

Peel en Maas, september 2019

Begroting 2020

Inhoudsopgave:

Pagina:

Algemeen

5

1. Inleiding	5
2. Uitgangspunten begroting 2020	6
3. Kerntegevens en indicatoren	8
4. Overzicht thema's, programma's en producten	13

Financiële begroting 2020

15

5. Financiële positie Peel en Maas 2020 – 2023	15
a. Baten en lasten 2020 – 2023	15
b. Toelichting op financiële positie	15
c. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	18
d. Ombuigingsmaatregelen	19
e. Overhead en treasury	20
f. Investeringslijst en claims 2020	21
g. EMU saldo en geprojecteerde balans 2020-2023	31

Beleidsbegroting 2020

33

6. Programmabeschrijvingen:	33
1 Thema Ruimte	35
1.1 Vitale leefomgeving	35
1.2 Beheer Fysieke leefomgeving	38
2 Thema Sociaal domein	41
2.1 Werk en inkomen	41
2.2 Zorg en ondersteuning	44
2.3 Jeugd en onderwijs	48
3 Thema Vitale gemeenschappen	52
3.1 Gemeenschapsontwikkeling	52
3.2 Onderwijshuisvesting	55
3.3 Sport en bewegen	56
3.4 Kunst en cultuur	60
4 Thema Economie	62
4.1 Economie	62
5 Thema Integrale veiligheid	64
5.1 Integrale veiligheid	64
6 Thema Bestuur, communicatie en dienstverlening	68
6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening	68
7. Paragrafen:	71
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
B. Onderhoud kapitaalgoederen	82
C. Financiering	88
D. Bedrijfsvoering	91
E. Verbonden partijen	93
F. Grondbeleid	111
G. Lokale heffingen	116
H. Demografische ontwikkelingen	123

Bijlagen:

125

A. Overzicht baten en lasten 2020 op productniveau	126
B. Overzicht structureel begrotingsevenwicht 2020 - 2023	128
C. Overzicht reserves en voorzieningen 2020 – 2023	131
D. Specificatie algemene uitkering 2020	137
E. Overzicht baten en lasten 2020 op taakveldniveau	140
F. Overzicht baten en lasten 2018 en 2019	141

1. Inleiding

In juli 2019 is de Kadernota 2020 vastgesteld die de basis vormt voor de voorliggende begroting. In financieel opzicht sluiten we aan op de begrotingssaldi uit de kadernota en geven aan waar deze zijn aangepast en geactualiseerd. Uiteindelijk sluit deze begroting met meerjarig positievere begrotingssaldi dan in de kadernota zijn genoemd. Bovendien zijn we in staat om meerjarig meer toe te voegen aan onze algemene reserve dan bij de Kadernota is geraamd.

Deze begroting kent een opbouw die gelijk is aan de begroting van vorig jaar. In het eerste (financieel) deel van de begroting zijn de uitgangspunten voor de begroting opgenomen. Deze uitgangspunten zijn in de Kadernota 2020 vastgesteld en vormen de basis voor de begroting 2020. Verder zijn in het financiële deel van de begroting de kerngegevens en indicatoren terug te vinden. Uiteraard is een meerjarig overzicht van de verwachte begrotingssaldi met bijbehorende toelichting op diverse onderdelen opgenomen (Hoofdstuk 5). Ook de voorgestelde, en in de saldi verwerkte, investeringen en claims vindt u terug in dit hoofdstuk. Tot slot van het financieel gedeelte zijn de prognoses voor de balans in de jaren 2020 – 2023 opgenomen en het verwachte EMU saldo.

In het beleidsmatige deel van de begroting zijn er zes thema's die als het ware de kapstok van onze begroting vormen. Dan gaat het om de thema's:

- Ruimte;
- Sociaal Domein;
- Vitale Gemeenschappen;
- Economie;
- Integrale Veiligheid;
- Bestuur, Communicatie en Dienstverlening.

Onder deze thema's 'hangen' programma's die specifiek worden beschreven aan de hand van drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat doen we ervoor ?
- Wat mag het kosten?

Voor beantwoording van bovenstaande vragen zijn de programmadoelen en uitvoeringsafspraken uit de kaderstellingen leidend. Daar waar zich ontwikkelingen voordoen stellen wij programmadoelen en uitvoeringsafspraken bij in dit beleidsmatige deel van de begroting. In deze begroting geven we ook aan welke taken tot het reguliere werk behoren. Dat vindt u terug onder het kopje "Wat doen wij verder nog binnen dit programma ?". Verder wordt per programma aangegeven welke investeringen en claims er aan gerelateerd zijn en welke verbonden partijen bijdragen aan deze programma's. Hiermee geven wij per programma inzicht in de ontwikkellijn, de productielijn en de kosten die daar tegenover staan.

Het beleidsmatig deel van de begroting bevat ook de paragrafen die onderwerpen beschrijven die als het ware een dwarsdoorsnede vormen van de begroting. Dat zijn onderwerpen zoals risico's en weerstandsvormen, bedrijfsvoering, lokale lasten e.d.

Tot slot zijn diverse bijlagen opgenomen waarvan veelal is voorgeschreven dat deze deel uitmaken van de begroting.

2. Uitgangspunten begroting 2020

De voorliggende begroting is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn benoemd in de kadernota die afgelopen juli in uw raad werd behandeld. Verder zijn de onderstaande uitgangspunten van toepassing:

Overhead

Volgens de regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is voorgeschreven dat overheadkosten niet worden doorbelast naar de producten in de begroting. De overhead blijft als apart onderdeel (taakveld) zichtbaar in de begroting. Alleen de overheadkosten die samenhangen met investeringen en projecten worden nog doorbelast.

Er is een algemeen overheadtarief berekend op basis van de totale overheadkosten en het verwachte aantal 'productieve' uren in 2020. In de paragraaf Lokale heffingen staat de exacte berekening en een nadere toelichting.

Investerings en kapitaallasten

De nota activabeleid is door de gemeenteraad vastgesteld en vormt het uitgangspunt voor de wijze waarop we investeringen activeren en kapitaallasten berekenen. De onderstaande uitgangspunten met betrekking tot de waardering en afschrijving van de gemeentelijke eigendommen worden in acht genomen:

- Er wordt geactiveerd voor investeringen boven de € 25.000. Investerings onder de € 25.000 worden ten laste van de exploitatie in het jaar van aanschaf gebracht. Indien externe richtlijnen anders voorschrijven worden deze gevolgd.
- Voor nieuwe investeringen wordt in principe uitgegaan van een lineair afschrijvingssysteem.
- Bij de kapitaallasten wordt rekening gehouden met het moment van realisatie van de investeringen, zodat kapitaallasten naar rato worden opgenomen. In de begroting wordt voor het jaar van investering rekening gehouden met een bepaalde onderuitputting op basis van de verwachte datum van ingebruikname.
- Voor het bepalen van de afschrijvingstermijnen gelden de volgende afschrijvingstermijnen tenzij anders is bepaald:

Omschrijving	Jaar
Gebouwen	40
Verbetering aan gebouwen	25
Rioleringen	40
Vrachtwagens	10
Auto's	6
Openbare verlichting	15
Wegen	40
Kunstwerken infrastructuur	25
Tractoren	10
Vuilnisauto's	8
Bladvegers	8
Vorkheftrucks	10
Gladheidbestrijdingsmiddelen	12
Beveiligingssystemen	8
Centrale hardware automatisering	4
Software	4
Telefooninstallaties	8

- Voor de bepaling van het rentepercentage in 2020 over de boekwaarde van de nieuwe investeringen is het rentepercentage gesteld op 2,0% (afgerond) zijnde de gemiddelde rentelasten over onze leningen.
- In de kadernota 2020 is aangegeven dat de vrije ruimte voor kapitaallasten van nieuwe investeringen in 2020 € 250.000 bedraagt. Naast de investeringen, waarvan de kapitaallasten ten laste van de vrije begrotingsruimte komen, zijn er ook investeringen mogelijk waarvan de kapitaallasten worden gedekt uit bestaande budgetten, reserves en voorzieningen of via direct aan de investering verbonden inkomsten.

De verwerking van de geactiveerde uren

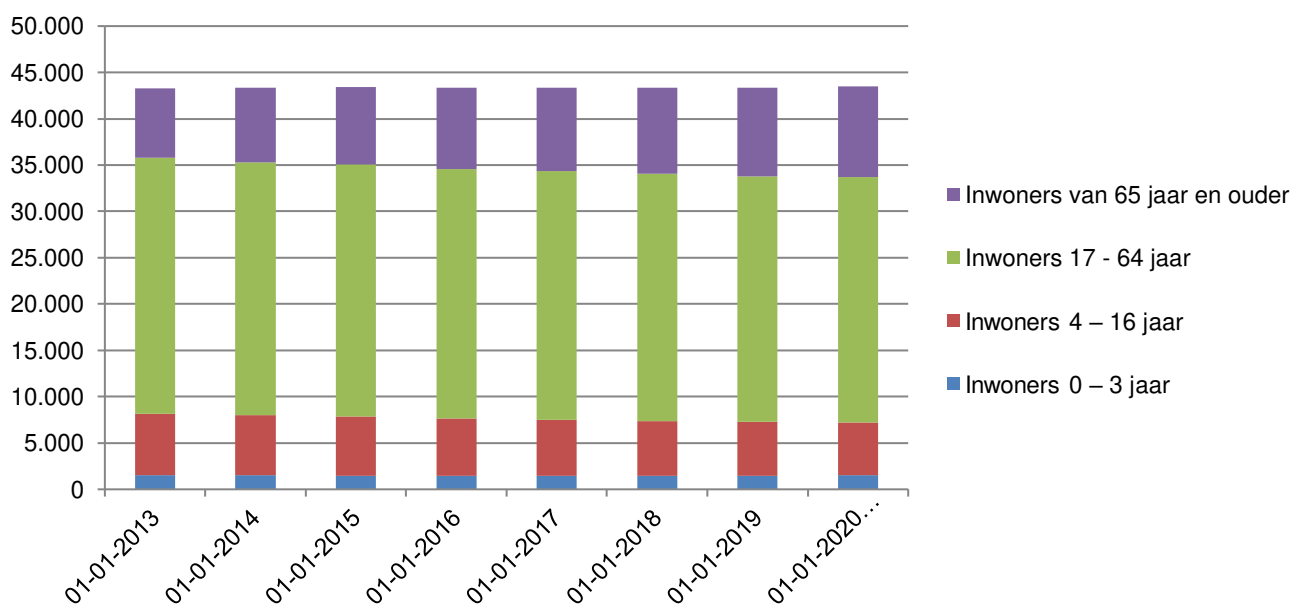
Uit de capaciteitsplanningen van de verschillende teams komt naar voren dat een deel van de uren besteed wordt aan investeringen en projecten. Deze doorberekende uren en kosten hebben dus geen directe invloed op het begrotingssaldo. In 2020 wordt een bedrag van € 956.732 (zijnde 8.033 uur) doorbelast naar investeringen en projecten.

Reserves en voorzieningen

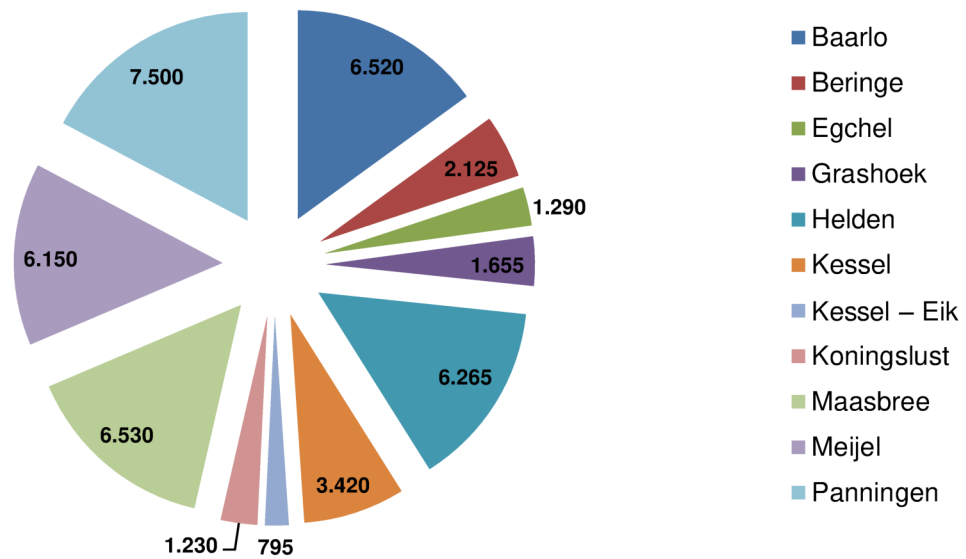
In bijlage C wordt een meerjarig overzicht verstrekt van de aanwezige reserves en voorzieningen. In dit meerjarig verloop is uitgegaan van de op dit moment vastgestelde dotaties en onttrekkingen aan reserves en mutaties die met deze begroting worden voorgelegd.

3. Kerngegevens en indicatoren

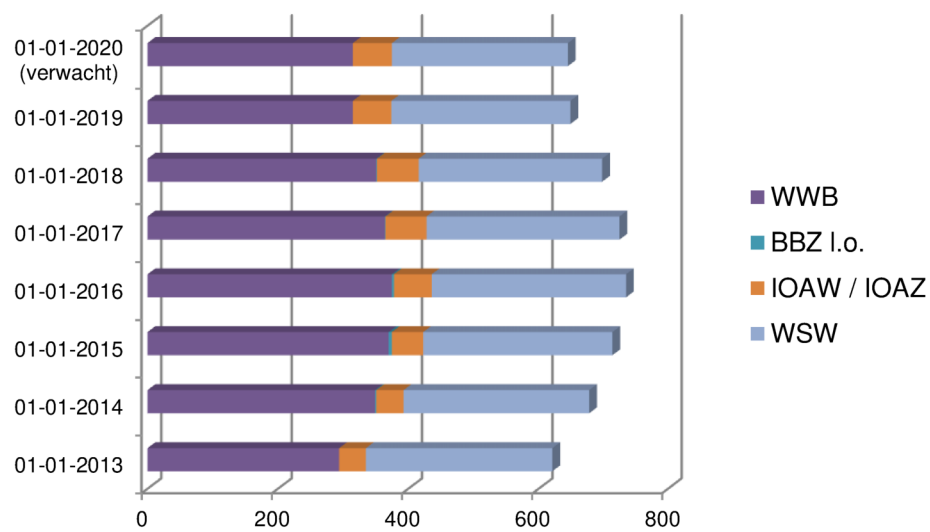
INWONERS PEEL EN MAAS	01-01-2014	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019	01-01-2020 (verwacht)
INWONERS PER LEEFTIJD							
Inwoners 0 – 3 jaar	1.512	1.469	1.476	1.476	1.456	1.489	1.500
Inwoners 4 – 16 jaar	6.492	6.387	6.183	6.063	5.907	5.795	5.750
Inwoners 17 - 64 jaar	27.306	27.191	26.940	26.788	26.717	26.510	26.430
Inwoners van 65 jaar en ouder	8.004	8.397	8.718	9.024	9.239	9.525	9.800
Inwoners totaal	43.314	43.444	43.317	43.351	43.319	43.319	43.480
INWONERS PER KERN							
Baarlo	6.623	6.548	6.498	6.540	6.502	6.510	6.520
Beringe	2.111	2.109	2.122	2.134	2.124	2.122	2.125
Egchel	1.141	1.169	1.177	1.224	1.235	1.268	1.290
Grashoek	1.707	1.704	1.682	1.683	1.661	1.649	1.655
Helden	6.156	6.186	6.185	6.138	6.185	6.227	6.265
Kessel	3.474	3.468	3.458	3.453	3.423	3.416	3.420
Kessel – Eik	807	805	795	805	795	794	795
Koningslust	1.218	1.227	1.222	1.227	1.199	1.229	1.230
Maasbree	6.542	6.600	6.561	6.519	6.522	6.520	6.530
Meijel	6.079	6.159	6.205	6.187	6.164	6.098	6.150
Panningen	7.456	7.469	7.412	7.441	7.509	7.486	7.500
	43.314	43.444	43.317	43.351	43.319	43.319	43.480

INWONERS PER KERN 1-1-2020 (verwacht)

UITKERINGSGERECHTIGDEN	01-01-2014	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019	01-01-2020 (verwacht)
WWB	349	370	375	364	351	315	315
BBZ l.o.	2	5	3	1	1	0	0
IOAW / IOAZ	42	48	58	63	64	59	60
WSW	285	291	299	297	282	275	270

Indicatoren

Gemeenten zijn (op basis van het BBV) verplicht om in de begroting en jaarstukken een aantal voorgeschreven prestatie-indicatoren op te nemen. Die indicatoren worden door de gemeenten niet zelf gevuld maar op landelijk niveau op uniforme wijze verzameld en gevuld. Op die manier zijn voor elke gemeente de indicatoren op dezelfde wijze samengesteld en gedefinieerd en is een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk.

Via de website www.waarstaatjegemeente.nl worden deze gegevens ontsloten.

Naast deze landelijk ter beschikking gestelde indicatoren zijn er nog vijf indicatoren die op basis van eigen gemeentelijke informatie moeten worden ingevuld.

Dat betreft:

- Formatie: Fte. per 1.000 inwoners (*toegestane formatie*)
- Bezetting: Fte. per 1.000 inwoners (*werkelijke bezetting*)
- Apparaatskosten: Kosten per inwoner
- Externe inhuur: Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur
- Overhead: % van de totale kosten

EIGEN INDICATOREN:

Indicator:	Eenheid	Peel en Maas		
		Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarstukken 2018
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	7,33	7,38	7,39
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	7,17	7,33	7,34
Apparaatskosten*	Kosten per inwoner	€ 619,70	€ 619,69	€ 575,35
Externe inhuur	Kosten in euro's	€ 1.767.018	€ 1.409.250	€ 2.408.724
Externe inhuur	% van totale loonsom	7,5%	6,2%	11,3%
Overhead	% van de totale kosten	13,6%	13,1%	11,5%

* Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

De stijging van de kosten voor inhuur in de begroting 2020 ten opzichte van de begroting 2019 heeft te maken met het nauwkeuriger budgetteren van de verwachte kosten voor inhuur. In de voorgaande jaren werden regelmatig 'algemene' budgetten ingezet om noodzakelijke inhuur gedurende het jaar te dekken. We kunnen inmiddels nauwkeuriger bepalen welk deel van de algemene budgetten voor inhuur wordt gebruikt en ramen dat in de begroting. Daardoor zullen de verschillen tussen de verwachte inhuurkosten in de begroting t.o.v. de jaarstukken kleiner worden.

LANDELIJKE INDICATOREN:

INDICATOR	Eenheid	PEEL EN MAAS				Gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners	Oorsprong cijfers 2020	Toelichting indicator
		BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020			
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€	648	655	662	675	669	2019	
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€	698	705	712	725	739	2019	
WOZ-waarde woningen	x € 1.000	223	225	228	234	230	2018	
Nieuwgebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	7,4	13,6	8,4	8,4	7,2	2016	
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	130	130	97	69	177	2017	<i>Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.</i>
Hernieuwbare elektriciteit	%	2,9	3,8	4,4	4,8	16,9	2017	<i>Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.</i>
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inw.	0,5	0,3	0,5	0,7	2,2	2018	
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inw.	2,7	2,5	2,2	1,7	4,8	2018	
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inw.	3,7	2,3	2,1	2,3	2,5	2018	
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inw.	4,5	2,7	4,6	3,2	5,4	2018	
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12-17 jr	94,2	37,6	83	33	119	2018	
Jongeren met delict voor rechter	%	1,04	0,71	0,73	0,71	1,45	2015	
Demografische druk	%	54,5	71,8	72,4	73,7	69,8	2019	<i>De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.</i>
Niet-sporters	%	-	-	46,6	46,6	48,7	2016	<i>Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.</i>
Banen	per 1.000 inw 15-64 jr	595,3	603,1	608,6	621,5	774	2018	<i>Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.</i>
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64 jr	127,7	132,7	136,9	139,2	145,9	2018	<i>Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.</i>

INDICATOR	Eenheid	PEEL EN MAAS				Gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners	Oorsprong cijfers 2020	Toelichting indicator
		BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	BEGROTING 2020			
Netto arbeidsparticipatie	%	68,4	69,2	69,9	71,7	67,8	2017	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Functiemenging	%	48,4	48,4	48,4	48,7	52,8	2018	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Personen met een bijstandsuitkering	per 1.000 inw 18 jr eo	15,7	15,7	15,6	14,4	39	2018	
Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65 jr	31,4	32,8	46	50,1	30,5	2018	
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1000 inw	49	50	43	43	61	2018	
% kinderen in uitkeringsgezin	%	1,79	2,39	2,39	2,39	6,58	2015	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Werkeloze jongeren	%	0,71	0,57	0,57	0,57	1,21	2015	
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	1,7	-	1,2	1,9	1,3	2018	
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	1	0,63	1,13	1,13	1,82	2017	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	27	11,28	8,52	8,76	23,28	2018	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	8	8,1	8,3	7,4	10,4	2018	
Jongeren met jeugdreclassering	%	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	2018	
Jongeren met jeugdbescherming	%	1	0,8	0,9	0,9	1,1	2018	

4. Overzicht thema's / programma's / producten

	Programma	Product
1	Vitale leefomgeving	
1.1	Vitale leefomgeving	
100		Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling
101		Plattelandsontwikkeling
102		Ruimtelijke ontwikkeling kernen
103		Gronden
104		Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling
105		Beleidskader wonen
106		Wonen - volkshuisvesting
107		Grondexploitatie wonen
108		Beleidskader vergunning en toezicht
109		Integrale vergunningverlening
110		Toezicht fysieke leefomgeving
1.2	Beheer fysieke leefomgeving	
120		Beleidskader openbare ruimte
121		Afvalinzameling
122		Wegen
123		Wijk, natuur en landschap
124		Water en riolering
125		Verkeer, vervoer en ondergrondse infrastructuur
126		Openbare verlichting
2	Sociaal domein	
2.1	Werk en Inkomen	
212		Werk
213		Inkomen
214		Minima
2.2	Zorg en Ondersteuning	
222		Huishoudelijk werk
223		Woonvoorzieningen
224		Leef- en vervoersvoorzieningen
225		WMO begeleiding
226		Uitvoeringsprogramma WWZ
227		Maatschappelijke opvang
228		Volksgezondheid
229		Bedrijfsvoering sociaal domein
2.3	Jeugd en Onderwijs	
231		Jeugdhulp
232		Jeugd en gezin
233		Onderwijs
3	Vitale gemeenschappen	
3.1	Gemeenschapsontwikkeling	
311		Beleidskader gemeenschapsontwikkeling
312		Samenlevingsopbouw
313		Gemeenschapsaccommodaties
3.2	Onderwijshuisvesting	
325		Onderwijshuisvesting
3.3	Sport en Bewegen	
331		Beleidskader Sport en bewegen
332		Sport en bewegen
333		Sportvoorzieningen en -accommodaties
3.4	Kunst en Cultuur	
341		Beleidskader kunst en cultuur
342		Cultuurstimulering
343		Cultuurbehoud
344		Culturele voorzieningen / accommodaties

	Programma	Product
4	Economie	
4.1	Economie	
411		Beleidskader economische ontwikkeling
412		Regionale economische samenwerking
421		Beleidskader bedrijven
422		Bedrijventerreinen
423		Platteland
424		Detailhandel
425		Grondexploitatie werklocaties
426		Ondernemersloket
427		Beleidskader toerisme en promotie
428		Recreatie en toerisme
429		Evenementen
5	Integrale veiligheid	
5.1	Integrale veiligheid	
510		Openbare orde en veiligheid
515		Brandweerdistrict Peel en Maas
520		Handhaving fysieke leefomgeving
6	Bestuur, Communicatie en Dienstverlening	
6.1	Bestuur, Communicatie en Dienstverlening	
611		Gemeenteraad
612		Burgemeester en wethouders
613		Ondernemingsraad
614		Rekenkamercommissie
615		Regionale bestuurlijke samenwerking
616		Verkiezingen
620		Burgerzaken
7	Algemene dekkingsmiddelen en overige taakvelden	
711		Algemene dekkingsmiddelen
712		Mutaties reserves
713		Onvoorzien
714		Overhead
715		Treasury

5. Financiële positie Peel en Maas 2020-2023

A. Baten en lasten op programmaniveau 2020 – 2023*

Programma		2020		2021		2022		2023	
		LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN
1.1	Vitale leefomgeving	5.110.682	1.432.404	4.801.560	1.350.066	4.693.605	1.357.762	4.733.976	1.316.298
1.2	Beheer fysieke leefomgeving	15.467.505	10.174.142	15.941.964	10.339.836	16.158.279	10.433.665	16.139.657	10.528.875
2.1	Werk en inkomen	15.652.287	6.395.000	15.551.105	6.495.000	15.357.252	6.595.000	15.258.133	6.595.000
2.2	Zorg en ondersteuning	11.186.420	225.000	11.456.079	225.000	11.905.711	225.000	12.280.208	225.000
2.3	Jeugd en onderwijs	12.775.154	316.053	12.946.859	316.913	12.443.138	318.712	12.502.703	321.849
3.1	Gemeenschaps-ontwikkeling	3.313.455	50.224	3.281.892	50.726	3.295.261	51.233	3.313.868	51.745
3.2	Onderwijshuisvesting	1.824.603	73.825	1.821.411	74.334	1.800.602	74.848	1.798.491	75.547
3.3	Sport en bewegen	3.034.484	536.074	3.045.826	541.464	3.007.980	546.961	3.022.163	552.405
3.4	Kunst en cultuur	2.821.622	181.069	2.842.086	182.849	2.799.411	184.621	2.819.828	186.346
4.1	Economie	1.399.973	244.915	1.392.985	247.564	1.356.611	249.777	1.370.434	252.276
5.1	Integrale veiligheid	4.075.682	198.229	3.987.007	200.182	4.034.510	202.154	4.080.761	204.145
6.1	Bestuur, communicatie en dienstverlening	3.906.388	682.548	3.836.543	688.873	3.867.205	695.264	3.896.089	701.717
	Algemene Dekkingsmiddelen	333.447	70.204.102	490.386	72.368.875	742.342	73.485.261	1.043.697	75.365.233
	Overhead	12.784.954	75.000	12.442.062	75.000	12.562.885	75.000	12.508.333	75.750
	Treasury	-1.417.556	189.196	-1.595.932	159.197	-1.635.149	149.196	-1.609.847	149.197
	Onvoorzien	150.000	0	150.000	0	150.000	0	150.000	0
Resultaat voor bestemming		92.419.102	90.977.781	92.391.832	93.315.879	92.539.643	94.644.454	93.308.494	96.601.383
TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN		-1.441.321		924.047		2.104.810		3.292.889	
Dotaties en onttrekkingen aan reserves		1.028.034	2.641.615	2.281.137	2.073.081	2.390.034	1.629.546	2.898.751	1.533.943
Resultaat baten lasten		93.447.136	93.619.396	94.672.969	95.388.960	94.929.677	96.274.000	96.207.245	98.135.326
GERAAMD RESULTAAT		172.260		715.991		1.344.322		1.928.081	

* Door afrondingsverschillen kunnen kleine afwijkingen ontstaan in de totaalstellingen.

Als bijlage F is een overzicht opgenomen van de baten en lasten over 2018 en uit de begroting 2019

B. Toelichting financiële positie

De begroting van Peel en Maas vertoont meerjarig positieve begrotingssaldi. Als basis voor de begroting is de kadernota 2020 gebruikt. In de tussenliggende periode heeft een actualisatie van diverse onderdelen plaatsgevonden. Deze actualisatie leidt uiteindelijk tot de begrotingssaldi zoals die onderstaand zijn weergegeven. De aansluiting met de saldi uit de kadernota is als volgt:

	2020	2021	2022	2023
Saldi kadernota 2020	204.159	330.684	440.242	1.010.498
Actualisatie personeelskosten	-254.827	-371.479	-397.946	-514.020
Actualisatie projecten en investeringen	-87.378	-23.122	-23.885	150.890
Verlagen claim Veiligheidsregio	223.000	265.000	343.000	364.000
Diverse bijstellingen / actualisatie budgetten	-239.283	-129.548	-168.745	-136.567
2e bijstellingsrapportage - structurele effecten	60.000	60.000	60.000	60.000
Septembercirculaire 2019	371.589	1.139.456	1.366.656	1.268.280
Nieuwe claims begroting 2022	-105.000	-55.000	-25.000	-25.000
Bijstelling algemene reserve 2021 - 2023	0	-500.000	-250.000	-250.000
SALDI BEGROTING 2020 - 2023	172.260	715.991	1.344.322	1.928.081

De afzonderlijke posten worden als volgt toegelicht:

Actualisatie Personeelskosten:

Bij het opstellen (en de vaststelling) van de kadernota was er nog onduidelijkheid over de effecten van de nieuwe cao voor gemeenteambtenaren. Inmiddels is die duidelijkheid er wel hebben we de gevolgen er van opgenomen.

Actualisatie projecten en investeringen:

Bij het opstellen van de begroting wordt jaarlijks opnieuw bekeken welke investeringen en projecten tot afschrijvingskosten leiden. Ook de rentekosten worden opnieuw bepaald en er wordt berekend welke kosten worden toegerekend aan de lopende projecten en investeringen. Per saldo leiden al deze bijstellingen tot een kleine nadelige aanpassing van het begrotingssaldo.

Verlagen claim Veiligheidsregio uit Kadernota:

In de kadernota 2020 was een claim opgenomen m.b.t. de financiële gevolgen van de nieuwe begroting van de Veiligheidsregio. Inmiddels is die begroting vastgesteld en zijn de financiële gevolgen ervan grotendeels een feitelijk gegeven in plaats van een keuze voor de gemeenteraad bij de begroting. Derhalve hebben we de claim zoals die was opgenomen in de kadernota verlaagd en bij het onderdeel 'Actualisatie diverse budgetten' met hetzelfde bedrag verhoogd. Dit heeft geen effect op het begrotingssaldo.

Actualisatie diverse budgetten:

Sinds de totstandkoming van de kadernota en de besluitvorming daarover hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die invloed hebben op de begrotingssaldi. Zo is bijvoorbeeld het effect van de nieuwe begroting van o.a. de Veiligheidsregio verwerkt (zie toelichting op verlagen claim Veiligheidsregio) en zijn stelposten v.w.b. prijsindexatie e.d. aangepast. Ook de verwachte opbrengst van de OZB is aangepast op basis van de opbrengst die in 2019 wordt gerealiseerd.

2^e bijstellingsrapportage 2019:

Alhoewel de 2^e bijstellingsrapportage nog niet formeel is vastgesteld door de gemeenteraad ten tijde van het opstellen van deze begroting houden we in financiële zin wel rekening met de structurele effecten die voortkomen uit deze bijstellingsrapportage. Daarmee willen we niet vooruitlopen op besluitvorming maar financieel een zo compleet mogelijk beeld geven.

Effect septembercircular 2019:

In de septembercircular worden de rijksuitgaven voor de jaren 2020 en verder gerelateerd aan het gemeentefonds. In 2019 zullen de rijksbestedingen lager zijn dan geraamd en het rijk verwacht die uitgaven in 2020 alsnog te zullen gaan doen. In combinatie met de uitgaven voor het pensioenakkoord en extra investeringen voor defensie betekent dat een positieve bijstelling van het gemeentefonds. Het is allerm minst zeker dat de verwachte rijksuitgaven in de jaren 2020 – 2023 ook daadwerkelijk deze omvang hebben. Mochten de rijksuitgaven lager blijken dan wordt ook het gemeentefonds (en dus de algemene uitkering) naar beneden bijgesteld.

Verder is op dit moment onderzoek gaande naar een grootschalige herverdeling van het gemeentefonds. Dat betreft zowel het deel m.b.t. het sociaal domein als alle overige clusters. Wat de effecten van die herverdeling van individuele gemeenten zijn is nu nog niet aan het geven. Meer duidelijkheid wordt verwacht in de meicircular 2020.

Nieuwe claims begroting 2020:

Ten opzichte van de claims die in de Kadernota 2020 zijn genoemd zijn er een drietal nieuwe claims opgenomen in deze begroting. Dat betreft de uitvoering van de motie 'Gevelgroen' die bij de raadsbehandeling van de Kadernota 2020 is aangenomen (jaarlijks € 25.000), een claim m.b.t. retailmanagement Peel en Maas (2020 en 2021: € 30.000) en een claim m.b.t. een werkbudget voor het Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo. Deze claims staan in hoofdstuk 5 toegelicht.

Bijstelling mutaties algemene reserve:

Als gevolg van de hogere algemene uitkering in de jaren 2020-2023 is het financieel gezien mogelijk extra geld te 'sparen' in de algemene reserve. Mede gezien de onzekerheid over de daadwerkelijke hoogte van de algemene uitkering is een buffer in de begroting in de vorm van een geraamde toevoeging aan de algemene reserve raadzaam. Mochten de opbrengsten van de algemene uitkering tegenvallen in enig jaar dan kan de geraamde toevoeging aan de reserve worden bijgesteld om als compensatie te dienen.

De toevoegingen aan de algemene reserve zijn in totaal:

2020:	€	0
2021:	€	1.250.000
2022:	€	1.500.000
2023:	€	2.000.000

Reserves

Het resultaat van de begroting wordt mede bepaald door de verwachte toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. In 2020 zal naar verwachting € 2,6 miljoen worden onttrokken aan diverse reserves. Die onttrekkingen hebben merendeels betrekking op posten waarvoor in het verleden via een raadsbesluit is aangegeven dat dekking via reserves plaats zal vinden zoals (kapitaal)lasten onderwijshuisvesting, kapitaallasten huis van de gemeente etc. In 2020 wordt een toevoeging aan diverse reserves verwacht van ca. € 1,0 miljoen. De toevoegingen en onttrekkingen voor 2020 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Mutaties reserves	2020		Structureel / incidenteel	Toelichting reserves
	Lasten begroting	Baten begroting		
Reserve risico's grondexploitatie	50.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking structurele kosten Hart van Maasbree
Reserve materialen OW	13.073		structureel	toevoeging t.b.v. dekking van kosten voor aanschaf materieel buitendienst
Reserve herziening bestemmingsplannen	56.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking van kosten omgevingswet / bestemmingsplannen
		210.000	incidenteel	onttrekking ter dekking van kosten m.b.t. invoering omgevingswet
Reserve sociaal domein	127.489		incidenteel	toevoeging vanwege minimumsalde reserve
		250.000	incidenteel	onttrekking ter dekking van kosten sociaal domein 2020
Reserve onderwijshuisvesting		263.982	structureel	onttrekking ter dekking van kosten onderwijshuisvesting
	215.671		structureel	toevoeging aandeel onderwijshuisvesting in algemene uitkering
Reserve Mixed hockeyclub Helden	4.202		structureel	toevoeging t.b.v. dekking kosten aanleg hockeyveld
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden		41.000	structureel	onttrekking ter dekking van kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo
	50.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo
Themareserve 5 + 6		40.000	incidenteel	onttrekking ter dekking kosten OLS 2020
Algemene reserve		542.489	incidenteel	onttrekking ter dekking kosten AVE-applicatie / arbeidsmigranten en aanvulling sociaal domein
Reserve dekking kapitaallasten	17.218		structureel	toevoeging t.b.v. toekomstige investeringen
		577.039	structureel	onttrekking ter dekking van kapitaallasten diverse investeringen (o.a. DOK6, Ringoven)
Reserve uitgezette middelen		562.605	structureel	onttrekking ter dekking kapitaallasten verbouwing Huis van de Gemeente
Reserve ICT	110.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking kosten voor licenties en onderhoud ICT
		154.500	incidenteel	onttrekking ter dekking van (meer)kosten ICT inzake onderhoud en licenties
Diverse reserves vaste compensatie	384.381		structureel	toevoeging vaste compensatie aan diverse reserves
Totaal lasten / baten begroting 2020	1.028.034	2.641.615		
Per saldo mutaties reserves 2020	1.613.581			

De onderverdeling in structurele en incidentele mutaties in 2020 is als volgt:

Mutaties reserves	2020	
	Toevoegingen	Onttrekkingen
Structureel	900.545	1.444.626
Incidenteel	127.489	1.196.989
Totaal	1.028.034	2.641.615

Voor de jaren 2021 t/m 2023 zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves als volgt:

Mutaties reserves	2021		2022		2023	
	Toevoegingen*	Onttrekkingen*	Toevoegingen*	Onttrekkingen*	Toevoegingen*	Onttrekkingen*
Structureel	886.137	1.448.581	890.034	1.414.546	898.751	1.413.943
Incidenteel	1.395.000	624.500	1.500.000	215.000	2.000.000	120.000
Totaal	2.282.137	2.073.081	2.390.034	1.629.546	2.898.751	1.533.943

* Toevoegingen = lasten begroting

Onttrekkingen = opbrengsten begroting

Het totaaloverzicht van de reserves voor de periode 2020 – 2023 is opgenomen in bijlage C van deze begroting.

Vennootschapsbelastingplicht

De gemeente Peel en Maas is met ingang van 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting voor zover zij een onderneming in fiscale zin drijft. Op basis van de ingenomen standpunten, welke met de Belastingdienst zijn besproken worden de aangiften opgesteld. De aangiften over de jaren 2016 en 2017 zijn inmiddels ingediend. De Belastingdienst heeft deze aangiften nog in behandeling. Naar verwachting hoeft er per saldo over beide jaren geen belasting betaald te worden.

Arbeidskosten 2020 – 2023

De berekening van de personeelskosten voor 2020 is gebaseerd op de uitkomsten van het cao-akkoord dat in 2019 is bereikt. Dat houdt in dat er t.o.v. van de salarissen van 2018 een totale loonsverhoging van 6,25% wordt / is toegepast. Verder zijn de personele mutaties als gevolg van vertrekkende en nieuwe medewerkers verwerkt.

Dat leidt tot de volgende jaarlijkse arbeidskosten inclusief de kosten van (oud) bestuurders:

	2020	2021	2022	2023
Arbeidskosten	€ 23.369.990	€ 23.703.491	€ 23.976.308	€ 24.239.296

C. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bij de algemene dekkingsmiddelen zijn voornamelijk baten opgenomen die niet toegerekend worden aan een specifiek programma. Indien er opbrengsten zijn die wel specifiek samenhangen met een bepaald programma zijn deze binnen het betreffende programma verantwoord. Onderstaand worden de belangrijkste onderdelen nader toegelicht.

	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Lokale heffingen	202.311	8.805.156	204.334	9.004.456	206.378	9.208.433	208.441	9.417.527
Algemene uitkering	0	60.732.435	0	62.696.866	0	63.608.222	0	65.278.037
Dividenden en rente	33.735	666.511	33.740	667.553	33.745	668.606	33.751	669.669
Overige	97.401	0	252.311	0	502.219	0	801.505	0
	333.447	70.204.102	490.386	72.368.875	742.342	73.485.261	1.043.697	75.365.233

Lokale heffingen

De lokale heffingen die zijn opgenomen bij de rubriek algemene dekkingsmiddelen betreffen de OZB-opbrengsten, verblijfsbelasting en forensenbelasting. De waardering, heffing en inning van de gemeentelijke belastingen zijn uitbesteed aan BsGW. Dit samenwerkingsverband voert deze taken uit voor de aangesloten gemeenten en waterschappen. BsGW is beschreven in de paragraaf verbonden partijen. Een nadere specificatie van de tarieven is opgenomen bij de paragraaf lokale heffingen. De verwachte opbrengst OZB en verblijfsbelasting is afgestemd op de prognoses die in samenwerking met BsGW zijn opgesteld.

Specificatie lokale heffingen

	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
OZB	0	7.921.180	0	8.120.002	0	8.323.814	0	8.532.742
Verblijfs- en forensenbelasting	15.017	867.685	15.167	868.000	15.319	868.000	15.472	868.000
Overige kosten en opbrengsten	187.294	16.291	189.167	16.454	191.059	16.619	192.969	16.785
	202.311	8.805.156	204.334	9.004.456	206.378	9.208.433	208.441	9.417.527

Algemene uitkering

Het belangrijkste algemene dekkingsmiddel voor de gemeentelijke begroting vormt de algemene uitkering. De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van de omvang van het gemeentefonds dat door de rijksoverheid jaarlijks beschikbaar wordt gesteld o.a. op basis van de omvang van de rijksuitgaven (samen trap op, samen trap af).

Deze begroting is gebaseerd op de gegevens uit de septembercirculaire 2019. In die circulaire zijn de gevolgen van de miljoenennota 2020 verwerkt. Als bijlage D is een specificatie van de algemene uitkering 2020 op basis van de septembercirculaire 2019 opgenomen.

Dividenden / renteopbrengsten

Door de verkoop van de Essentaandelen in 2009 is een groot deel van de dividendinkomsten komen te vervallen. De nog resterende onderdelen van het voormalige Essent zoals bijv. Enexis waar de gemeente nog wel aandeelhouder van is, keren jaarlijks dividend uit. Verder zijn er nog leningen verstrekt aan Enexis waarvan de rente ook ter compensatie dient voor de vervallen Essentdividenden. De provincie Limburg geeft in haar richtlijnen voor de begroting aan welke bedragen aan dividend in de begroting mogen worden opgenomen voor Enexis en de BNG. De specificatie van deze post voor 2020 is als volgt:

	2020
Dividend BNG	181.508
Rente / Dividend Enexis	485.003
	666.511

Overige algemene dekkingsmiddelen:

Onder deze post zijn o.a. de kapitaallasten van de nieuwe investeringen opgenomen.

Onvoorzien:

Volgens de begrotingsrichtlijnen van de provincie Limburg en de wetgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording moet in de gemeentelijke begroting een post onvoorzien worden opgenomen. Deze post dient voor uitgaven in het begrotingsjaar die onvermijdbaar zijn en niet konden worden voorzien. De omvang van deze post is niet voorgeschreven. Gemeenten kunnen op basis van hun eigen afweging bepalen hoe groot de post onvoorzien moet zijn.

De gemeente Peel en Maas heeft de post onvoorzien voor 2020 e.v. bepaald op € 150.000.

D. Ombuigingsmaatregelen

In deze begroting zijn geen nieuwe ombuigingsmaatregelen opgenomen gezien de positieve begrotingssaldi in de jaren 2020 – 2023.

E. Overhead en treasury

Overhead

Met ingang van de begroting mogen de overheadkosten van de gemeente niet langer worden doorbelast naar de producten in de begroting. Er worden alleen nog overheadkosten doorbelast naar projecten en investeringen. In de paragraaf lokale heffingen staat een toelichting op de wijze hoe die doorbelasting is bepaald. Uit welke onderdelen de overhead bestaat is ook landelijk in regelgeving vastgelegd zodat gemeenten allemaal dezelfde onderdelen in de overhead hebben, voor zover die in de eigen gemeente van toepassing zijn.

De overheadkosten 2020 van Peel en Maas zijn (per saldo) als volgt opgebouwd:

Overheadkosten 2020		
Kosten management	<i>betreft directie, MT en strategie en ontwikkeling</i>	1.894.696
Kosten advies & control	<i>betreft o.a. P&O, inkoop, juridisch control, P&C, financiële administratie, secretariaat en BsGW</i>	3.299.100
Kosten faciliteiten, informatisering en automatisering	<i>incl. kapitaallasten en kosten voor licenties en onderhoud, telefonie en éénmalige kosten AVE-module (€ 265.000)</i>	5.605.239
Kosten huisvesting	<i>betreft kosten huis van de gemeente (netto kosten)</i>	1.498.443
Overige kosten overhead	<i>communicatie, algemene personeelskosten</i>	863.976
Bruto overheadkosten		13.161.454
Doorbelasting naar investeringen / projecten		-451.501
Overheadkosten t.l.v. begroting		12.709.954

Treasury

Naast de overheadkosten moeten ook de kosten m.b.t. treasury apart worden opgenomen. Het taakveld / onderdeel treasury is daarom in deze begroting apart opgenomen en kan als volgt worden gespecificeerd:

Treasury 2020	
Te betalen rente m.b.t. opgenomen geldleningen (per saldo)	1.358.782
Afschrijvingskosten investeringen en projecten	6.397.872
Kosten treasury 2020	7.756.654
Doorbelaste kapitaallasten naar producten	-9.222.676
Doorbelaste kapitaallasten naar projecten grondexploitatie	-140.730
Saldo treasury	-1.606.752

Het saldo op dit taakveld is administratief van aard en ontstaat doordat er meer kapitaallasten worden doorbelast op basis van rekenrente (2,0%) dan er aan kosten voor rente en afschrijving ontstaat.

F. Investeringslijst en claims 2020

Investerings 2020

In de kadernota 2020 is een eerste invulling gegeven aan de ruimte die er in de begroting 2020 is voor nieuwe investeringen. Die financiële ruimte bedraagt € 250.000 aan kapitaallasten (rente en afschrijving). Diverse investeringen hebben 'eigen dekking' en tellen dus niet mee voor de € 250.000. Dat betreft bijvoorbeeld investeringen die in het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) zijn opgenomen.

Aanvulling investeringsoverzicht

Bij de begroting 2020 zijn er, in aanvulling op het investeringsoverzicht in de kadernota, nog enkele nieuwe investeringen opgevoerd. Dat betreft:

- De investeringen m.b.t. WMO vervoersvoorzieningen en de ICT applicatie voor de buitendienst. De lasten van deze investeringen worden gedekt binnen de al beschikbare ruimte in de (meerjaren)begroting en hebben dus geen invloed op de begrotingssaldi.
- Voorbereidingskrediet herinrichting Kindcentrum Meijel en omgeving.
- Hagelkruisweg Meijel.
- Uitbreiding groot onderhoud Rozendaal Maasbree.
- Hydraulische afsluitpalen winkelcentrum Panningen.

De investering m.b.t. de renovatie van de toplaag van de tennisbanen van TV Grootveld is doorgeschoven naar het jaar 2021. Ook de investering met betrekking de Oud Heldenseweg is uitgesteld.

(Mogelijke) Toekomstige investeringen en/of claims

Naast de investeringen en claims die we al concreet benoemen in het overzicht, zijn er ook enkele onderwerpen waarvan verwacht wordt dat die in de (nabije) toekomst tot een investeringsaanvraag leiden.

Ontwikkelingen vanuit dorpsvisies

De uitwerkingen van de dorpsvisies Maasbree, Kessel/Kessel-Eik en Baarlo en de nog definitief te maken Visie Toekomstbeeld Centrum Helden leiden tot een aantal noodzakelijke, veelal ruimtelijk-fysieke aanpassingen. Voor het toekomstbeeld centrum Helden geldt dat het retailonderzoek meegenomen wordt in de verdere uitwerking. De effecten hiervan leggen wij in separate voorstellen aan u voor. Zo volgen er bijvoorbeeld voorstellen over gemeenschapssaccommodatie de Poart, de sporthal in Baarlo en Maasbree.

In het voorjaar 2020 is er ook een voorstel te verwachten over gemeenschapshuis D'n Binger in Meijel. Het huidige gebouw van gemeenschapshuis d'n Binger in Meijel is in 2001 opgeleverd en biedt nu na 18 jaar onderdak aan een veertigtal verenigingen en sociaal-culturele organisaties voor hun activiteiten. In de afgelopen jaren is het aantal gebruikers in de avonden toegenomen. Daarnaast zijn er de laatste jaren enkele nieuwe grote vaste gebruikers verwelkomd. Dat heeft geleid tot veranderende en toegenomen behoeften in het gebruik van d'n Binger. De aard en flexibiliteit van het huidige gebouw staan voor de exploitatiestichting in de weg om voldoende te kunnen voorzien in deze veranderde behoeften. Daarom heeft de stichting in samenspraak met de gebruikers een renovatieplan opgesteld om de flexibiliteit en (multi)functionaliteit van het gebouw te vergroten.

Inzake het Piuspark zijn een aantal (deel)projecten in ontwikkeling waaruit mogelijk plannen volgen op het gebied van infrastructuur en openbare ruimte. Als hiervoor aanvullende financiële middelen nodig zijn leggen wij dit via een separaat raadsvoortel aan u voor.

M.b.t. de dorpsontwikkeling Helden is er een voorstel dat op korte termijn aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Omdat we niet vooruit willen lopen op besluitvorming hebben we hier in de begroting nog geen middelen voor opgenomen. Aan het betreffende voorstel zal een financiële paragraaf met dekking voor de kosten worden toegevoegd.

Helder is dat aan de hand van onder meer de dorpsvisies er prioriteiten gesteld moeten worden. De financiële effecten die daaruit volgen leggen wij aan u voor zodra de plannen concreet genoeg zijn.

Duurzaamheid

Er wordt een brede duurzaamheidsagenda opgesteld over de opgave, in combinatie met onze eigen gemeentelijke ambities. Eind 2020 moet de gemeente Peel een Maas, conform Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), een klimaatplan hebben liggen met een uitvoeringsagenda. De gevolgen hiervan, in financiële zin, zijn nog niet inzichtelijk. Onder de kop van de duurzaamheidsagenda wordt inzichtelijk gemaakt welke opgave we hierin hebben. In december 2019 wordt een separaat raadsvoorstel m.b.t. de duurzaamheidsagenda met bijbehorende claim aan u voorgelegd. Een van de onderdelen onder duurzaamheid is klimaatadaptatie.

Omdat we niet vooruit willen lopen op besluitvorming hebben we hier in de begroting nog geen middelen voor opgenomen. Aan het betreffende voorstel zal een financiële paragraaf met dekking voor de kosten worden toegevoegd.

Het huidige proces wordt eenmalig gefinancierd uit het GRP. Water en waterveiligheid maken onderdeel uit van het thema duurzaamheid, maar het hoogwaterbeschermingsplan Baarlo (HWBP) wordt hier apart benoemd. In Baarlo worden de komende jaren investeringen gedaan door Rijk en Waterschap in het veilig maken van keringen en het realiseren van KRW (Kaderrichtlijn Water) natuur. Om deze investeringen ook te laten renderen voor de bewoners en bedrijven in het gebied werken wij aan een strategie voor het gehele laagterras, richting een duurzame economische structuurversterking. Om bijvoorbeeld bedrijven in transitie een nieuw perspectief te geven in het licht van de wateropgaven is cofinanciering door de gemeente nodig. Maar ook als het gaat om investeringen in de infrastructuur (zoals evacuatieroutes, fietspaden e.d.) zal gemeentelijke financiering aan de orde zijn. In de loop van 2020 komen we met concrete voorstellen m.b.t. de gemeentelijke (co)financiering.

In deze begroting is al een claim opgenomen waarbij wordt gevraagd om een werkbudget van € 50.000 beschikbaar te stellen om lokale plannen aan te sluiten op de werken die worden uitgevoerd in het kader van de hoogwaterveiligheid.

Wonen

Op basis van de uitwerking kaderstellingen, thema wonen wordt onder meer een uitvoeringsplan wonen opgesteld. Voor een aantal specifieke opgaven zijn mogelijke extra middelen nodig. Mocht dat het geval zijn dan komen we daar via een separaat voorstel of via de begroting 2021 op terug. Voorbeelden van die opgaven zijn: toekomstbestendig maken bestaande woningvoorraad, voorkomen/wegnemen leegstaande gebouwen en herontwikkeling ervan ter voorkoming van verpaupering alsmede het verduurzamen en levensloopbestendig maken van de woonomgeving.

Omgevingswet

De geraamde kosten voor implementatie van de Omgevingswet bedragen op basis van het financieel dialoogmodel van de VNG voor middelgrote gemeenten gemiddeld € 57 per inwoner. De implementatiekosten bestaan uit het invoeren van instrumentarium (pilot omgevingsplan Kwistbeek, Omgevingsvisie en Omgevingsplan), het leren werken met de Omgevingswet van organisatie en bestuur en het inrichten van nieuwe werkprocessen. Het grootste aandeel aan kosten bestaat uit het inrichten en aansluiten op de informatievoorziening (aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet). In eerste instantie worden de kosten gedekt uit de reserve 'Herziening bestemmingsplannen' (€ 210.000 in 2020) maar wanneer blijkt dat dit niet voldoende is zullen extra middelen worden gevraagd via een separaat voorstel en / of de begroting 2021.

Transitie van het landelijk gebied

De transitie van het landelijk gebied vraagt op termijn ook om middelen. In het kader van de Omgevingsvisie wordt verder duidelijk welke processen in de toekomst doorlopen worden en wat hiervan de financiële consequenties zijn. Op de korte termijn spelen de volgende projecten: project stoppers, warme sanering veehouderij en het proces herijking en monitoring IV beleid tot en met fase 3. Hiervoor zijn middelen aanwezig.

Vrijtijdseconomie

Voor de uitwerking van het regionale actieprogramma Vrijtijdseconomie zijn tot en met 2021 middelen gereserveerd. Aanvullend daarop kunnen er (extra) middelen worden gevraagd voor een goede en structurele regiopromotie om de toeristische aantrekkelijkheid, zowel lokaal als regionaal, te vergroten.

Toekomstige claim vervangen speelvoorzieningen

In de gehele gemeente staan een kleine 800 speeltoestellen. Deze toestellen worden, afhankelijk van materiaalsoort en gebruik, na 15 tot 25 jaar vervangen. Het vervangen van deze speeltoestellen is in de periode 2010-2020 gefinancierd door beschikbare kredieten en een voorziening. Inmiddels zijn de kredieten volledig benut en is de beschikbare voorziening voor de toekomst niet meer toereikend. Spelen is belangrijk voor de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van kinderen. Het is daarom belangrijk dat de gemeente faciliteert in speelvoorzieningen. De vraag is of dat in de huidige vorm moet. Momenteel bekijken we of de huidige speelvoorzieningen en het huidige beleid nog aansluit bij de behoefte in de dorpen en past bij de lokale demografische ontwikkelingen. Daarover komen wij met een separaat raadsvoorstel terug.

Investerings 2020:

	Omschrijving van de investeringen	Betreft kern	Soort*	Afschrijvings-termijn	Investerings-bedrag	Totaal kapitaallasten rente 2%	Kapitaallasten gedekt**	Kapitaallasten ten laste van exploitatie
1	Reconstructie de Berckt en omgeving	Baarlo	MN	40	580.000	26.100	0	26.100
2	Herinrichting Eelserstraat en Past. Esserstraat	Beringe	MN	40	600.000	27.000	0	27.000
3	Herinrichting Schrames	Helden	MN	40	410.000	18.450	0	18.450
4	Reconstructie Neerseweg	Helden	MN	40	225.000	10.125	0	10.125
5	Herinrichting Merwijck / Perkerveld	Kessel	MN	40	1.170.000	52.650	33.750	18.900
6	Herinrichting Poorterweg	Koningslust	MN	40	280.000	12.600	0	12.600
7	Afkoppelen Achter de Hoven	Maasbree	MN	40	1.600.000	72.000	0	72.000
8	Reconstructie Pastoor Geurtsstraat	Beringe	MN	40	165.000	7.425	0	7.425
9	Aanbrengen/aanpassen verkeersremmende maatregelen	Algemeen	MN	15	50.000	4.333	0	4.333
10	Uitbreiden en aanpassen stallingsruimte Buitendienst	Algemeen	EN	40	185.000	8.325	0	8.325
11	Vervangingsinvesteringen tractiemiddelen 2020	Algemeen	EN	7	311.000	50.649	50.649	0
12	Sporthal, dak overlagen	Kessel	EN	25	52.000	3.120	0	3.120
13	LTC Meijel, renovatie toplaag 4 tennisbanen	Meijel	EN	15	60.000	5.200	0	5.200
14	Gymzaal de Riet, dak overlagen	Panningen	EN	25	25.000	1.500	0	1.500
15	Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering	Algemeen	EN	15	268.000	23.227	23.227	0
16	Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen drukriolering	Algemeen	EN	15	450.000	39.000	39.000	0
17	Renovatie/vervanging IBA's	Algemeen	EN	15	22.000	1.907	1.907	0
18	Verbeteringsmaatregelen (KRW)	Algemeen	EN	60	520.000	19.067	19.067	0
19	Renovatie/vervanging vrijvervalriolering	Algemeen	EN	60	949.000	34.797	34.797	0
20	Bijdrage bovenbouw aan renovatie / vervanging riolering (wegen)	Algemeen	EN	40	95.000	4.275	0	4.275
21	Aanpassingen Huis van de Gemeente	Algemeen	EN	10	85.000	10.200	10.200	0
22	WMO vervoersvoorzieningen 2020	Algemeen	EN	5	500.000	110.000	110.000	0
23	ICT applicaties buitendienst	Algemeen	EN	4	26.000	7.020	7.020	0
24	Vorbereidingskrediet herinrichting Kindcentrum Meijel en omgeving	Meijel	MN	40	155.000	6.975	0	6.975
25	Hagelkruisweg Meijel	Meijel	MN	40	841.200	37.854	9.000	28.854
26	Uitbreiding groot onderhoud Rozendaal Maasbree	Maasbree	MN	40	490.000	22.050	22.050	0
27	Hydraulische afsluitpalen winkelcentrum	Panningen	MN	10	35.000	4.200	0	4.200
					10.149.200	620.048	360.667	259.382

* soort activa: **MN** = Maatschappelijk nut in openbare ruimte / **EN** = Economisch nut

** deze kapitaallasten worden gedekt uit al bestaande budgetten, GRP en of reserves

Toelichting investeringen 2020

1. Reconstructie de Berckt en omgeving

Op de Berckt en omgeving is sprake van achterstallig onderhoud. De rijbaan bestaande uit asfalt heeft zijn einde levensduur bereikt en is toe aan vervanging. Ook de bermen moeten verzwwaard c.q. aangepast worden. Daarbij zijn er in het recente verleden tijdelijke verkeersremmende maatregelen getroffen die nu definitief ingericht kunnen worden.

2. Herinrichting Eelserstraat en Past. Esserstraat

In Beringe ligt er nog een opgave voor de Europese kaderrichtlijn water (KRW, het terugdringen van het aantal rioolwateroverstorten op beken). In de Past. Esserstraat zijn parkeerproblemen en in de Eelserstraat staat bij hevige regenbuien water op straat. Met deze investering wordt uitvoering gegeven aan deze drie opgaven. De totale investering van dit project bedraagt € 850.000 waarvan € 250.000 reeds beschikbaar is gesteld via het GRP (Verbeteringsmaatregelen (KRW) 2019). Het nu voorliggende bedrag heeft betrekking op de bovenbouw.

3. Herinrichting Schrames

De wijk Schrames is nagenoeg gereed. De straat Schrames was voorheen een weg door het buitengebied. Door de ontwikkeling van plan Schrames is de straat binnen de bebouwde kom komen te liggen. De inrichting voldoet niet aan de eisen van duurzaam veilig en heeft niet de inrichting van een 30 km/zone. Met deze investering wordt de straat (tussen Bongerd en de van Hövelstraat) opnieuw Duurzaam Veilig ingericht en realiseren we aansluitingen op bestaande fiets- en wandelpaden.

4. Reconstructie Neerseweg

Het uitbreidingsplan Höltje Zuid is nagenoeg gereed. De huidige asfaltweg is definitief afgewerkt en Duurzaam Veilig ingericht. Echter het eerste gedeelte van de Neerseweg wordt doorgetrokken tot aan Böskesveld.

5. Herinrichting Merwijck / Perkerveld

Vorig jaar heeft de Raad het eerste gedeelte van het budget (€1.639.000) beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de Merwijck / Perkerveld te Kessel. Dit bedrag betreft het resterende budget wat nodig is om het project uit te voeren. De wijk behoeft onderhoud en de inrichting is gedateerd.

6. Herinrichting Poorterweg

Betreft de herinrichting van de Poorterweg tussen de Everlosebeekstraat en de Schenskenweg. Dit gedeelte is nog niet vernieuwd en niet afgekoppeld. Met deze afkoppeling voldoet de kern Koningslust aan de Europese kaderrichtlijn water (KRW). De totale investering van dit project bedraagt € 380.000 waarvan € 100.000 reeds beschikbaar is gesteld via het GRP (Verbeteringsmaatregelen (KRW) 2019). Het nu voorliggende bedrag heeft betrekking op de bovenbouw.

7. Afkoppelen Achter de Hoven

De wijk Achter de Hoven heeft meerdere opgaven. Er zijn parkeerproblemen en het groen behoeft op diverse locaties groot onderhoud; Maasbree voldoet nog niet aan de KRW en deze wijk biedt de beste kansen om het hemelwater af te koppelen. Het project wordt als één werk aanbesteed, maar de uitvoering wordt in meerdere jaren gefaseerd. In financiële zin betekent dit project het volgende:

- Reeds beschikbaar gesteld is € 1.028.000 (vanuit het GRP Verbeteringsmaatregelen KRW).
- Voor het jaar 2020 wordt € 1.600.000 gevraagd met betrekking op de bovenbouw.
- In het jaar 2021 zal nog € 1.700.000 (indicatief) van het totale krediet vallen. Dit bedrag wordt nog definitief bepaald gedurende de verdere voorbereiding en uitwerking.

Het totale krediet bedraagt dus € 4.328.000.

8. Reconstructie Pastoor Geurtsstraat

Verbetering en verbreden toegangsweg naar het sport- en ontmoetingspark Beringe Buiten. De weg behoeft groot onderhoud en de huidige inrichting voldoet niet aan de toenemende verkeersintensiteit die het nieuwe park met zich meebrengt.

9. Aanbrengen/aanpassen verkeersremmende maatregelen

Krediet voor het aanbrengen en aanpassen van diverse verkeersremmende maatregelen.

10. Uitbreiden en aanpassen stallingsruimte Buitendienst

Bij de werf van de Buitendienst moet de stallingsruimte voor voertuigen en materieel worden uitgebreid en aangepast. Nu staan voertuigen en materieel deels onoverdekt en dat leidt tot meer slijtage en onderhoud. Om de stallingsruimte uit te breiden wordt het buitenterrein deels opnieuw ingedeeld en ingericht.

11. Vervangingsinvesteringen tractiemiddelen 2020

Diverse tractiemiddelen zijn aan vervanging toe en moeten in 2020 vervangen worden. In de begroting is al rekening gehouden met de kapitaallasten die jaarlijkse vervanging van tractiemiddelen met zich meebrengt.

12. Sporthal, dak overlagen

Volgens actueel meerjarenonderhoudsplan.

13. LTC Meijel, renovatie toplaag 4 tennisbanen

Volgens actueel meerjarenonderhoudsplan dient de toplaag van de tennisbanen van LTC Meijel vervangen te worden. Één boventallige baan is voor rekening van de vereniging.

14. Gymzaal de Riet, dak overlagen

Volgens actueel meerjarenonderhoudsplan.

15. Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering

Maatregel uit GRP.

16. Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen drukriolering

Maatregel uit GRP.

17. Renovatie/vervanging IBA's

Maatregel uit GRP. Bij de renovatie van de bestaande IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) wordt gekeken naar de economisch meest voordelige oplossing. De nieuwe generatie IBA's zijn de best mogelijke oplossing.

18. Verbeteringsmaatregelen (KRW)

Maatregel uit GRP.

19. Renovatie/vervanging vrijvervalriolering

Maatregel uit GRP.

20. Bijdrage bovenbouw aan renovatie/vervanging riolering (wegen)

Noodzakelijke aanpassingen aan wegen, trottoirs en plantsoenen i.v.m. werkzaamheden aan riolering.

21. Aanpassingen Huis van de Gemeente

Geconstateerd is dat er ARBO-technische aanpassingen noodzakelijk zijn en maatregelen waardoor het Huis van de Gemeente toegankelijk is voor gebruikers en collega's met een (tijdelijke) lichamelijke beperking. Daarnaast betreft het een aanpassing van de ruimte ten behoeve van de (regionale) crisisorganisatie. Deze investering wordt structureel gedekt uit de reserve uitgezette middelen.

22. Vervoersvoorzieningen WMO 2020

De door Peel en Maas aangeschafte WMO-vervoersvoorzieningen worden als investering opgenomen. Dat heeft tot gevolg dat er jaarlijks kapitaallasten ontstaan waarmee de aanschafkosten worden 'uitgesmeerd' over een periode van 5 jaar. De dekking van die kapitaallasten vindt plaats uit het budget voor WMO vervoersvoorzieningen.

23. ICT applicatie buitendienst

Door middel van deze applicatie is de buitendienst verder in staat om de kwaliteit van de bedrijfsprocessen (efficiënt en effectief) te verbeteren en de kosten verlagen door o.a.:

- automatiseren werkprocessen en digitaliseren van gegevensstromen
- altijd en overal actuele informatie centraal beschikbaar hebben

24. Voorbereidingskrediet herinrichting Kindcentrum Meijel en omgeving

Het plangebied, groot circa 3 ha in het hart van Meijel, wordt omringd door de Kurversweg, Aan de Wijer, Kerkstraat en Dorpsstraat. De school en kinderopvang zijn prominente gebouwen in dit gebied, maar ook de sporthal. Al deze gebouwen hebben, op gezette tijden, een grote verkeer aantrekkende werking en zorgen voor een grote parkeerdruk op het gebied hetgeen regelmatig voor overlast zorgt bij de omwonenden. De omgeving is, gedurende het traject rond de nieuwbouwplannen van het Kindcentrum, meegenomen in de ontwikkelingen en is op de hoogte dat er een apart proces gestart wordt met betrekking tot de (her-)inrichting van de omgeving.

Ter voorbereiding op de uitvoering is het wettelijk verplicht om een bodem-, en archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Daarnaast zal een extern bureau benaderd worden om het proces met de omgeving te begeleiden en vervolgens dit te vertalen naar een ontwerp en een uitvoeringsbestek. Daarbij is eveneens ambtelijke begeleiding nodig. Op grond van de huidige planning wordt verwacht dat de nieuwbouw van de school gereed is in 2021. De (her-)inrichting van het gebied kan eventueel gefaseerd uitgevoerd worden. Bij de ontwikkeling van de plannen vindt afstemming plaats met de aankomende herinrichting van de Kerkstraat. Om te komen tot een plan dat gereed is om de aanbestedingsfase in te gaan is een voorbereidingskrediet geraamd van € 155.000.

25. Hagelkruisweg Meijel

Vanaf 2016 is het project 'Afkoppelen en herinrichten Hagelkruisveld Meijel' voorbereid. In dit gebied hebben we nog een flinke opgave om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. Met uitvoering van dit project worden bovendien een aantal knelpunten met wateroverlast in woningen en capaciteitsproblemen van de riolering opgelost. In het werkgebied worden alle straten opgebroken en daarom is in nauw overleg met de bewoners de herinrichting van de betreffende straten (verhardingen, groen etc.) meegenomen. Inmiddels is het complete voorbereidingstraject doorlopen, is uitvoerig gecommuniceerd met bewoners en zijn plannen tot op besteksniveau uitgewerkt.

Uit de nadere onderzoeken en voorbereiding blijkt dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de volledige investering uit te voeren. Redenen hiervoor zijn:

- Uit recente rioolinspectie is gebleken dat er een aantal riool vervangingen noodzakelijk zijn;
- het plangebied is vergroot (omwille van voldoen aan KRW);
- er is rekening gehouden met wensen van het collectief van bewoners;
- voor een logische en duurzame afvoer van hemelwater is aankoop van een groot perceel landbouwgrond noodzakelijk;
- voorbereiding, aanbesteding en toezicht zijn omvangrijker dan oorspronkelijk geraamd;
- prijzen zijn gedurende voorbereidingstijd ruim 10% gestegen, de huidige markt in de weg- en waterbouw aannemerij is 'overspannen'.

Nà de uitvoering van dit project voldoet de kern Meijel volledig aan de Kaderrichtlijn Water.

26. Uitbreiding groot onderhoud Rozendaal Maasbree

In de 1e bijstellingsrapportage 2018 is een krediet beschikbaar gesteld van € 567.000 ten behoeve van groot onderhoud Rozendaal Maasbree voor de vernieuwing van de rijbaan, bredere fietssuggestiestroken en verkeersremmende maatregelen. In het verlengde van Rozendaal ligt de Sevenumseweg. Om de verkeersveiligheid te vergroten wordt het projectgebied uitgebreid met de Sevenumseweg tot aan de Dorperveldlaan (grens bebouwde kom); dit betreft 500 meter extra op een reeds begrote afstand van ruim 2 kilometer. Hiermee wordt het hele wegvak buiten de bebouwde kom tussen Maasbree en de grens met Sevenum (gemeente Horst aan de Maas) voorzien van nieuw asfalt en belijning. Ook wordt over de gehele lengte een aantal extra plateau's (drempels) voorzien om de snelheid naar beneden te halen.

Vanaf de kruising met de Korte Heide en Lange Heide met de Sevenumseweg wordt aan de onbebouwde zijde een halfverhard voetpad gerealiseerd, met verlichting en als afscheiding met de rijbaan een haag. Hiermee wordt een veilige looproute gecreëerd voor voetgangers die vanaf de Korte Heide en Lange Heide naar het centrum van Maasbree lopen.

Daarnaast worden over de hele lengte de fietssuggestiestroken en de plateau's voorzien van een rode laag (Thermoplex) waardoor de fietsveiligheid verhoogd wordt en de snelheid van gemotoriseerd verkeer lager wordt vanwege een optisch smallere rijloper.

Ook het aantal reparatievakken is inmiddels flink toegenomen waardoor de kosten hoger uitvallen.

Om bovengenoemde maatregelen te realiseren wordt voorgesteld het krediet te verhogen met € 490.000 naar € 1.057.000. De extra kapitaallasten bedragen € 22.050 per jaar en kunnen worden gedekt binnen programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving.

27. Hydraulische afsluitpalen winkelcentrum Panningen

Sinds de pollers in het centrum van Panningen buiten werking zijn gesteld ondervindt het winkelcentrum veel overlast van verkeer, wat niet thuishoort in het voetgangersgebied. Hierdoor ontstaan regelmatig verkeersonveilige situaties. Om dit tegen te gaan moeten op 2 locaties (kop Markt nabij bocht Kerkstraat-Schoolstraat en ingang centrum via zijde Jan Linders) hydraulische palen worden geplaatst. De totale investering hiervoor bedraagt circa € 35.000. Het Centrummanagement Panningen zorgt voor draagvlak c.q. uitvoering door ondernemers en bewoners in het centrum.

CLAIMS 2020 e.v.

Claims 2020

Claims zijn uitgaven die we niet als investering mogen / kunnen verwerken maar die wel een financieel effect hebben op de begroting. Voor zover de claims niet worden gedekt uit een reserve, voorziening of anderszins hebben deze kosten dus rechtstreeks effect op de begrotingssaldi in 2020 en verder.

Nieuwe claims t.o.v. kadernota 2020

Bij de kadernota 2020 zijn, ter informatie, al claims opgenomen die in deze begroting terugkomen. Ten opzichte van de claims uit de kadernota zijn er in deze begroting nog drie nieuwe claims opgenomen. Dat betreft:

- OLS 2020: inzet extra personeel € 40.000 ten laste van reserve
- Motie "Gevelgroen" uit Kadernota 2020: € 25.000 structureel
- Retailmanagement Peel en Maas: € 30.000 in 2020 en 2021
- Werkbudget in het kader van Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo: € 50.000 in 2020

De claims worden op de volgende pagina's toegelicht.

(Mogelijke) Toekomstige claims

Er zijn naast de concrete claims die in het overzicht zijn opgenomen ook nog enkele ontwikkelingen die binnen afzienbare tijd mogelijk zullen leiden tot een claim maar die op dit moment nog onvoldoende concreet zijn om al volledig (financieel) te kunnen onderbouwen. Deze claims zijn op pagina 21 en 22 beschreven.

Claims 2020 en verder

Voor het begrotingsjaar 2020 en verder zijn de volgende claims opgenomen:

		2020		2021	2022	2023
		Kosten	inzet reserve/ dekking derden	Kosten	Kosten	Kosten
1	Onderzoek Bedrijventerreinen	25.000	-25.000	0	0	0
2	Actieplan ammoniak en 'stoppers' veehouderij	85.000	0	0	0	0
3	Bijdrage Veiligheidsregio	0	0	134.000	180.000	219.000
4	Gemeentebreed onderzoek explosieven	72.000	-50.400	0	0	0
5	OLS 2020 in Meijel	40.000	-40.000	0	0	0
6	Uitvoering motie 'gevelgroen' Kadernota 2020	25.000	0	25.000	25.000	25.000
7	Retailmanagement Peel en Maas	30.000	0	30.000	0	0
8	Werkbudget Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo	50.000	0	0	0	0
TOTAAL		327.000	-115.400	189.000	205.000	244.000

Toelichtingen claims 2020 e.v.:

1. Nadere uitwerking en onderzoek t.b.v. toekomstbestendigheid bedrijventerreinen

Voor een groot deel van de bedrijventerreinen binnen Peel en Maas zijn er herstructurerings-maatregelen nodig om de terreinen weer toekomstbestendig te maken. Er bestaan vier niveaus van herstructurering: face lift, revitalisering, herprofilering en transformatie. Om de juiste maatregelen per terrein te treffen is nader onderzoek nodig, waarbij we ook de samenhang met en tussen de diverse bedrijventerreinen en het buitengebied willen leggen (ongewenste bedrijfsmatige activiteiten). Ook onderzoeken we of er uitbreidingsbehoefte is en waar dit indien nodig mogelijk is. De geraamde proceskosten zijn nodig om het onderzoek uit te laten voeren. De kosten worden gedekt uit de reserve herstructurering.

2. Externe inhuur voor controles handhaving en juridische ondersteuning handhavingstrajecten i.k.v. actieplan ammoniak en veehouderij "stoppers"

Voor de uitvoering van dit project hebben we financiële middelen nodig voor de volgende gefaseerde acties uit het projectplan:

- Inventariseren;
- Keukentafelgesprekken;
- Toezicht;
- Handhaving (als een veehouderij op 1-1-2020 niet voldoet aan het Besluit emissiearme huisvesting en ook niet van plan is dit te gaan doen is handhaving aan de orde).

Voor de fases waarin inventariseren, en keukentafelgesprekken en toezicht plaatsvinden zijn middelen opgenomen in de producten van de reguliere begroting (programma 1.1). Voor zover gevallen uit dit project leiden tot een handhavingstraject zijn echter aanvullende middelen nodig omdat de handhavingszaken mogelijk een piek in de benodigde capaciteit veroorzaken naast de al voorziene handhavingszaken (buiten dit project). Of deze piek daadwerkelijke optreedt is afhankelijk van het aantal handhavingsverzoeken, overige handhavingstrajecten die op dat moment lopen en af te handelen klachten die er op dat moment liggen.

Het is vooraf moeilijk in te schatten hoeveel handhavingszaken we krijgen. Uitgangspunt is dat veel zaken worden opgelost in het voortraject/toezicht spoor. Als inschatting gaan we uit van ongeveer 10 zaken die tot een handhavingstraject leiden. De financiële gevolgen van dit voorstel zijn daarmee éénmalig € 85.000.

Bij de uitvoering van het Besluit emissiearme huisvesting is sprake van een wettelijke verplichting voor de betrokken bedrijven. In theorie kunnen we afzien van handhaving maar gelet op de wettelijke verplichting, onze beginselplicht tot handhaving en het feit dat bij niet handhaven rechtsongelijkheid/oneerlijke concurrentie ontstaat t.o.v. agrarische bedrijven die inmiddels wél maatregelen hebben getroffen, is dat in de praktijk geen optie.

3. Bijdrage Veiligheidsregio

Onze bijdrage aan de Veiligheidsregio (inclusief GGD) stijgt meer dan dat we tot nu toe in onze begroting hadden geraamd. Tegenover deze kosten staan ook overigens ook inkomsten die we via de algemene uitkering ontvangen en die in de afgelopen jaren ook zijn toegenomen. De meerkosten die direct voortkomen uit de vaststelling van de begroting 2020 van de Veiligheidsregio zijn als autonome ontwikkeling opgenomen.

Als claim resteert dan nog het voorstel om in de begroting van Peel en Maas wel al rekening te houden met verwachte loon- en prijsstijgingen bij de Veiligheidsregio (conform ons eigen beleid). De Veiligheidsregio neemt in hun eigen meerjarenperspectief geen loon- en prijsstijgingen mee maar deze worden wel jaarlijks als meerkosten bij de begroting voor het eerstvolgende jaar opgevoerd.

4. Het laten uitvoeren van een gemeentebreed historisch vooronderzoek conventionele explosieven

In de bodem van de gemeente Peel en Maas kunnen niet gesprongen conventionele explosieven (CE) zijn achtergebleven als gevolg van de vele oorlogshandelingen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Door het laten uitvoeren van een historisch vooronderzoek CE worden risicogebieden afgebakend en in kaart weergegeven. Deze gegevens zijn van belang bij het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden en worden door aannemers gevraagd, die in opdracht van ons deze werkzaamheden uitvoeren.

Door een gemeentebreed onderzoek te laten uitvoeren, hoeft er niet voor elk apart (civieltechnisch) project een onderzoek uitgevoerd te worden. De verwachting is dan ook dat we na 2-3 jaar 'besparen' op de kosten. We kunnen als gemeente aanspraak maken op een vergoeding van maximaal 70% van de gemaakte kosten (suppletieregeling Gemeentefonds) door het indienen van een raadsbesluit en kunnen dus een bedrag van € 50.400 gefinancierd krijgen van het Rijk (op een bedrag van € 72.000 wat gebaseerd is op een ontvangen begroting van een adviesbureau). In de meeste gevallen betreft dit civieltechnische werken op het eigen grondgebied en/of projecten in opdracht van de gemeente. Het deel van de kosten van het onderzoek dat niet bij het Rijk verhaald wordt, komt ten laste van de gemeente.

5. OLS 2020 in Meijel

In 2019 heeft schutterij Sint Willibrordus het OLS gewonnen en daardoor vindt de organisatie van de editie 2020 in Meijel plaats. Uit ervaringen van voorgaande edities en andere gemeenten is bekend dat dit ook leidt tot extra werk in de gemeentelijke organisatie. Er wordt personele capaciteit ingezet om bijvoorbeeld de vergunningsaanvragen te toetsen en de organisatie van het OLS te ondersteunen.

Uiteraard proberen we dit grotendeels binnen de reguliere formatie op te vangen maar het valt niet uit te sluiten dat er incidenteel ook extra capaciteit nodig is. We stellen daarom voor om een bedrag van € 40.000 ten laste van de themareserve 5 / 6 beschikbaar te stellen om kosten i.v.m. het OLS te dekken.

6. Uitvoering motie 'gevelgroen'

Bij de behandeling van de kadernota 2020 is door de gemeenteraad de motie 'gevelgroen' aangenomen. De uitvoering van de motie wordt ter hand genomen en daar komen we separataat voor terug bij de gemeenteraad. Vooruitlopend daar op willen we door extra groen en bomen te plaatsen bij met name scholen en kinderdagverblijven 'hittestress' verminderen. Hiervoor is jaarlijks een bedrag van € 25.000 nodig.

7. Retailmanagement Peel en Maas

In 2018/2019 heeft het Centrummanagement Panningen de mogelijkheden voor een overkoepelend Retailmanagement Peel en Maas onderzocht. Resultaat van dit onderzoek is, dat de ondernemersverenigingen van Maasbree, Baarlo, Kessel, Meijel, Helden en Panningen in juli 2019 een overeenkomst hebben getekend om te gaan samenwerken in een nieuw op te richten Stichting Retail Management Peel en Maas. De overige kleine kernen kunnen op ad-hoc basis projectmatig aansluiten. Het Centrummanagement Panningen blijft op de huidige wijze functioneren en zal een adviesfunctie voor het Retail Management Peel en Maas vervullen. De missie voor het Retail Management Peel en Maas is leefbare en toekomstbestendige kernen, met behoud van ieders eigen identiteit.

De meerwaarde van het retailmanagement is:

- Door onderlinge samenwerking wordt de slagkracht en expertise- c.q. kennisopbouw verbeterd. Er is hierbij wel een werkorganisatie nodig die als spin in het web en aanjager fungeert; deze werkorganisatie staat grotendeels gereed.
- Aantrekkelijke centra zijn goed voor zowel de ondernemers als de inwoners; dit komt de leefbaarheid in de kernen ten goede.
- Door gezamenlijk op te trekken kan onze regio nog meer op de kaart worden gezet. Dit vergroot de aantrekkingskracht op toeristen.

Op basis van bovenstaande wordt voorgesteld een bijdrage van maximaal € 30.000 beschikbaar te stellen onder de voorwaarde dat de gezamenlijke ondernemersverenigingen minimaal eenzelfde bedrag inbrengen. Mocht deze gezamenlijke inleg minder bedragen dan wordt ook de gemeentelijke bijdrage naar rato verlaagd.

Om enerzijds het initiatief continuïteit te bieden c.q. de ruimte te geven zich te ontwikkelen en anderzijds geen 'vrijbrief' voor tal van jaren af te geven wordt voorgesteld deze bijdrage voor de jaren 2020 en 2021 in de begroting op te nemen.

8. Werkbudget Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo

In de komende jaren gaat er door hogere overheden voor circa € 100 miljoen geïnvesteerd worden in het laagterras bij Baarlo in het kader van Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo (HWBP). Om mee te kunnen beslissen en invloed te kunnen uitoefenen op de wijze waarop deze bedragen worden ingezet, en op deze wijze de investeringen beter te laten renderen voor onze lokale belangen, is het belangrijk dat gemeente mee investeert. Hierdoor kunnen we bijvoorbeeld bedrijven in transitie een nieuw perspectief geven in het licht van de wateropgaven of investeren in de infrastructuur (zoals evacuatieroutes, fietspaden e.d.). Zodra hiervoor concrete voorstellen zijn zullen we die separaat voorleggen aan de gemeenteraad. Voor 2020 is een werkbudget nodig van € 50.000 om lokale plannen aan te sluiten op de werken die worden uitgevoerd in het kader van de hoogwaterveiligheid.

G. EMU saldo en geprognostiseerde balans

De begroting van Peel en Maas is gebaseerd op het stelsel van baten en lasten hetgeen bijvoorbeeld betekent dat kosten van investeringen niet volledig ten laste van het begrotingsjaar worden gebracht maar middels kapitaallasten worden 'uitgesmeerd' over meerdere jaren. De rijksoverheid werkt op basis van het kasstelsel en alle kosten komen daarbij volledig ten laste van het jaar van uitgave. Het gevolg daarvan is dat, om te kunnen bepalen in hoeverre gemeenten een tekort hebben in het kader van de EMU, de begroting van de gemeente moet worden 'vertaald' naar het kasstelsel. Op die wijze wordt bepaald of er een tekort is en in welke mate dat binnen (of buiten) de gestelde normen valt. Het 'maximale' tekort voor Peel en Maas op basis van de referentiewaarde voor het EMU-saldo uit de septembercirculaire bedraagt € 3.424.000.

EMU overzicht (bedragen x € 1.000)			2019	2020	2021	2022
1	Exploatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	-1.109	-1.441	924	2.105
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	6.511	6.398	6.489	6.773
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.487	1.568	1.535	1.559
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	9.614	6.000	5.000	5.000
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-/-	1.395	1.389	751	589
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	4.091	3.370	1.847	1.746
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	1.321	1.188	1.088	1.410
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten		0	0	0	0
11	Verkoop van effecten:					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)		Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
Berekend EMU-saldo			-1.350	1.318	3.956	5.185

Om het inzicht in de financiële positie van gemeenten te vergroten is het BBV voorgeschreven dat in de begroting ook een geprognostiseerde balans voor het begrotingsjaar moet worden opgenomen. Die balans voor 2020 is gebaseerd op de werkelijke eindbalans 2018 en vervolgens zijn de individuele posten doorgerekend naar het boekjaar 2020 en verder. Dat betekent dat deze balans dus deels is gebaseerd op ramingen. Daarom moet de balans met enige terughoudendheid worden gebruikt als het gaat om de informatiewaarde ervan.

GEPROGNOTISEERDE BALANS 2020 - 2023

Activa	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	Passiva	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023
Immateriële vaste activa	6.536.481	6.183.067	5.866.293	5.559.039	Eigen vermogen	44.398.540	42.752.725	42.537.614	43.361.748
Materiële vaste activa	132.683.115	133.212.731	133.078.361	133.085.437	Voorzieningen	14.724.028	15.104.060	15.550.707	15.699.560
Financiële vaste activa	7.891.667	7.737.561	7.559.123	7.398.348	Vaste schulden	95.710.553	96.998.432	96.137.314	94.703.374
Totaal vaste activa	147.111.263	147.133.359	146.503.777	146.042.824	Totaal vaste passiva	154.833.121	154.855.217	154.225.635	153.764.682
Vorraden	6.354.353	6.354.353	6.354.353	6.354.353					
Uitzettingen met een rente-typische looptijd < 1 jaar	9.654.121	9.654.121	9.654.121	9.654.121	Netto vlottende schuld met rentetypische looptijd < 1 jaar	7.746.561	7.746.561	7.746.561	7.746.561
Liquide middelen	155.512	155.512	155.512	155.512					
Overlopende activa	2.213.784	2.213.784	2.213.784	2.213.784	Overlopende passiva	2.909.351	2.909.351	2.909.351	2.909.351
Totaal vlottende activa	18.377.770	18.377.770	18.377.770	18.377.770	Totaal vlottende passiva	10.655.912	10.655.912	10.655.912	10.655.912
Totaal activa	165.489.033	165.511.129	164.881.547	164.420.594	Totaal passiva	165.489.033	165.511.129	164.881.547	164.420.594

6. Programmabeschrijvingen

De begroting 2020 is opgebouwd uit 6 thema's met 12 programma's. Bij thema 4 zijn de programma's 4.1 en 4.2. samengevoegd tot één programma 4.1. Economie.

Bij de beschrijving van de programma's komen de drie 'W' vragen aan de orde:

- 1) Wat willen we bereiken?
- 2) Wat doen we ervoor?
- 3) Wat gaat het kosten?

Verder is bij de programmabeschrijvingen het onderdeel 'Wat doen we verder nog binnen dit programma?' opgenomen. Hier wordt beschreven welke (min of meer) reguliere werkzaamheden allemaal worden verricht binnen een programma om een zo compleet mogelijk beeld te geven van hetgeen er allemaal gebeurt voor het budget dat per programma beschikbaar is.

Als onderdeel van "Wat mag het kosten?" is bij de betreffende programma's opgenomen welke investeringen en claims in 2020 worden voorgesteld in deze begroting.

Per thema zijn door de gemeenteraad al diverse kaderstellende besluiten genomen. Onderstaand is een overzicht van de belangrijkste besluiten per thema:

THEMA 1: RUIMTE

• Structuurvisie buitengebied	17 december 2008
• Kaderstelling openbare ruimte	18 september 2012
• Bestemmingsplan buitengebied	5 november 2013
• Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen	31 maart 2015
• Beleidsuitgangspunten permanente bewoning recreatieterreinen	14 april 2015
• Vaststelling structuurvisie wonen Noord-Limburg.	19 april 2016
• Bestemmingsplan buitengebied 3de reparatieherziening	18 oktober 2016
• Waterketenplan en gemeentelijk rioleringsplan	1 november 2016
• Uitgangspunten windenergie	15 maart 2017
• POL-uitwerking regionale energievisie	4 december 2018
• Verordening startersleningen	26 maart 2019
• Huisvesting arbeidsmigranten	16 april 2019
• Uitwerking kaderstellingen thema Wonen	16 april 2019
• POL-uitwerking regionale visie land- en tuinbouw Noord-Limburg en regionaal ruimtelijk kwaliteitskader	25 juni 2019

THEMA 2 : SOCIAAL DOMEIN

• Kaderstelling sociaal domein	23 mei 2017
• Verordeningen participatiewet	24 oktober 2017
• Meerjarige pilot hulp bij het huishouden als werking van vitale gemeenschappen.	7 november 2017
• Verordening leerlingenvervoer	19 december 2017
• Verordening jeugdhulp	18 december 2018
• Verordening maatschappelijke ondersteuning	5 februari 2019
• Aanpassing in beleidsnotitie pilot algemene voorziening hulp bij het huishouden	5 februari 2019

THEMA 3: VITALE GEMEENSCHAPPEN

• Hoofdpijnen van het subsidie en accommodatiebeleid	21 december 2010
• Bekostigingssystematiek buitensportaccommodaties	6 mei 2014
• Erfgoedverordening	2 december 2014
• Beleidsrijk Integraal HuisvestingsPlan (IHP) onderwijshuisvesting	3 februari 2015
• Toekomstig zwemaanbod Peel en Maas.	30 juni 2015
• Muziekonderwijs	29 september 2015
• Algemene subsidieverordening Peel en Maas.	19 januari 2016
• Bibliotheek Maas en Peel	7 maart 2017
• Kaderstelling vitale gemeenschappen	23 mei 2017
• Zelfsturing 3.0	4 december 2018

THEMA 4: TOEKOMSTBESTENDIGE ECONOMIE

• Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen	14 april 2015
• Provinciaal omgevingsplan Limburg-uitwerking detailhandel	6 juni 2017
• POL-uitwerking werklocaties regionale visie bedrijventerreinen Noord-Limburg	6 juni 2017
• POL-uitwerking werklocaties regionale visie kantoren Noord-Limburg	6 juni 2017
• Regionaal beleid vrijetijdseconomie	19 december 2017
• Kaderstelling ruimte en economie.	19 december 2017
• Marktverordening	20 februari 2018
• Verordening winkeltijden	4 december 2018

THEMA 5: INTEGRALE VEILIGHEID

• Kaderstelling integrale veiligheid (incl. handhaving)	9 juli 2018
• Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	25 juni 2019

THEMA 6: BESTUUR, COMMUNICATIE EN DIENSTVERLENING

• Perspectievennota "Toekomst in beeld"	17 september 2008
• Missie en kernwaarden zelfsturing, duurzaamheid, diversiteit	22 juni 2010
• Kaderstelling bestuur, communicatie en dienstverlening	13 maart 2018
• Treasurystatuut	4 december 2018
• Verordening belastingen en tarieven	18 december 2018
• Nota Reserves en Voorzieningen	3 september 2019

NB: bovenstaande lijst is niet limitatief

Thema 1: Ruimte

Programma 1.1 Vitale leefomgeving

In Peel en Maas zijn we trots op de kwaliteiten die onze leefomgeving vitaal maken en dragen dit uit. De fysieke leefomgeving ondersteunt een vitale gemeenschap. Gemeenschappen wonen, werken en verblijven er aangenaam met elkaar en geven zelf mee inhoud aan de ontwikkelingen en behoeftes in hun omgeving. We stellen onszelf en elkaar bij nieuwe ontwikkelingen de vraag of deze ook daadwerkelijk bijdragen aan een vitale gemeenschap.

Vanuit de gemeente leveren we een bijdrage aan het behouden en versterken van een vitale gemeenschap, onder andere door het scheppen van ruime kwalitatieve kaders met oog voor diversiteit die aansluiten bij het karakter van het dorp, gemeenschap en bestaande kwaliteiten. Dit doen we met inbreng van de gemeenschap aan de hand van een duidelijke integrale gebiedsgerichte visie met focus, die gemeenschappen uitnodigt zich verder te ontwikkelen. Tevens spelen we daarbij in op uitdagingen voor de toekomst die noodzakelijk zijn voor behoud van een vitale gemeenschap. Soms doen we dit als regisseur, vaak als partner en soms als ondersteuner van processen in de dorpen.

Daarbij zoeken we naar en staan we open voor de creativiteit en kwaliteit van de mensen in de omgeving en laten dat meewegen bij de uiteindelijke vormgeving. We geloven in deze dynamische tijden meer en meer in tijdelijkheid en flexibiliteit door uit te gaan van doelen, in plaats van uitgaan van in beton gegoten regels. We geven inwoners en bedrijven vanuit hun gemeenschap de gelegenheid zelf te komen met initiatieven die passend zijn binnen de kwalitatieve kaders. Daarbij stellen we ons uitnodigend, ondersteunend, faciliterend waar nodig en als vraagbaak op in de planontwikkeling en coöperatief in de uitvoering.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE ERVOOR?
1. Behouden van het goede en ruimte voor het betere.	1.1 We ondersteunen de beweging om de identiteit van de dorpen en het landschap te behouden en te versterken. 1.2 We benutten bestaande bebouwing en sturen op hergebruik én transformatie boven uitbreiding en nieuwvestiging. Daar waar dit niet mogelijk is wordt er zorg gedragen voor hetgeen achterblijft. 1.3 We gaan op een duurzame, bewuste wijze om met onze fysieke leefomgeving en koesteren de diversiteit hiervan. Hierin stimuleren en faciliteren we het gemeenschappelijk eigenaarschap van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. 1.4 We zorgen voor verbindingen en balans tussen de verschillende functies en waarden van de fysieke omgeving. 1.5 Daar waar dit wettelijk nodig is verlenen we toestemmingen en maken hierdoor, klantgericht en vraaggestuurd, activiteiten mogelijk van inwoners en bedrijven en zien daarop toe.
2. Een fysieke leefomgeving die samen met de gemeenschap ontwikkeld is.	2.1 We dagen gemeenschappen uit om mee inhoud te geven aan hun fysieke leefomgeving. En we sluiten met onze beleidsprocessen aan op deze beweging. 2.2 We stimuleren dialoog over invulling van ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. 2.3 We werken aan partnership en netwerkontwikkeling.
3. Bedrijvigheid in balans met de omgeving.	3.1 We zorgen voor verbindingen en balans tussen economische en ruimtelijke waarden. 3.2 We hebben aandacht voor de transitie in het landelijk gebied. Hiervoor stellen wij een plattelandsagenda op.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE ERVOOR?
4. Een klimaat adaptieve en klimaat-neutrale fysieke leefomgeving. We zijn klimaat- en energieneutraal in 2050.	4.1 We passen onze fysieke leefomgeving aan het klimaat aan. Specifiek op het gebied van wonen betekent dit dat we: • Bestaande woonwijken klimaatadaptief maken en bij nieuwbouw het goede voorbeeld geven; • Werken aan de energietransitie in de bestaande woningvoorraad en bij nieuwbouw het goede voorbeeld geven; • Het gebruik van duurzame bouwmaterialen stimuleren. 4.2 We stellen een duurzaamheidsagenda op.
5. Gezonde, veilige, toegankelijke en slimme(re) mobiliteit.	5.1 We zorgen voor een goede bereikbaarheid van voorzieningen. 5.2 We behouden en verbeteren de verkeersveiligheid. 5.3 We stimuleren en faciliteren initiatieven die betrekking hebben op het verbeteren van het milieu en het versnellen van de energietransitie op het gebied van mobiliteit.
6. Woningbestand duurzaam in balans.	6.1 De juiste woning: we brengen, met het oog op morgen, in samenwerking met gemeenschappen en overige betrokkenen, vraag en aanbod kwalitatief in overeenstemming. Dit doen we op de volgende manieren: • Bestaande woonwijken transformeren naar woningen geschikt voor ouderen en kleine huishoudens; • Nieuw te bouwen woningen moeten geschikt zijn voor de behoefte van morgen: woningen voor ouderen en kleine huishoudens; • Met flexibele/ tijdelijke woningen spelen we in op de vraag van vandaag: woningen voor jongeren en andere urgente doelgroepen. 6.2 Het juiste aantal woningen: we brengen, met het oog op morgen, in samenwerking met de gemeenschappen vraag en aanbod kwantitatief in overeenstemming. Dit doen we door onze planvoorraad af te stemmen op de behoefte, met een ambitie om instromers aan ons te binden. 6.3 We bouwen op de juiste plek: op duurzame locaties. Dit doen we door: • wonen in principe plaats te laten vinden in de kernen; • te sturen op hergebruik boven uitbreiding en nieuwvestiging. Tegelijkertijd dragen we zorg voor hetgeen achterblijft. 6.4 We dragen bij aan het realiseren van een passend en voldoende huuraanbod. Dit doen we door: • bij te dragen aan het betaalbaar houden van huurwoningen voor inwoners die niet zelf in een woning kunnen voorzien en jongeren; • oog te hebben voor voldoende vrije sector huur voor de middeninkomens. 6.5 We hebben extra oog voor doelgroepen met bijzondere aandacht. Dit doen we door te zorgen voor: • kwantitatief en kwalitatief voldoende woonruimte voor nieuwkomers, zorgbehoevenden/kwetsbare groepen; • zorgdragen voor voldoende woonwagens en/of standplaatsen; • wijken inrichten op het ontmoeten en zorgen voor elkaar.

WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA ?

- Advisering binnen ruimtelijke procedures;
- Coördinatie, begeleiding en planning van project- en procesactiviteiten;
- Actueel houden en monitoren van beleidsonderdelen zoals intensieve veehouderij en huisvesting short-stay arbeidsmigranten;
- Afhandeling van ruimtelijke procedures en projecten en reguliere werkzaamheden in het kader van vergunningverlening en toezicht;
- Aankoop en verkoop gronden;
- Grondexploitatie.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
1.1 Vitale leef-omgeving	5.110.682	1.432.404	4.801.560	1.350.066	4.693.605	1.357.762	4.733.976	1.316.298

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.

M.b.t. programma 1.1 zijn de volgende specifieke claims opgenomen:

	2020	
	Kosten	dekking binnen begroting
Actieplan ammoniak en 'stoppers' veehouderij	85.000	0
Gemeentebreed onderzoek explosieven	72.000	-50.400
Werkbudget Hoogwaterbeschermingsplan Baarlo	50.000	0

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:

- Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving

Een goed toegankelijke, kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte is van grote waarde voor vitale gemeenschappen. De openbare ruimte staat ten dienste van de gemeenschap en nodigt inwoners en bedrijven uit zich te ontwikkelen. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar gemeenschappen hun activiteiten ontplooiën en draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven. Het eigenaarschap van de openbare ruimte mag dan mogelijk juridisch bij de overheid liggen, mentaal is de omgeving – straat, buurt, wijk, dorp – eigenaar van de openbare ruimte. Die visie op de openbare ruimte is een uitdaging voor de overheid, maar ook voor de mensen die gewend zijn zich in hun eigen privé domein terug te trekken. Die visie schept letterlijk een ruimte waar een ieder vrij in kan stappen, die ook beleefd en gevoeld wordt als gemeenschappelijk, als openbaar, als van ons allen. Als gemeente kunnen wij dat gevoel niet afdwingen of opdringen, maar we kunnen samen met inwoners wel manieren bedenken om dat mentaal eigenaarschap weer meer terug te geven aan de omgeving, waarbij we oog hebben voor de diversiteit aan dorpen, wijken en buurten.

We stellen ons meedenkend en meewerkend op wat betreft zaken waar mensen om vragen, waar ze enthousiast over zijn. We sluiten aan op ontwikkelingen in kernen en op de behoefte van mensen om betekenis te hebben. Door de omgeving invloed uit te laten oefenen op ontwerp en beheer kan een leef-, werk- en vrijetijds- omgeving ontstaan die van en voor iedereen is en waar inwoners actief gebruik van maken en zich mentaal eigenaar voelen. Bij het maken van keuzes over het beheer van de openbare ruimte speelt duurzaamheid en klimaatadaptatie uitdrukkelijk een rol.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE ERVOOR?														
1. Een kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte die de eigen identiteit versterkt.	1.1 We nemen de eigen identiteit als uitgangspunt bij de herinrichting van de openbare ruimte. 1.2 We zorgen gebiedsgericht voor een kwalitatief goed ingerichte en onderhouden openbare ruimte. We maken daarbij onderscheid in de na te streven beeldkwaliteiten volgens de landelijke standaard voor beeldkwaliteitsniveaus: (A is het hoogste onderhoudsniveau) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Gebieden</th><th>Niveau</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Woongebieden</td><td>B</td></tr> <tr> <td>Centrumgebieden en toeristische gebieden</td><td>A</td></tr> <tr> <td>Bedrijventerreinen – wegen</td><td>B</td></tr> <tr> <td>Bedrijventerreinen – overige onderdelen</td><td>C</td></tr> <tr> <td>Buitengebied – wegen</td><td>B</td></tr> <tr> <td>Buitengebied – overige onderdelen</td><td>C</td></tr> </tbody> </table> 1.3 Ontwerp en onderhoud is gericht op een lange levensduur zonder dat onderdelen (op termijn) ontoelaatbare overlast en schade opleveren.	Gebieden	Niveau	Woongebieden	B	Centrumgebieden en toeristische gebieden	A	Bedrijventerreinen – wegen	B	Bedrijventerreinen – overige onderdelen	C	Buitengebied – wegen	B	Buitengebied – overige onderdelen	C
Gebieden	Niveau														
Woongebieden	B														
Centrumgebieden en toeristische gebieden	A														
Bedrijventerreinen – wegen	B														
Bedrijventerreinen – overige onderdelen	C														
Buitengebied – wegen	B														
Buitengebied – overige onderdelen	C														
2. Een openbare ruimte die van en voor iedereen is.	2.1 We ontwerpen en onderhouden de openbare ruimte met aandacht voor toegankelijkheid. We stemmen dit af met belanghebbenden.														
3. Een fysieke leefomgeving waarvan de gebruikers zich 'mentaal eigenaar' voelen.	3.1 We dagen gemeenschappen uit om mee vorm te geven aan de inrichting van hun eigen fysieke leefomgeving vanuit het perspectief van gemeenschapsontwikkeling. We bereiden samen met de omgeving (bewoners, bedrijven en belangengroeperingen etc.) herinrichtingsprojecten voor. 3.2 We stimuleren en faciliteren participatie en adoptieprojecten in de openbare ruimte.														
4. Een klimaat adaptieve en klimaat-neutrale fysieke leefomgeving.	4.1 We richten de openbare ruimte duurzaam en klimaat adaptief in. Biodiversiteit krijgt daarbij extra aandacht. 4.2 We geven zelf het goede voorbeeld en kopen duurzaam in: tractie, (tuin-)machines, (bouw-)materialen etc..														

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
	4.3 Afval is een grondstof. Zowel huishoudelijk afval als bedrijfsafval en afval uit de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk gescheiden en hergebruikt als grondstof. Samen met regionale bedrijven onderzoeken we mogelijkheden om meer waarde uit afvalstromen te halen.

<u>WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA ?</u>
- Advisering over de openbare ruimte inclusief het toezicht daarop; - Beheer van de openbare ruimte; - Advisering over en uitvoering van ongediertebestrijding (plagen) en bestrijding van bijvoorbeeld ongewenste exoten en eikenprocessierups; - Nemen (tijdelijke) verkeersmaatregelen en verrichten tellingen en metingen; - We werken samen met partners aan bewustwording over afval, verkeersveiligheid, klimaat etc. incl. overleg met scholen en (verkeers-) ouders; - Begeleiden en inzet van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt en integratieprojecten; - Gladheidsbestrijding; - Materialen uitleen bij evenementen; - Advisering van verenigingen bij het beheer en onderhoud van (sport-)accommodaties; - 24/7 calamiteitendienst bij storingen, incidenten en calamiteiten in de openbare ruimte.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
1.2 Beheer vitale leefomgeving	15.467.505	10.174.142	15.941.964	10.339.836	16.158.279	10.433.665	16.139.657	10.528.875

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.

M.b.t. programma 1.2 gaat het om de volgende investeringen en claims:

Investerings 2020:

	Betreft kern	Investerings- bedrag	Kapitaallasten gedekt binnen begroting	Kapitaallasten t.l.v. Exploitatie
Reconstructie de Berckt en omgeving	Baarlo	580.000	0	26.100
Herinrichting Eelserstraat en Past. Esserstraat	Beringe	600.000	0	27.000
Herinrichting Schrames	Helden	410.000	0	18.450
Reconstructie Neerseweg	Helden	225.000	0	10.125
Herinrichting Merwijck / Perkerveld	Kessel	1.170.000	33.750	18.900
Herinrichting Poorterweg	Koningslust	280.000	0	12.600
Afkoppelen Achter de Hoven	Maasbree	1.600.000	0	72.000
Reconstructie Pastoor Geurtsstraat	Beringe	165.000	0	7.425
Aanbrengen/aanpassen verkeersremmende maatregelen	Algemeen	50.000	0	4.333
Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen vrijvervalriolering	Algemeen	268.000	23.227	0
Mechanisch/elektrische renovatie/vervanging gemalen drukriolering	Algemeen	450.000	39.000	0
Renovatie/vervanging IBA's	Algemeen	22.000	1.907	0
Verbeteringsmaatregelen (KRW)	Algemeen	520.000	19.067	0
Renovatie/vervanging vrijvervalriolering	Algemeen	949.000	34.797	0
Bijdrage bovenbouw aan renovatie/vervanging riolering (wegen)	Algemeen	95.000	0	4.275
Vorbereidingskrediet herinrichting Kindcentrum Meijel en omgeving	Meijel	155.000	0	6.750
Hagelkruisweg Meijel	Meijel	841.200	9.000	28.854
Groot onderhoud Rozendaal Maasbree	Maasbree	490.000	22.050	0
Hydraulische afsluitpalen winkelcentrum	Panningen	35.000	4.200	4.200

Claims:

	2020	2021	2022	2023
	Kosten	Kosten	Kosten	Kosten
Uitvoering motie gevelgroen	25.000	25.000	25.000	25.000

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Nazorg (bodemzorg) Limburg BV
- Maasveren Limburg - Noord
- Belastingssamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 2: Sociaal Domein

Programma: 2.1 Werk en inkomen

Peel en Maas is een vitale gemeenschap waar iedereen naar vermogen in kan participeren. Wij organiseren de ondergrens. Dat betekent dat we bepalen vanaf welk moment door de overheid hulp wordt geboden. Alleen deze ondergrens is onvoldoende om het goede leven te behouden. Daarom sluiten wij aan bij de krachten van onze gemeenschap om dit te realiseren. We stimuleren en faciliteren collectieven in onze gemeenschap om het goede leven in samenspraak en samenwerking met alle belanghebbenden – inwoners, organisaties, bedrijven, overheid – te bereiken, uit te bouwen en in stand te houden.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
1. Iedereen neemt, naar eigen vermogen, deel aan de gemeenschap	1.1 Wij gaan verder met de doorontwikkeling van het leerwerkhuis. (Zie ook programma 3.1 Gemeenschapsontwikkeling). 1.2 Ondernemers werken samen met ons aan uitbreiding van het netwerk “Wij maken werk van werk”. 1.3 We onderzoeken of een soortgelijk netwerk kan worden gevormd door en voor zorgaanbieders die zich begeven op het speelveld van arbeidsmatige dagbesteding, beschut werken nieuw en leer- werkervaringsplaatsen voor (onder andere) jongeren afkomstig uit het voorgezet speciaal onderwijs (VSO). 1.4 Wij stellen een regionaal beleidsplan volwasseneneducatie 2020-2024 vast. Hierin staat hoe we de beschikbare WEB-gelden regionaal en lokaal inzetten, waarbij we o.a. de doelgroep (inclusief prioritering) definiëren, aansluiten bij de nieuwe wet inburgering (zie ook programma 3.1) en de ontwikkelingen van het taalhuis. 1.5 Wij participeren in een regionale werkgroep beschut werk nieuw, waarbij samen met ondernemers wordt gezien hoe dit participatie instrument zo duurzaam en regulier wordt ingezet. 1.6 We participeren in nieuwe regionale projecten zoals “Door Inzicht aan de Slag (DIADS)” waarbij gegevens van werkzoekenden door een betere registratie moeten leiden tot een betere match op een baan. 1.7 We werken regionaal samen in het aanvalsplan: “Perspectief op Werk” (POW), waarbij we o.a. samen met ondernemers uit Peel en Maas de “natuurlijke begeleider” regionaal breed uitrollen. 1.8 We organiseren op 7 februari 2020 wederom een “Meet2Match” event, samen met ondernemers en onderwijs. 1.9 We formuleren collegebeleid over arbeidsmarktbeleid waar economische ontwikkeling, daaruit voortvloeiende werkgelegenheid en kennisontwikkeling bij elkaar komen. 1.10 We onderzoeken hoe we ons huidige bestand aan werkzoekenden (na jaren van succesvolle uitstroom) nog bewegen richting arbeid.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
	1.11 We actualiseren visie/koers van ons SW bedrijf NLW in samenwerking met schapsgemeenten en externe partners (andere gemeenten, werkgevers, collega SW bedrijven, UWV, zorg-aanbieders). 1.12 We hebben bijzondere aandacht voor het meedoen van de groep 50+ers.
2. Iedereen heeft een inkomen dat het mogelijk maakt om als volwaardig burger mee te doen in de samenleving.	2.1 We zetten extra in op stille armoede in samenwerking met het platform "maatschappij armoedevrij". 2.2 We onderzoeken of er voldoende draagvlak is voor het organiseren van een kledingdag voor kinderen. 2.3 We inventariseren de gevolgen van de veranderende financieringssysteem Bbz en passen indien nodig het beleid aan. 2.4 We formuleren collegebeleid over minima.
3. Voorkómen van financiële problemen, zodat burgers (beter) kunnen participeren in de samenleving.	3.1 We intensiveren de voorlichting naar en samenwerking met netwerkpartners (Vorkmeer, woningbouwverenigingen, energieproviders, zorgverzekeraars e.d.). 3.2 Wij organiseren structurele maatregelen voor het benaderen van wanbetalers zorgverzekering. 3.3 We gaan op huisbezoek als consulenten schuldhulpverlening, indien nodig in combinatie met externe partners zoals Vorkmeer en de woningbouwvereniging.
4. Uitkeringscliënten zijn zich bewust van hun rechten en plichten.	4.1 We zetten in op het optimaliseren van de communicatie en (digitale) dienstverlening voor onze burgers zoals de digitale aanvragen met zgn. beslisboom. Hier kunnen burgers vooraf zelf eenvoudig toetsen wat de regels en (on)mogelijkheden zijn.

WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?

Werk

- Uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening via NLW;
- Re-integratie van niet-uitkeringsgerechtigden mét afstand tot de arbeidsmarkt;
- Re-integratie van o.a. VSO-ers (Voortgezet Speciaal Onderwijs) en leerlingen zonder startkwalificatie;
- Het acquireren van beschut werk plekken nieuw (taakstellend door SZW opgelegd);
- Het ondersteunen van burgers bij hun indicatie voor het doelgroepenregister (doelgroep banenafpraak) en beschut werken nieuw;
- Het vaststellen van arbeidspotentieel aan de hand van de Dariuz loonwaardemethodiek;
- Participatie in het Werkgeversservicepunt (WSP).

Inkomen

- Verstrekken van uitkeringen en bijzondere bijstand;
- Uitvoeren van debiteurenbeheer voor verstrekte leningen, borgsommen of kredieten uit bijzondere bijstand of Bbz;
- Verstrekken van subsidie voor initiatieven rondom collectieve minima;
- Regelingen, zoals stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Voedselbank.

Schuldhelpverlening

- De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) uitvoeren in samenwerking met netwerkpartners zoals Vorkmeer (Wegwijzer) en woningcorporaties;
- Participeren in het kernteam schuldhelpverlening van de NVVK inzake nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen;
- Het initiëren en coördineren van de bijeenkomsten voor het Platform Armoedevrij Peel en Maas.

Naleving en controle (op onderdeel Werk en Inkomen)

- Voorlichting geven (preventie);
- Fraudebestrijding.

WAT MAG HET KOSTEN

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
2.1. Werk en inkomen	15.652.287	6.395.000	15.551.105	6.495.000	15.357.252	6.595.000	15.258.133	6.595.000

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht. M.b.t. programma 2.1 zijn geen specifieke claims of investeringen opgenomen.

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Werkvoorzieningschap Noord Limburg West (NLW)
- Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma 2.2 Zorg en Ondersteuning

Gemeenschappen in Peel en Maas kenmerken zich doordat iedereen naar vermogen mee doet; het goede leven wordt vanuit de samenleving bevorderd. Als ondersteuning nodig is worden collectieve voorzieningen ingezet. Waar nodig wordt als aanvulling de maatwerkvoorziening aangeboden. Om collectieve voorzieningen te realiseren, faciliteert de gemeente en ondersteunen we, waar nodig, verbanden van burgers en maatschappelijke partners.

We leven in een samenleving waarin de mens leidend is in plaats van het systeem. Daarom willen we met zijn allen een wereld opbouwen vanuit de talenten die er zijn en daar de systemen op aanpassen. Het samenleven van inwoners kenmerkt zich door het mee laten doen van iedereen, met specifieke aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Inwoners kunnen zo de kwaliteit van hun eigen leven en elkaars leven bevorderen.

Deze manier van leven in de gemeenschap helpt om zo lang mogelijk de regie over het eigen leven te voeren en om mee te doen. Daarbij bepalen gemeenschappen zelf welke voorzieningen ze vanuit hun eigen kwaliteiten realiseren en welke aanvullende woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen nodig zijn. Als gemeente zijn wij vangnet voor kwetsbare groepen en zetten daarvoor maatwerkvoorzieningen en/of maatschappelijke opvang in. Als het gaat om professionele inzet geven we ruim baan aan nieuw vakmanschap van de zorgprofessional. Daarnaast brengen we regelgeving en protocollen terug tot het verantwoorde minimum.

WAT WILLEN WE BEREIKEN ?	WAT DOEN WE ERVOOR ?
1. Burgers en gemeenschappen voeren zelf regie en geven zelf vorm aan het zorgen voor elkaar.	1.1 We ondersteunen dit zorgen voor elkaar vanuit het perspectief van gemeenschapsontwikkeling. Het opbouwwerk van Vorkmeer vervult een centrale rol in de ondersteuning van gemeenschappen. Mede door het agenderen van het zorgen voor elkaar bevorderen we een inclusieve samenleving. (zie ook programma 3.1. Gemeenschapsontwikkeling). 1.2 Wij faciliteren nieuwe initiatieven en ondersteunen de doorontwikkeling van bestaande algemene voorzieningen van de gemeenschap. In 2020 geven we verder ondersteuning aan het nieuwe initiatief Thoeshoes in Maasbree. 1.3 Wij versterken netwerken van informele en formele zorg. Dit helpt met name zorgaanbieders om breder te kijken en ook aansluiting te zoeken bij het informele netwerk. We blijven vormgeven aan de nauwe samenwerking met de huisartsen en andere 1e lijnszorg. (zie ook programma 2.3) 1.4 Wij dragen samen met de gemeenschappen bij aan de bewustwording van langer en veiliger zelfstandig wonen. We continueren hiervoor de deelname aan het Huis van Morgen waarbij in 2020 meer de focus op technologische mogelijkheden komt te liggen. Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie over mantelzorgwoningen en het bevorderen van innovatieve woonvormen maakt onderdeel uit van het uitvoeringsplan Wonen.
2. Er zijn toegankelijke algemene voorzieningen aangevuld met passende maatwerkvoorziening.	2.1 Onze inzet is gericht op voorzieningen van collectieven. Bijvoorbeeld de pilot hulp bij het huishouden waarbij voor 2020 de focus ligt op de laatste kernen (Panningen en Baarlo). We werken samen met (zorg- en welzijns) organisaties aan de transformatie, waarbij gemeenschapszorg en nabijheid van welzijn en zorg uitgangspunt zijn, o.a. de gezamenlijke ambitie met een aantal lokale partners voor duurzame ouderenzorg in Meijel.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
	2.2 We bieden maatwerkvoorzieningen als vangnet voor het geval dat er een hulpvraag blijft van burgers waarvoor hun sociale netwerk en/of algemene voorzieningen niet toereikend zijn. In 2020 gaan we onderzoek doen naar de mogelijkheden van Artificial Intelligence. 2.3 We willen (blijven) inkopen met het oog op de belangen van de burgers en niet primair op de economisch meest voordelige aanbiedingen. Samen met de regio bouwen we leveranciersmanagement verder uit en geven we vervolg aan het in 2019 gestarte project Sturing en Inkoop. Ook sturen we op duurzame relaties met (lokale) zorgaanbieders, gericht op kwaliteit en transparantie. 2.4 Het regionale monitoringsysteem biedt ons inzicht in ontwikkelingen rondom gebruik van voorzieningen. Via het lokale dashboard, krijgen we vanaf 2020 sneller en beter zicht op lokale ontwikkelingen rondom aantal cliënten, uitgaven in relatie tot budget en aanbieders. In 2020 monitoren we de gevolgen van het abonnementstarief. We gaan door met het vertelpunt Vele Handen. 2.5 We willen het vervoer voor verschillende doelgroepen in samenhang op regionaal / provinciaal niveau effectiever organiseren. De instroom van Wmo-vervoer, leerlingenvervoer en Jeugdvervoer via GR Omnibuzz is (nog) niet haalbaar gebleken. In 2020 start regionaal wel een pilot vervoer naar Wmo- dagbesteding met Omnibuzz en enkele zorgaanbieders.
3. Er is maatschappelijke opvang voor kwetsbare groepen.	3.1 We investeren in lokale en regionale maatschappelijke opvangvoorzieningen en -structuren. De decentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld tot 2022. In 2020 concentreren we ons op de vormgeving van onze eigen lokale toegang. Voor personen met verward gedrag hebben we een lokaal implementatieplan en zetten we in 2020 het lokale GGZ inlooppunt in Panningen verder voort en kijken naar uitbreiding hiervan. Regionaal realiseren we een time-out voorziening, passend vervoer en een zogenaamd herstelhotel. Samen met de regio maken we sluitende afspraken over de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en zorgen ervoor dat er goede bemoeizorg en preventie wordt ingezet voor onze inwoners. 3.2 Het lokale zorgnetwerk blijft een constante factor in het aanpakken van lokale complexe multi-problematiek en casussen, waarbij we steeds kijken naar andere nieuwe mogelijkheden en betere samenwerking tussen de partijen. 3.3 We versterken de gemeentelijke samenwerking tussen het veiligheidsdomein en het sociaal domein. Daarbij zoeken we onze externe partners nadrukkelijker op.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
4. We faciliteren gemeenschappen en (groepen) burgers bij het bevorderen van een gezonde leefstijl.	4.1 We agenderen de beweging naar positieve gezondheid in gemeenschappen, zodat er van onderop een beweging in de gezondheidszorg ontstaat. We faciliteren initiatieven uit de dorpen. Zo lopen er initiatieven in Baarlo door het Kernteam WWZ, in Beringe door de huisarts en in Meijel door Peelgeluk. 4.2 Aanvullend zetten wij in op preventie om een gezonde leefstijl te bevorderen. Voor gezond opgroeien, werken we samen met het onderwijs en kinderopvang. Voor gezond leven in Peel en Maas werken we aan een bredere inzet van de combinatie-functionaris. 4.3 We dagen maatschappelijke partners en onszelf uit om te werken aan positieve gezondheid. Bij deze benadering is niet de zorg het uitgangspunt, maar wat aanvullend nodig is voor het goede leven vanuit het individu én het gemeenschapsbelang. In 2020 werken we verder aan relaties met de maatschappelijke partners en maken afspraken over ieders houding, werkwijze en rol in de beweging naar positieve gezondheid. Betrokken partners zijn o.a. GGD Limburg Noord, Vorkmeer, huisartsen, Zorgkantoor, Zorgverzekeraar VGZ, kinderopvang en scholen.

<u>WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?</u>
• Uitvoeren van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning door het voeren van gesprekken, afhandelen van aanvragen, geven van informatie en advies etc.; • Inhoud geven aan integraal team jongvolwassenen; • Aansturen van het lokale zorgnetwerk voor complexe GGZ-problematiek; • Aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld; • Facilitering en subsidiëring van algemene voorzieningen: de dorpsinfoloketten, dorpsontmoetingen, dorpsvervoer, pilot hulp bij het huishouden, TWP, begeleidingsdienst en Plattelandshoes; • Regionaal inkopen van maatwerkvoorzieningen Wmo: hulp bij huishouden, dagbesteding, begeleiding individueel, logeren en persoonlijke verzorging. Dit loopt via de MGR Limburg Noord; • Regionale contractering van hulpmiddelen; • Regionaal inkopen van collectief vervoer via GR Omnibuzz en gezondheidszorg (GGD) via GR VRLN; • Handhaving op rechtmatig en doelmatig gebruik van middelen en toezicht houden op kwaliteit en rechtmatigheid via regionale toezichthouders; • Periodiek overleg met belangengroepen (mantelzorgforum, gehandicaptenplatform) en Adviesraad Sociaal Domein.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
2.2. Zorg en ondersteuning	11.186.420	225.000	11.456.079	225.000	11.905.711	225.000	12.280.208	225.000

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.
M.b.t. programma 2.2. gaat het om de volgende investeringen:

Investerings 2020:

Omschrijving van de	Betreft kern	Investerings- bedrag	Kapitaallasten gedekt binnen begroting	Kapitaallasten t.l.v. Exploitatie
WMO vervoersvoorzieningen 2020	Algemeen	500.000	110.000	0

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma: 2.3 Jeugd en onderwijs

Opvoeden en opgroeien zien wij als een 'gemeenschapsverantwoordelijkheid'. Wij stimuleren gemeenschappen om 'hun jeugd' (0-23 jaar) te laten ontdekken wat ze willen in dit leven, met ruimte voor ontwikkeling van het sociale en culturele. Basisvoorzieningen zoals onderwijs en kinderopvang spelen hierin een belangrijke rol. Als daarvoor aanleiding is spreken we deze partijen aan op hun rol en verantwoordelijkheid. Als ouders tegen vragen of problemen aanlopen, is er professionele hulp die erop is gericht de opvoedvaardigheden van ouders te bevorderen. Daarnaast zetten we erop in de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en de sociale omgeving in te schakelen en te herstellen. Daarbij richten wij ons op het voorkómen van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Deze hulp zetten we waar mogelijk aanvullend in op wat de gemeenschap hierin zelf kan betekenen.

Als er sprake is van meervoudige problematiek wordt integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders geboden. Bij dit soort interventies staat het kind voorop. We geven ruim baan aan vakmanschap van de zorgprofessional en brengen regelgeving en protocollen terug tot het verantwoorde minimum. Wij bevorderen de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit.

WAT WILLEN WE BEREIKEN ?	WAT DOEN WE ERVOOR ?
1. Veilig en gezond opgroeien van kinderen en jongeren.	1.1 We faciliteren dat ouders regie voeren over de opvoeding van hun kind. De verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen ligt primair bij de ouders en de jeugdige zelf. Professionele hulp is erop gericht ouders regie te laten voeren en toe te rusten, zodat zij zoveel mogelijk vanuit de eigen kracht en het eigen sociale netwerk oplossingen vinden voor vragen en eventuele problemen. 1.2 We stimuleren dat een gemeenschap bewust en actief vorm en inhoud geeft aan het opvoeden en opgroeien van kinderen. Voor kinderen en jongeren vormen het eigen gezin, familie, vrienden, de kinderopvang, de school en de verenigingen hun dagelijkse leefwereld. Deze leefwereld heeft invloed op het gezond en veilig opgroeien. We ondersteunen de beweging dat de omgeving waar de jeugdige opgroeit daarvoor de verantwoordelijkheid neemt. 1.3 We versterken waar nodig het opvoedkundig klimaat. Het opvoedkundig klimaat wordt als dat nodig is versterkt door professionele inzet in gezinnen, dorpskernen, scholen en in voorzieningen zoals kinderopvang. Daar waar professionele ondersteuning nodig is, richt die zich zoveel mogelijk op preventie.
2. Kinderen, jongeren en gezinnen krijgen de hulp die nodig is.	2.1 We zetten gezinscoaches in die zelf hulp en ondersteuning kunnen bieden aan gezinnen en die indien nodig andere beschikbare ondersteuning binnen het sociaal domein of gespecialiseerde hulp in kunnen zetten. De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren, en werken aan het herstel van het gewone leven inclusief deelname aan de gemeenschap, zijn hierbij uitgangspunt.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
	2.2 Er wordt integrale hulp aan gezinnen verleend. We hanteren hierbij het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur'. Kinderen, jongeren en/of ouders hoeven slechts één keer een hulpvraag te stellen. En het gezin wordt met zo min mogelijk hulpverleners geconfronteerd. Jongeren van 18 t/m 26 jaar hebben een vast aanspreekpunt binnen het sociaal domein via het integraal team jongvolwassenen waar de gezinscoach deel van uitmaakt. 2.3 We leveren maatwerk (licht waar kan, zwaar waar nodig, dichtbij waar kan, op afstand waar nodig). Kinderen, jongeren en gezinnen uit Peel en Maas worden zoveel mogelijk tijdig en effectief ondersteund in hun eigen leef-omgeving. Hulp wordt zoveel mogelijk dichtbij georganiseerd en in verbinding met lokale voorzieningen. De hulp is zo intensief als nodig en duurt zo lang als nodig. 2.4 We grijpen actief in als de veiligheid van het kind in het geding is. Als ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding niet meer kunnen dragen, de omgeving niet adequaat aanvult en de veiligheid van het kind in het geding is, stellen we ons actief op om de juiste hulp in te zetten. Zo nodig kan dat ook gedwongen hulp zijn. 2.5 We stimuleren samenwerking in de jeugdhulpketen. De ondersteuning en zorg die wordt aangeboden is zo effectief dat herhaling van dezelfde zorgvraag van een gezin zo min mogelijk voorkomt. Om dit te bereiken stimuleren we de samenwerking tussen de partners in de jeugdhulpketen in Peel en Maas (en de regio Noord-Limburg). In 2018 zijn we gestart met de pilot Hendig Jeugdhulp. In de pilot bespreken we gezamenlijk met de cliënt en jeugdhulppartners de hulpvraag waarbij partners hun eigen systeem even los laten bij het zoeken naar een oplossing. Het draait in de pilot om het kennen van elkaars toegevoegde waarde, betere samenwerking en afstemming en het verminderen van administratieve rompslomp. In 2019 is de pilot kleinschalig vormgegeven en in 2020 wordt dit verder uitgebreid. 2.6 We verbeteren het jeugdhulpstelsel duurzaam (transformatie). We maken (regionale) afspraken met onder meer jeugdhulpaanbieders, de instellingen voor kinderbescherming en jeugd-reclassering (gecertificeerde instellingen), Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming om de transformatie te realiseren. We zijn hierbij ook in dialoog met de jeugd zodat we weten wat er bij hen speelt en wat zij belangrijk vinden. Verder geven we binnen de regio Limburg Noord vorm en inhoud aan de Regionale transformatieagenda jeugdhulp Noord-Limburg 2019-2020 waarbij de focus ligt op het meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien. Tenslotte zetten we regionaal in op het Project Sturing en Inkoop.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
3. Kinderen en jongeren zijn in staat om te groeien naar zelfstandigheid, om zo voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren.	3.1 We dragen bij aan een gezonde en veilige omgeving voor kinderen. Waardoor ieder kind de kans krijgt zich te ontwikkelen tot een zelfbewuste, betrokken en leergierige jongvolwassene met een maatschappelijke startkwalificatie. Een jongvolwassene die in staat is om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn omgeving en die bijdraagt aan de eigen vitale gemeenschappen. We stimuleren een infrastructuur die talentontwikkeling van jeugdigen (in de brede zin van het woord) faciliteert. 3.2 We stimuleren samenwerking, gezamenlijke visieontwikkeling, vernieuwing en uitvoering bij organisaties die zich bewegen op de terreinen van jeugd en onderwijs. 3.3 We bevorderen dat kinderen en jongeren met of zonder beperking of chronische ziekte samen opgroeien in een inclusieve samenleving: samen spelen, samen naar school, samen sporten en gebruik maken van dezelfde voorzieningen. Dit doen we door met het onderwijs duidelijke afspraken te maken over de inzet van extra zorg, ondersteuning of hulpmiddelen. Ook leveren we extra inspanning om jongeren met een beperking aan een duurzame arbeidsplaats te helpen, in samenwerking met onderwijs en arbeidsmarkt.

<u>WAT DOEN WE VERDER IN DIT PROGRAMMA ?</u>
- Ondersteuning van goede basisvoorzieningen zoals de kinderopvang -, school, consultatiebureau, jeugd- en jongerenwerk en gezinscoach; - Faciliteren van deelname aan kinderopvang (twee ochtenden Peuterprogramma) voor kinderen waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en kinderopvang op maat via Sociaal Medische Indicatie; - Het stimuleren van deelname aan voor- en vroegschoolse educatie voor kinderen met een spraaktaalontwikkeling; - De uitvoering van wettelijke taken op het gebied van (preventieve) gezondheid; - Inzet van de leerplichtambtenaar om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en schoolverzuim te minimaliseren; - Leerlingenvervoer; - De uitvoering van de wettelijke taken met betrekking tot handhaving en toezicht van de kwaliteit van de kinderopvang; - Op het gebied van handhaving en toezicht informeren we zorgaanbieders en jongeren en/of hun ouders vroegtijdig over hun contractuele verplichtingen en rechten om fraude te voorkomen. Wij reageren snel en adequaat op signalen van jongeren en/of hun ouders, zorgverleners, derden en de SVB.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
2.3. Jeugd en onderwijs	12.775.154	316.053	12.946.859	316.913	12.443.138	318.712	12.502.703	321.849

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.
M.b.t. programma 2.3 zijn geen specifieke investeringen en/of claims opgenomen.

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 3: Vitale Gemeenschappen

Programma: 3.1 Gemeenschapsontwikkeling

Inwoners nemen maximaal deel aan ontwikkelingen in de (lokale) samenleving. Daarbij nemen zij zelf de regie over hun eigen ontwikkeling en de ontwikkelingen in hun omgeving, als onderdeel van de grotere samenleving. In het samenleven met andere inwoners gaan inwoners tolerant met elkaar om en respecteren zij elkaars verschillen.

Generaties dragen zorg voor elkaar en geven elkaar ruimte om te vernieuwen en te veranderen: sociale innovatie en emancipatie zijn basisvoorwaarden voor het behoud van het goede leven. Inwoners zijn leidend als het gaat om het hoofddoel: het realiseren en behouden van vitale en intelligente gemeenschappen, die gevormd en gedragen worden door betrokken inwoners.

Overheden en maatschappelijke organisaties nemen dit hoofddoel als uitgangspunt voor hun handelen en leveren, waar gevraagd, hieraan een ondersteunende bijdrage. Diversiteit zien we als een belangrijk gesprekstema in de ontwikkeling naar inclusieve gemeenschappen. Als overheid nemen we verantwoordelijkheid wanneer minderheidsgroepen onvoldoende deelnemer zijn in de gemeenschappen, wanneer ze te maken krijgen met discriminatie of voorzieningen hen onvoldoende bereiken.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
1. Vitale gemeenschappen die regie hebben over de eigen ontwikkeling.	1.1 We ondersteunen de ontwikkeling van zelfsturende gemeenschappen. Dit doen we door procesmatige begeleiding van gemeenschappen, buurten, wijken en netwerken van burgers onder andere via welzijnsorganisatie Vorkmeer. Vanuit de gemeente voorzien we in een contactpersoon per kern, die de relatie met de gemeenschap onderhoudt en ondersteuningsvragen op kan pakken of doorgeleidt naar de juiste plek. 1.2 We stimuleren verbindingen tussen gemeenschappen die met eenzelfde thema bezig zijn (samen ontwikkelen) of zijn geweest (leren van elkaar). 1.3 We benadrukken de heelheid van gemeenschappen en faciliteren gemeenschappen bij het maken van hun eigen, integrale dorpsontwikkelingsvisies. Hierin geven gemeenschappen zelf richting aan hun sociale, economische en fysieke leefomgeving. In 2020 vraagt het proces van de visies van Baarlo en Kessel-Eik en het toekomstbeeld Helden Centrum aandacht. 1.4 We zijn met partners in gesprek zodat de inzet van maatschappelijke partijen en ondernemers zich op de juiste wijze verhoudt tot en ondersteunend is aan het realiseren en behouden van vitale gemeenschappen. De eigen agenda's en ambities van de gemeenschappen zijn leidend. We sturen er op dat organisaties waarde toevoegen aan het gemeenschapsproces en zich samenwerkend opstellen. Bijzondere aandacht in 2020 gaat uit naar het toenemend aantal (commerciële) partijen dat op hun eigen wijze intervenieert in gemeenschapsagenda's.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
	1.5 We zijn intensief in overleg met gemeenschappen die, in lijn met Zelfsturing 3.0 en het Manifest van de Dorpsoverleggen, verantwoordelijkheid willen nemen voor de economie die nodig is om allerlei trajecten binnen de vitale gemeenschap te ontwikkelen en in de lucht te houden. Gemeenschappen blijken soms in staat diverse voorzieningen beter en goedkoper te kunnen organiseren dan gemeente of maatschappelijke instellingen. In 2020 maken we de volgende stap. In overleg bepalen we de omvang, reikwijdte en andere voorwaarden die met dit experiment samen hangen. De gevolgen die de pilot Zelfsturing 3.0 voor de organisatie (o.a. sociaal domein) heeft krijgt hierbij bijzondere aandacht. Dit om de synergie tussen beide programma's, ieder vanuit de eigen identiteit, te behouden.
2. Stabiliteit en ontwikkelperspectief voor verenigingen en stichtingen.	2.1 We waarderen het werk van verenigingen en subsidiëren dat via de systematiek van de waarderingssubsidies. Deze zijn vastgelegd tot en met 2020. In 2020 herijken we de waarderingssubsidies. Aanvullend op de algemene subsidieverordening zijn programma-specifieke uitvoeringsregels voor het toekennen van incidentele subsidies opgesteld. Hierbij wordt sterk gekeken naar de mate en kwaliteit van samenhang en eenheid die aanvragers lokaal nastreven.
3. Eigenaarschap van accommodaties ligt zo veel mogelijk bij gemeenschappen, organisaties en verenigingen.	3.1 We ondersteunen organisaties en gemeenschappen bij accommodatievraagstukken. Uitgangspunten bij deze ondersteuning zijn: • Organisaties en verenigingen zijn zelf eigenaar van accommodaties; • Gemeenschappen voelen zich mentaal eigenaar van accommodaties; • Organisaties voorzien in de eigen behoeften. Een nadere verfijning ten aanzien van de ondersteuning van gemeenschapsaccommodaties, is o.a. te vinden in de Kaderstelling Sociaal Domein en Vitale Gemeenschappen. Binnen de uitgangspunten ondersteunen we het bestuur van gemeenschapshuis d'n Binger in Meijel bij de voorbereidingen van een renovatie van het gemeenschapshuis die in 2020 plaatsvindt. De Kesselse gemeenschap heeft een locatiekeuze gemaakt. Dit leidt in 2020 tot een verzoek om een bijdrage te leveren aan de realisatie van hun gemeenschapsaccommodatie.
4. Nieuwkomers zijn onderdeel van en nemen actief deel aan gemeenschappen.	4.1 We dagen de gemeenschappen uit om een rol te pakken bij de integratie van nieuwkomers. 4.2 Met de start van het Leerwerkhuis organiseren we de inburgering lokaal. Het leren van de taal combineren de deelnemers met vaardigheidstraining en het oefenen van taal op de lokale werkvloer. Dit met inzet van het bestaande netwerk van ondernemers en organisaties in Peel en Maas. Ook starten de deelnemers van het Leerwerkhuis zo snel mogelijk met een vorm van werk. In 2020 willen we het Leerwerkhuis ook voor andere doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt beschikbaar stellen. 4.3 Het inburgeringsstelsel zal vanaf 1 januari 2021 wijzigen. In het nieuwe stelsel komt de regie bij de gemeente te liggen. Het Leerwerkhuis vormt de aanzet van de invulling van die regierol. In 2020 bereiden we de gemeentelijke organisatie alsook betrokken externe partners verder voor op de nieuwe taken die op ons af komen.

WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA ?

- Taakstelling huisvesting van statushouders;
- Maatschappelijke begeleiding aan statushouders en uitgenodigde vluchtelingen;
- Het traject 'participatieverklaring';
- Uitvoering geven aan het integrale beleid arbeidsmigranten.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.1. Gemeenschaps-ontwikkeling	3.313.455	50.224	3.281.892	50.726	3.295.261	51.233	3.313.868	51.745

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.
M.b.t. programma 3.1 zijn geen specifieke claims of investeringen opgenomen.

Programma: 3.2 Onderwijshuisvesting

Kinderen en jongeren worden in staat gesteld te groeien naar zelfstandigheid, voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren, rekening houdend met hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. Een goede stimulerende onderwijshuisvesting faciliteert daarbij.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
1. Een goede, gezonde en stimulerende fysieke leeromgeving.	1.1 Op basis van onze wettelijke verantwoordelijkheid zorgen wij voor goede onderwijshuisvesting. We hebben daarbij aandacht voor slimme combinaties van voorzieningen (bijvoorbeeld met kinderopvang). 1.2 We passen het Integraal Huisvestings Plan in 2020 aan als gevolg van een aantal ontwikkelingen zijnde fusies van scholen, stijgende bouwprijzen en demografische ontwikkelingen. We hebben in 2020 specifiek aandacht voor de volgende projecten: 1. Koningslust: de integratie van de onderwijshuisvesting (Prisma) in het gemeenschapshuis wordt naar verwachting in 2020 gerealiseerd. 2. Meijel: met de bouw van de nieuwe onderwijshuisvesting op het huidige terrein ter vervanging van het huidige gebouw wordt naar verwachting medio 2020 begonnen. 3. Helden en Panningen: Basisschool de Pas gaat zonder Speciaal Basisonderwijs (SBO) de Fontein naar de locatie oude Odaschool. Prisma heeft SBO de Fontein op eigen kosten verplaatst naar Nieuweschool/de Wissel. 4. De openbare school in Maasbree heeft tot 2021 een vergunning voor het tijdelijke gebouw. Het vervolg moet met elkaar worden onderzocht.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.2 Onderwijs-huisvesting	1.824.603	73.825	1.821.411	74.334	1.800.602	74.848	1.798.491	75.547

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht. M.b.t. programma 3.2 zijn geen specifieke investeringen en / of claims opgenomen.

Programma: 3.3 Sport en Bewegen

Het eigenaarschap van sport en bewegen ligt nadrukkelijk bij de burgers, de verenigingen en de lokale gemeenschappen en is wat ons betreft onderwerp van het integrale debat in deze gemeenschappen. Onze rol is faciliterend en agenderend waar nodig. Sport en bewegen draagt bij aan vitaliteit van de kernen, zorgt voor vele ontmoetingen tussen sporters, vrijwilligers, ouders en supporters en draagt daarmee bij aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Peel en Maas, aan het goede leven.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
1. Sport en bewegen zijn een krachtig deel van het geheel van gemeenschappen.	1.1 We richten ons op het bevragen van gemeenschappen en sportverenigingen op hun samenhang en stimuleren sport middels subsidies. We vragen aandacht voor de specifieke rol van sport en bewegen, met name bij de (door)ontwikkeling van de dorpsvisies. We faciliteren initiatieven rond sportieve omgevingen zoals Beringe Buiten, Pius Park en de sportieve omgeving in Maasbree. We waarderen de rol die sportverenigingen in onze gemeenschap spelen o.a. middels de waarderingssubsidies. Verder promoten we sport door het Sportgala en de Sportweek en subsidiëren we incidentele sportevenementen / initiatieven. 1.2 De combinatiefunctionaris faciliteert de kernen, sportverenigingen en groepen inwoners. Vanaf 2020 gaan de combinatiefunctionarissen met een hernieuwde doelstelling en takenpakket aan de slag. Ze faciliteren de kernen en andere logische verbanden bij vraagstukken rondom sport en vitaliteit met als doel om aan te sluiten bij de behoefte van gemeenschappen op het gebied van sport en bewegen en positieve gezondheid. 1.3 We ondersteunen topsport als een stimulering voor de breedtesport en als uithangbord voor onze gemeente. In 2020 herijken we de wijze waarop de topsport stimuleren. 1.4 Wij ondersteunen sport- en beweeginitiatieven vanuit de gemeenschap, wanneer deze aansluiten bij de bedoelingen in onze kaderstelling en het subsidiebeleid. 1.5 We bouwen samen met initiatieven uit de gemeenschap aan een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en te bewegen. We trekken samen op met bewonersinitiatieven en werkgroepen voor een inrichting van de openbare ruimte die aanleiding geeft om te sporten en te bewegen, maar ook om de verkeersveiligheid en inrichting om de toegankelijkheid en het gebruik van beweegroutes te verbeteren.

WAT WILLEN WE BEREIKEN ?	WAT DOEN WE ERVOOR ?
2. Sportvoorzieningen en sport-accommodaties zijn zoveel mogelijk van de gemeenschappen zelf en zijn zo optimaal mogelijk in gebruik.	2.1 We nemen rond de exploitatie van sportvoorzieningen de rol van ondersteuner en vragen de sportverenigingen en stichtingen om het beheer en de exploitatie van binnen- en buitensportvoorzieningen op zich te nemen. We ondersteunen verenigingen inhoudelijk en financieel. Door samen met partijen het juiste inzicht in cijfers te krijgen en goede afspraken te maken over beheer en exploitatie en door exploitatiebijdragen te verstrekken waar nodig. Op 1 januari 2019 is de zgn. Sportvrijstelling BTW verruimd. De gemeente wordt hierin gecompenseerd door de SPUK regeling en verenigingen kunnen een subsidieaanvraag doen via de BOSA. Het BTW-nadeel wordt echter niet volledig gecompenseerd door het rijk. De gevolgen worden in kaart gebracht en indien nodig zal aanpassing van subsidie volgen. Ook actualiseren we het binnensportbeleid in 2020. 2.2 We streven naar een optimale bezettingsgraad van de sport-accommodaties waarvan de exploitatie tot onze verantwoordelijkheid behoort. Dit doen we door goed inzicht te hebben in de bezettingsgraden van de gemeentelijke binnensportaccommodaties en daar waar mogelijk ook de niet-gemeentelijke accommodaties en actie te ondernemen. 2.3 We stimuleren nieuwe samenwerkingsverbanden bij accommodatievraagstukken. Dit doen we om beheer, exploitatie en bezettingsgraad te verbeteren, om te stimuleren dat verenigingen samen een grote maatschappelijke en sociale rol kunnen vervullen en dat sport een krachtig onderdeel van de gemeenschap is. Voorbeelden hiervan zijn Pius Park en Beringe Buiten.
3. Er is een regionaal sportklimaat.	3.1 We leveren een inhoudelijke en financiële bijdrage aan de sportregio. Als sportregio werken we samen aan een sportklimaat in Noord-Limburg. Samen met onderwijs, maatschappelijk partners, kennisinstellingen en het bedrijfsleven initiëren we (nieuwe) netwerken en kijken we waar we bovengemeentelijk kunnen samenwerken en inspireren. We verkennen samen waar kansen liggen op het gebied van sport en bewegen (en positieve gezondheid en gezonde levensstijl in bredere zin) en spreken af wie wat gaat doen. Daarbij worden ook de terreinen openbare ruimte, recreatie, toerisme en vrijetijdseconomie betrokken. 3.2 Vanuit de sportregio worden projecten geïnitieerd die sport en bewegen stimuleren. Iedereen kan sporten (IKS) is daarvan een voorbeeld. Afhankelijk van de invulling van de regiovisie kunnen ook (tijdelijke) nieuwe regionale projecten ontstaan als regionale stimulans van sport en bewegen.

WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?

- Exploiteren gemeentelijke binnensportaccommodaties:
- Zorgdragen voor beheer, verhuur en/of onderhoud.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.3 Sport en bewegen	3.034.484	536.074	3.045.826	541.464	3.007.980	546.961	3.022.163	552.405

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims die voor 2020 geprioriteerd zijn specifiek toegelicht. M.b.t. programma 3.3 zijn de volgende investeringen opgenomen:

	Betreft kern	Investerings-bedrag	Kapitaallasten gedekt binnen begroting	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie
Sporthal, dak overlagen	Kessel	52.000	0	3.120
LTC Meijel, renovatie topplaag 4 tennisbanen	Meijel	60.000	0	5.200
Gymzaal de Riet, dak overlagen	Panningen	25.000	0	1.500

Btw-vrijstelling sport en bewegen

Sporten en bewegen zijn goed voor de lichamelijke en mentale gezondheid en de sociale contacten. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wil mensen daarom stimuleren meer te sporten en bewegen. Om mensen hierin te stimuleren is het van belang dat de accommodaties waar zij dit kunnen doen van goede kwaliteit en goed onderhouden zijn om zo kwalitatief hoogwaardige sport aan te kunnen bieden. Onder voorwaarden konden gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen tot 2019 de btw die aan hen in rekening werd gebracht bij investeringen in sportaccommodaties en sportmaterialen in aftrek brengen. Door een uitspraak van het Hof van Justitie van de EU is de btw-vrijstelling voor sport verbreed en is bovenstaande mogelijkheid tot aftrek aangepast. Daardoor vervalt in de meeste gevallen ook de mogelijkheid om btw te verrekenen. Het ministerie van VWS wil de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties echter blijven stimuleren. Hierdoor is de Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK) in het leven geroepen om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen door gemeenten te stimuleren, waar de mogelijkheid tot btw aftrek is vervallen. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2024.

We moeten als gemeente jaarlijks een aanvraag tot verlening van de specifieke uitkering indienen. De aanvraag heeft betrekking op de exploitatie (de lasten opgenomen onder dit programma), de voorziening groot onderhoud binnen- en buitensportaccommodaties en op de investeringslijst. Hieronder volgt een overzicht van de lasten/uitgaven die zijn opgenomen in deze begroting waarvoor in 2020 een aanvraag wordt ingediend.

Groot onderhoud

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen zijn de onttrekkingen uit de voorziening binnen- en buitensportaccommodaties exclusief btw opgenomen; namelijk respectievelijk € 10.636 en € 43.831. Dit omdat we er van uitgaan dat we de btw terugkrijgen via de Regeling SPUK. Inclusief btw gaat om de volgende bedragen: Binnensport € 12.870 en buitensport € 53.036. In onderstaand overzicht een nadere onderbouwing om welke accommodaties het gaat.

Binnensportaccommodaties	2020
Sportzaal Baarloseweg 3a Kessel	1.824
Sporthal Huissen 3 Baarlo	8.021
Gymzaal Calsstraat 9 Panningen	3.025
Bedrag inclusief btw	12.870

Buitensportaccommodaties	2020
De Meeren 11, VV Baarlo	9.075
Emmastraat 50, SV Egchel	3.630
Kloosterstraat 14a, VV Helden	39.726
Wilhelminastraat 11, SV Panningen	605
Bedrag inclusief btw	53.036

Investeringslijst

Op de investeringslijst staan een tweetal projecten die betrekking hebben op sport en bewegen en die in aanmerking komen voor de Regeling SPUK. Op de investeringslijst zijn deze opgenomen exclusief btw omdat we, evenals bij het groot onderhoud, er van uit zijn gegaan dat we de btw terugkrijgen via de Regeling SPUK. Inclusief btw gaat het om de volgende bedragen:

- -Sportzaal Kessel € 62.920
- -Gymzaal de Riet € 30.250

Exploitatielasten

De totale lasten en baten van dit programma Sport en bewegen zijn respectievelijk € 3.034.485 en € 536.074. De exploitatielasten in 2020 die betrekking hebben op de Regeling SPUK zijn € 423.968. In onderstaand overzicht de onderbouwing van dit bedrag.

Grootboek	Omschrijving grootboek	kostensoort	Omschrijving kostensoort	Lasten
6530100	Sport en bewegen algemeen	34317	Contributies	28.883
6530445	Binnensportaccommodaties	33304	Duurzame roerende zaken	44.330
6530520	Tennisaccommodatie Kessel	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	8.834
6530541	Tennisaccommodatie LTC Grootveld	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	870
6530565	Buitensportaccommodaties	34521	Klein onderhoud gebouwen	48.369
6530565	Buitensportaccommodaties	34527	Calamiteitenbudget	19.268
6530570	Overige buitensportaccommodaties	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	914
6531110	Voetbalaccommodatie Maasbree	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	897
6531130	Voetbalaccommodatie Meijel	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	3.544
6531140	Voetbalaccommodatie Helden	34304	Uitbestede werkzaamheden zonder contract	3.117
5973003	Past.Vullingstraat 3 (gymzaal Grashoek)	31001	Elektriciteit	3.771
5973003	Past.Vullingstraat 3 (gymzaal Grashoek)	31002	Gas	6.528
5973003	Past.Vullingstraat 3 (gymzaal Grashoek)	31004	Water	462
5973003	Past.Vullingstraat 3 (gymzaal Grashoek)	34521	Klein onderhoud gebouwen	2.468
5973004	Min.Calsstraat 9 (Gymzaal de Riet)	31001	Elektriciteit	3.899
5973004	Min.Calsstraat 9 (Gymzaal de Riet)	31002	Gas	9.085
5973004	Min.Calsstraat 9 (Gymzaal de Riet)	31004	Water	962
5973004	Min.Calsstraat 9 (Gymzaal de Riet)	34521	Klein onderhoud gebouwen	1.851
5973006	Huissen 4 (gymzaal Baarlo)	31001	Elektriciteit	3.637
5973006	Huissen 4 (gymzaal Baarlo)	31002	Gas	3.405
5973006	Huissen 4 (gymzaal Baarlo)	31004	Water	742
5973006	Huissen 4 (gymzaal Baarlo)	34521	Klein onderhoud gebouwen	5.504
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	31001	Elektriciteit	14.818
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	31002	Gas	13.653
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	31004	Water	2.377
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	34316	Telefoon	997
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	34521	Klein onderhoud gebouwen	23.286
5973021	Huissen 3 (sporthal Baarlo)	34523	Schoonmaakkosten	2.895
5973022	Achter de Hoven 4a (sporthal Maasbree)	31001	Elektriciteit	10.818
5973022	Achter de Hoven 4a (sporthal Maasbree)	31002	Gas	13.570
5973022	Achter de Hoven 4a (sporthal Maasbree)	31004	Water	1.137
5973022	Achter de Hoven 4a (sporthal Maasbree)	34521	Klein onderhoud gebouwen	16.970
5973023	Baarloseweg 3a (sportzaal Kessel)	31001	Elektriciteit	9.210
5973023	Baarloseweg 3a (sportzaal Kessel)	31002	Gas	9.000
5973023	Baarloseweg 3a (sportzaal Kessel)	31004	Water	810
5973023	Baarloseweg 3a (sportzaal Kessel)	34521	Klein onderhoud gebouwen	10.246
5973023	Baarloseweg 3a (sportzaal Kessel)	34523	Schoonmaakkosten	4.674
5973024	Kurversweg 2 (sporthal Meijel)	31001	Elektriciteit	17.159
5973024	Kurversweg 2 (sporthal Meijel)	31002	Gas	19.202
5973024	Kurversweg 2 (sporthal Meijel)	31004	Water	3.451
5973024	Kurversweg 2 (sporthal Meijel)	34521	Klein onderhoud gebouwen	9.660
5973024	Kurversweg 2 (sporthal Meijel)	34523	Schoonmaakkosten	38.695
				423.968

Programma 3.4 Kunst en Cultuur

Kunst en cultuur zijn van essentiële waarde voor een vitale gemeenschap: ze zorgen voor de verbinding tussen inwoners en ze stimuleren het wij-gevoel en de verdraagzaamheid in de gemeenschap. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven. Inspireren en vernieuwen zijn belangrijke kernwaarden van cultuur. Ze stimuleren dat inwoners zelf aan de slag gaan. Het eigenaarschap ligt bij de inwoners zelf en bij de gemeenschappen waar die inwoners deel van uit maken.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
1. Kunst en cultuur zijn een krachtig deel van het geheel van gemeenschappen.	1.1 We ondersteunen, adviseren en faciliteren organisaties en initiatieven daar waar mogelijk. We leggen contacten en verbindingen die de dialoog en/of de culturele activiteiten bevorderen. Hiermee bevorderen we kunst en cultuurdeelname en stimuleren we laagdrempelige toegang tot cultuuractiviteiten. We ondersteunen onder andere de volgende organisaties: • De Openbare Bibliotheek Maas en Peel; • DOK6 Theater; • Stichting Keverberg; • Stichting Streekmuseum Peel en Maas en zijn deelnemers; 1.2 Stichting PeelenMaasNet. We faciliteren activiteiten die gericht zijn op het ontwikkelen van een culturele loopbaan van een kind, zoals cultuureducatie (o.a. op het gebied van erfgoed) en muziekonderwijs op de basisscholen. 1.3 We geven een nieuwe invulling aan de functie van combinatie-functionarissen Cultuur ter ondersteuning van cultuurstimulering en erfgoed. 1.4 We stimuleren de ontwikkeling van aansprekende programma's voor cultuuractiviteiten en –stimulering, zoals buitenschoolse muziekactiviteiten, podiumkunsten, popcultuur en filmhuiskunst. 1.5 Op lokaal, regionaal en provinciaal niveau richten we ons op talentontwikkeling, het verhogen van de zichtbaarheid van cultuur/erfgoed en het geven van vorm aan cultuureducatie met kwaliteit. Een voorbeeld hiervan is het uitvoeren van het projectplan "Samen ontwikkelen door te doen" om de zichtbaarheid, de ontwikkeling en het productieklimaat op het gebied van cultuur te vergroten. Met deelname aan dit proces willen we het goede leven van Peel en Maas bevorderen. De ontwikkeling wordt ondersteund door de Provincie Limburg.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN ?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR ?</u>
2. Kunst en cultuur heeft een initiërende, vernieuwende en onafhankelijke rol.	2.1 We ondersteunen een aantal ontwikkelingen, initiatieven en organisaties die aan deze doelstelling bijdragen. Zoals: • de doorontwikkeling van PeelenMaasNet (tentoonstelling) en eigen archiefwebsite: tonen van kunst en cultuur in onze regio. • de ontwikkeling om te komen tot een platform op het gebied van erfgoed. • innoverende activiteiten en gedragen evenementen die mensen stimuleren bezig te zijn met cultuur, zoals Egopop. • activiteiten die verenigingen en hun vrijwilligers ondersteunen in het ontwikkelen van cultureel aanbod, zoals de ontwikkeling van een erfgoedplatform Peel en Maas of de ontwikkeling van een muziekcollectief Peel en Maas. • stimuleren culturele activiteiten die hun bestaansrecht vinden in het kader van internationale steden-/dorpenbanden. 2.2 We gebruiken cultuur als verbindende en verbredende factor om ondersteunend te zijn aan andere beleidsdoelen, zoals recreatie en toerisme en sociaal domein.
3. Behoud van cultureel erfgoed en kunstwerken in de openbare ruimte.	3.1 We zetten in op de doorontwikkeling van het materieel en immaterieel erfgoedbeleid in samenwerking met de lokale gemeenschappen. In het kader van het erfgoedbeleid stimuleren we initiatieven die gericht zijn op • het onderhouden, het (digitaal) ontsluiten van en de beleving van cultuurhistorische waarden (via de cultuurhistorische aandachtkaart, de archeologische waardenkaart en de lokale en provinciale erfgoed-portalen, van zowel bovengrondse als ondergrondse objecten (monumenten en archeologie); • het behouden van rijksmonumenten;

<u>WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?</u>
• Het (her)plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimte; • Het onderhouden/restaureren van kunstwerken; • Het tonen van kunstwerken van lokale kunstenaars; • Het geven van informatie over de gemeentelijke kunstwerken; • Het stimuleren van het in bruikleen geven van gemeentelijke kunstwerken; • Het digitaal tonen en documenteren van bovenstaande punten via PeelenMaasNet; • De ontwikkeling van het Lazaristenklooster/Keppels initiatiefgroep tot een centrum voor bezinning, spiritualiteit, cultuur en maatschappij; • De viering van 75 jaar bevrijding op 5 mei 2020; • Het faciliteren van de uitreiking van de cultuurprijs; • Het doen van onderzoek naar en het zichtbaar maken van de Baarlose grafheuvels tot een landschap vol verhalen.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.4 Kunst en Cultuur	2.821.622	181.069	2.842.086	182.849	2.799.411	184.621	2.819.828	186.346

Thema 4: Economie

Programma 4.1 Economie

We ondersteunen de transitie naar een circulaire, waarden gedreven economie waarin het gaat om coöperatie in plaats van concurrentie en waarin kenniscirculatie uitgangspunt is. Een toekomst bestendige economie zorgt voor welvaart en draagt bij tot het goede leven in Peel en Maas.

Een toekomstbestendige economie kenmerkt zich door een solide economische structuur, met verschillende economische dragers, zoals agrofood, maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en detailhandel. Peel en Maas staat niet op zichzelf en maakt nadrukkelijk onderdeel uit van een regionale economie. Door aan te sluiten bij de kracht van de regio leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van en innovatie in de lokale en regionale economie. Wij leveren onze bijdrage door individuele ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen ondernemers en door een goed ondernemingsklimaat te scheppen voor bestaande en nieuwe ondernemers om te ondernemen.

Naast de te onderscheiden lokale kwaliteiten van de Maas en de Peel zien wij het begrip 'smaak' als verbindend thema voor onze regio, waarbinnen wij een actieve en onderscheidende rol spelen.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
1. Een diverse en toekomstbestendige economische structuur.	1.1 We stimuleren het ontstaan van en desgevraagd faciliteren we netwerken waarin ondernemers, maatschappelijke instellingen (met name onderwijs) en/of inwoners bijdragen aan een toekomst bestendige economische structuur. 1.2 We participeren in regionale samenwerkingsverbanden die bijdragen aan een diverse en duurzame regionale economische structuur. Met partners sturen we op prestatieafspraken en afgesproken doelen. 1.3 Het stimuleren van ondernemerschap, zoals door het ondersteunen van initiatieven van 'Labs' en tijdelijke concepten.
2. Goed op elkaar afgestemde vraag van arbeidskrachten, zowel kwalitatief als kwantitatief.	2.1 We leveren een bijdrage aan een toekomstbestendige regionale kennisinfrastructuur, onder andere in verband met behouden van hoogopgeleide jongeren voor onze regio. 2.2 We werken aan het zijn van een aantrekkelijke regio voor arbeidsmigranten zodat arbeidsmigranten zich (blijvend) vestigen en integreren in onze regio.
3. Diversiteit in bedrijvigheid als kracht en kwaliteit.	3.1 Faciliteren van lokale bedrijven met bijzondere aandacht voor de agrarische sector, het MKB (industrie en retail) en recreatie en toerisme. 3.2 We realiseren voldoende, vitale, goed bereikbare en duurzame werklocaties.
4. Peel en Maas, als onderdeel van de Regio Venlo, is een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming.	4.1 We promoten, samen met het bedrijfsleven en lokale organisaties (Toeristisch Platform en VVV Winkels), de regio Peel en Maas. Voorbeelden hiervan zijn; Cittaslow en de Gastronomische Academy. 4.2 We werken, samen met partners, aan (aantrekkelijke) centra mede vanwege de toeristische en culturele functie, alsmede het ondersteunen van Centrummanagement Panningen en het in oprichting zijnde Retailmanagement Peel en Maas. 4.3 We faciliteren evenementen die een positief effect hebben op de leefbaarheid en het imago van de gemeente Peel en Maas.

WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?

- We onderhouden intensief contact met partijen zoals ondernemers, agrariërs, bewoners, dorpsnetwerken, regiogemeenten en belanghebbende partijen als het gaat over bijvoorbeeld lokale en regionale economische ontwikkelingen. Waar mogelijk leggen we nieuwe verbindingen en netwerken tussen en met deze partijen.
- Organiseren van kermissen en week- en jaarmarkten en het ondersteunen van de Paas- en Pinkstermarkt.

WAT MAG HET KOSTEN ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
4.1. Economie	1.399.973	244.915	1.392.985	247.564	1.356.611	249.777	1.370.434	252.276

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht. M.b.t. programma 4.1 zijn voor 2020 de volgende specifieke claims opgenomen:

	2020		2021
	Kosten	dekking t.l.v. reserve	Kosten
Onderzoek Bedrijventerreinen	25.000	-25.000	0
Retailmanagement Peel en Maas	30.000	0	30.000

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:

- Gemeente Helden Holding BV

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 5: Integrale veiligheid

Programma: 5.1 Integrale veiligheid

In Peel en Maas delen (groepen van) inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden de verantwoordelijkheid voor een veilig samenleven. We beogen met zijn allen -ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid- een zo veilig mogelijke samenleving en realiseren ons tegelijkertijd dat 100 procent veiligheid een illusie is. We werken als betrouwbare en proactieve partner samen met organisaties die ook een verantwoordelijkheid hebben op dit terrein. We appelleren bij dit alles nadrukkelijk aan de eigen verantwoordelijkheid van individuen en gemeenschappen als het gaat om preventie en het met elkaar bespreekbaar maken van overlast en ander ongemak.

Zelf geven wij op een heldere en transparante wijze uitvoering aan de wettelijke taken die wij op dit terrein hebben. We leggen ons handelen helder uit, omdat wij de verwachting hebben dat begrip voor ons handelen ervoor zorgt dat mensen eerder de regels volgen. Wij kiezen ervoor om onze handhaving te richten op activiteiten waarvan wij verwachten dat de maatschappelijke meerwaarde het grootst is. Bij het maken van deze keuze kijken wij ook naar handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Wij verwachten dat het maken van deze duidelijke keuze ook bijdraagt aan een steviger veiligheidsgevoel in de samenleving en daarmee zorgt voor meer begrip voor ons handelen in dezelfde samenleving. We handhaven regels op een transparante manier, zodat overtredingen worden beëindigd en inwoners kunnen vertrouwen op hun gemeentebestuur. Overtredingen worden aangepakt via de inzet van bestuurs- en/of strafrechtelijke instrumenten in samenwerking met handhavingpartners.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
1. Een veilig Peel en Maas waarin inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich mede-eigenaar voelen van een veilige woon- en leefomgeving.	1.1 We maken vraagstukken die te maken hebben met veiligheid bespreekbaar in de lokale gemeenschappen. Desgevraagd en desgewenst ondersteunen we gemeenschapsinitiatieven die bijdragen aan de ontwikkelrichting zoals die in deze kaderstelling staat omschreven, met respect voor het eigenaarschap van de overheid en de gemeenschap. 1.2 In samenwerking met de politie en het jongerenwerk continueren we en ontwikkelen we onze succesvolle aanpak van jeugdoverlast verder door, waarbij we onze inspanningen op elkaar afstemmen. 1.3 We intensiveren de samenwerking met het zorgdomein, door: • de bekendheid over en weer over elkaars instrumenten en mogelijke interventies te vergroten; • afspraken te maken over het afstemmen van casuïstiek en thema's die raakvlakken hebben met Zorg en Veiligheid; • keten overstijgende vraagstukken en casuïstiek op te pakken via (het netwerk van) het Zorg- en Veiligheidshuis.
2. Een weerbaar Peel en Maas dat bestand is tegen ondermijnende criminaliteit.	2.1 We versterken publiek-private samenwerking, door: • Een stevige relatie te onderhouden met relevante brancheorganisaties van het bedrijfsleven; • Inwoners, ondernemers en overige relevante partijen te informeren over de risico's van (deelname aan) ondermijnende criminaliteit, omdat wij geloven dat bewustwording leidt tot bewustzijn. Dit doen we door in te zetten op het herkennen van signalen en het bieden van een handelingsperspectief; • Het continueren en verder ontwikkelen van een meldpunt bij de gemeente, waar inwoners, ondernemers en overige partners op een laagdrempelige manier terecht kunnen met vragen en het doen van (anonieme) meldingen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE ERVOOR?
	2.2 We blijven investeren in een bestuurlijke aanpak, onder meer door: • signalen vanuit de samenleving en/of professionals via het RIEC-convenant op te pakken; • het bestuursrechtelijk instrumentarium, waaronder het Bibob- en Damoclesbeleid, up-to-date te houden en uit te voeren; • meer coördinatie en afstemming tussen onze (individuele) inspanningen en die van onze partners. 2.3 We benaderen ondermijnende criminaliteit als een maatschappelijk probleem, niet enkel als een veiligheidsprobleem, waarbij we een verbinding maken met initiatieven die een voedingsbodem voor deelname aan ondermijnende criminaliteit kunnen wegnemen. Gedacht kan worden aan schuldhelpverlening, het aanbieden van zorg, maar ook het aanpakken van leegstand. 2.4 We investeren stevig in een goede informatiepositie waarbij we systeeminformatie en 'straat informatie' met elkaar in verbinding brengen. 2.5 We maken onze eigen, gemeentelijke organisatie weerbaarder door te investeren in de bewustwording en betrokkenheid van raad, college en organisatie bij het onderwerp ondermijnende criminaliteit. 2.6 We ontwikkelen onze informatieveiligheid verder om de betrouwbaarheid van gemeentelijke processen te verhogen en (privacygevoelige) gegevens te beschermen.
3. Een Peel en Maas met een veilig ondernemers- en uitgaansklimaat.	3.1 We waarderen groepen bedrijven en branches van het bedrijfsleven die de ambitie hebben om een sterk collectief te vormen en vanuit dit collectief wet- en regelgeving in hun sector zelf naleven. 3.2 We ondersteunen en faciliteren concrete initiatieven van ondernemers voor het verbeteren van de veiligheid van industrieterreinen, winkelcentra en uitgaansgebieden, waarbij we nadrukkelijk kijken naar het eigenaarschap van initiatieven. 3.3 We onderhouden contacten met de horeca en voeren, indien nodig, toezicht uit in en rond de uitgaansgelegenheden om overlast in de openbare ruimte te beperken. 3.4 We hanteren het vastgestelde horecabeleid, waarin ingegaan wordt op: para-commercialisme, alcoholmatigingsbeleid, alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde, controle en handhaving. 3.5 We adviseren over veiligheid in de voorbereiding van risicovolle evenementen in onze gemeente, waaronder de zogenoemde categorie B- en C-evenementen. Bij de aanvraag van een evenementenvergunning worden de veiligheids- en gezondheidsrisico's in kaart gebracht. De aard en omvang van veiligheidsmaatregelen is afhankelijk van de hoogte van het ingeschatte risico. 3.6 We informeren ondernemers over ontwikkelingen en instrumenten op het gebied van veiligheid.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
4. Een Peel en Maas dat adequaat is voorbereid op rampen en crises.	4.1 We ontwikkelen onze bevolkingszorg (onze gemeentelijk taak in de crisis- en rampenbeheersing) verder door met aandacht voor de verbetering van onze risico- en crisiscommunicatie. 4.2 We leveren een kwalitatief uitstekende brandweezorg en crisisbeheersing tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Een nieuw beleidsplan is in ontwikkeling.
5. Handelingen in strijd met geldende regels beëindigen als waarborg voor een gezonde en veilige leefomgeving.	5.1 Extern begrip en draagvlak creëren voor handhaving door het verstrekken van informatie, voorlichting en communicatie over onze handhavingstaken. 5.2 Handhaving vakantieparken. Voortzetting van het ingezette handhavingstraject met als doel onrechtmatige bewoning (permanente bewoning / huisvesting arbeidsmigranten) en illegale bebouwing te beëindigen. 5.3 Handhaving gestructureerd uitvoeren (programmatisch, planmatig, cyclisch en integraal) volgens de landelijke kwaliteitscriteria. Daarnaast ontwikkelen we specifiek in het kader van ondermijning een gestandaardiseerde en programmatische handhavingsaanpak met aspecten als het betreden van panden, samenwerking en info-uitwisseling met partners etc.

<u>WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?</u>
• Algemene Plaatselijke Verordening (APV); • Opvang zwerfdieren; • Deelname regionale uitvoeringsdienst; • Tijdelijke huisverboden; • Aanspreekpunt radicalisering; • Coördinatie sociale calamiteiten en maatschappelijke onrust; • Advisering fysieke veiligheid; • Coördinatie bestuurlijke aanpak; • Uitvoering Wet Bibob, Wet Damocles, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz); • We houden onze bestuursrechtelijke maatregelen actueel en zetten deze in als sluitstuk van een aanpak (ultimum remedium); • Diverse afstemmingsoverleggen met veiligheidspartners.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
5.1. <i>Integrale veiligheid</i>	4.075.682	198.229	3.987.007	200.182	4.034.510	202.154	4.080.761	204.145

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht.

M.b.t. programma 5.1 is de volgende specifieke claim opgenomen:

	2020		2021	2022	2023
	Kosten	dekking binnen begroting	Kosten	Kosten	Kosten
Bijdrage Veiligheidsregio	0	0	134.000	180.000	219.000

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)
- Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 6: Bestuur, Communicatie en Dienstverlening

Programma: 6.1 Bestuur, Communicatie en Dienstverlening

Wij zijn een overheid die bijdraagt aan het goede leven. De kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing blijven voor ons hierbij een waardevol kompas. We dragen bij door ons op een effectieve manier tot waardevolle bewegingen en initiatieven in de samenleving te verhouden en door op een uitstekende manier uitvoering te geven aan onze dienstverlening. Het concept van de meervoudige overheid helpt ons hierbij. Wij zijn duidelijk over deze drie rollen, zodat de buitenwereld weet wat ze van ons mogen verwachten. Daar waar wij beleid en regelgeving opstellen, hebben wij de ambitie om waar dit mogelijk is het doel centraal te stellen.

Wij zijn een consistente partner in de (Eu)regio. Overeenkomstig de met de regio gemaakte afspraak doen we lokaal wat we lokaal kunnen en werken we regionaal samen waar dit een meerwaarde heeft. We zijn een gemeente van gemeenschappen en willen ook zo gekend worden.

Inwoners, ondernemers en instellingen bepalen zoveel als mogelijk zelf hoe, wanneer en waarvoor zij contact leggen met of ondersteuning vragen van de gemeente.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
1. Onze kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing en thema specifieke waarden, zorgen ervoor dat wij koersvast zijn in ons denken en doen.	1.1 Wij ontwikkelen op een waarden gedreven manier onze kaderstellingen. De herijkte kaderstellingen vertalen wij ook in 2020 door naar collegebeleid voor alle begrotingsprogramma's. 1.2 We werken consequent aan de beweging naar doelregels. Dit betekent denken en handelen vanuit de bedoeling in plaats van redeneren vanuit wat niet kan (hinderregels). Bijvoorbeeld bij de implementatie van de Omgevingswet.
2. Wij zijn van meerwaarde als het gaat om het behouden en verder brengen van het goede leven.	2.1 Het concept van de meervoudige overheid hanteren we consequent in ons denken en doen. 2.2 Raad, college en organisatie stellen zich expliciet de vraag wat de ambitie die in dit programmadoel staat opgenomen betekent voor het eigen functioneren en het eigen leren en ontwikkelen. En verbinden daaraan dan ook hun acties. In dat kader is de raad bijvoorbeeld aan de slag met de 'Raad van de Toekomst'. 2.3 We werken samen in netwerken. Dit doen we rolbewust; soms zijn we regisseur, soms zijn we partner en soms kiezen we er weloverwogen voor niet deel te nemen.
3. Het goede leven, ook buiten de grenzen van de gemeente Peel en Maas.	3.1 Wij zijn een gemeente van gemeenschappen, we kiezen ervoor om als overheid aanvullend te zijn en we dragen dit perspectief actief uit richting de partners waarmee wij samenwerken. 3.2 Wij werken als regio Noord-Limburg samen. De Investeringsagenda "de gezondste regio" is opgesteld. In relatie tot die investeringsagenda vindt een herijking van de regiovisie plaats. De regiovisie met het hierbij behorende programma worden in overleg met uw raad besproken en liggen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 ter besluitvorming aan u voor. 3.3 We zoeken actief naar bondgenoten die met ons willen bijdragen aan het goede leven. Denk hierbij onder andere aan de organisatie voor plattelandsgemeenten met een aantal specifieke kenmerken (de P10), het Platform Middelgrote Gemeenten (M50), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (de VNG), het netwerk van Cittaslow en de Euregio.

<u>WAT WILLEN WE BEREIKEN?</u>	<u>WAT DOEN WE ERVOOR?</u>
	3.4 We komen actief op voor onze lokale en regionale belangen bij andere overheden – we richten ons met name op de provincie Limburg, de Euregio Rijn-Maas-Noord en de Rijksoverheid.
4. Transparante en integere bestuurlijke besluitvorming.	4.1 De beleidscyclus en de begrotingscyclus blijven in samenhang gericht op het stellen van heldere doelen, een deugdelijke financiële onderbouwing, concrete acties en controleerbare verantwoording. 4.2 Wij zorgen ieder jaar voor een reële en sluitende begroting met een gezonde reservepositie en een overzichtelijk en sluitend meerjarenperspectief. Financiële meevallers wenden we in eerste instantie aan om onze reservepositie te versterken. 4.3 We kijken in onze P&C-cyclus of onze inzet bijdraagt aan de hoofdbewegingen (de zogenaamde ‘waardenoriëntaties’) zoals die zijn opgenomen in de kaderstellingen.
5. De gemeentelijke dienstverlening is van uitstekende kwaliteit.	5.1 Wij passen het concept van een meervoudige overheid ook toe in al onze contactmomenten. 5.2 We communiceren met inwoners, ondernemers en verenigingen op een begrijpelijke manier in gesprekken, op onze website, in brieven en mails, in de lokale bladen, op social media, enzovoorts. 5.3 We ontwikkelen onze dienstverlening continue door. In 2020 wordt hiervoor een uitvoeringsprogramma opgesteld. 5.4 In het Huis van de Gemeente werken we met diverse partners aan een integrale dienstverlening voor inwoners, ondernemers en verenigingen.

<u>WAT DOEN WE VERDER BINNEN DIT PROGRAMMA?</u>
• Basisregistratie Personen, Wet op de lijkbezorging, Burgerzaken en Burgelijke stand; • Digitalisering; • Verkiezingen; • Klantcontactcentrum.

WAT MAG HET KOSTEN?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2020		2021		2022		2023	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
6.1. Bestuur, communicatie en dienstverlening	3.906.388	682.548	3.836.543	688.873	3.867.205	695.264	3.896.089	701.717

Welke claims en investeringen zijn er in 2020 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2020 specifiek toegelicht. M.b.t. programma 6.1. gaat het om de volgende investeringen en claims.

Investerings 2020:

	Investerings- bedrag	Kapitaallasten gedekt binnen begroting	Kapitaallasten t.l.v. Exploitatie
Uitbreiden en aanpassen stallingsruimte Buitendienst	185.000	0	8.325
Vervangingsinvesteringen tractiemiddelen 2020	311.000	50.649	0
Aanpassingen Huis van de Gemeente	85.000	10.200	0
ICT applicaties buitendienst	26.000	7.020	0

Claims 2020:

	2020	
	Kosten	dekking t.l.v. reserve
OLS 2020 in Meijel	40.000	-40.000

Deze investeringen en claims hebben niet altijd een directe samenhang met het onderdeel bestuur, communicatie en dienstverlening maar betreffen de eigen organisatie en vallen daardoor binnen dit programma.

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:

- Belastingssamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) van deze begroting is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

7. Paragrafen

Indeling paragrafen

In artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording is bepaald dat in de begroting en jaarstukken paragrafen moeten worden opgenomen. In die paragrafen worden beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Het doel van die paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting zijn opgenomen worden gebundeld in een kort overzicht zodat de raad voldoende inzicht krijgt. De paragrafen geven dus een dwarsdoorsnede van de begroting.

De paragrafen zijn:

A: Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is door het weerstandsvermogen te bepalen. Dit gebeurt door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de aanwezige risico's. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. In deze paragraaf worden verder enkele financiële kengetallen van de gemeente Peel en Maas berekend en vergeleken met landelijke normen om te bepalen in hoeverre er (financiële) risico's zijn of kunnen ontstaan.

B: Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatie gemoeid die in diverse programma's voorkomt.

C: Paragraaf financiering

Deze paragraaf hangt samen met de wet FIDO en is een instrument voor het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

D: Paragraaf bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering.

E: Paragraaf verbonden partijen

In deze paragraaf worden de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft beschreven.

F: Paragraaf grondbeleid

Hier wordt de visie op het grondbeleid weergegeven in relatie tot de wijze waarop wordt getracht de doelstellingen zoals opgenomen in het programmaplan te realiseren.

G: Paragraaf lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een totaaloverzicht van deze lokale heffingen is daarom van belang voor de raad. In deze paragraaf is ook een onderdeel m.b.t. de kostendekkendheid van de leges opgenomen. Daarin staat o.a. beschreven hoe de overhead is berekend en hoe de kostendekkendheid van de diverse leges is bepaald.

H: Paragraaf demografische ontwikkelingen

In deze paragraaf op hoofdlijnen beschreven hoe de gemeente Peel en Maas omgaat met de demografische ontwikkelingen.

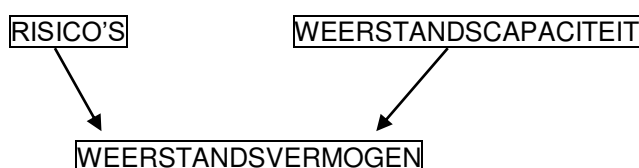
7.A Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Het weerstandsvermogen is te definiëren als “het vermogen van de gemeente om onverwachte financiële risico's op te kunnen vangen ten einde haar taken te kunnen voortzetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten. Risico's zijn alle feiten en gebeurtenissen die de gemeente ervan kunnen weerhouden haar geformuleerde doelstellingen te behalen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

Om zicht te krijgen op de benodigde weerstandscapaciteit moet inzicht bestaan in de risico's die de gemeente loopt, en het beschikbare vermogen. Onderscheid wordt hierbij gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Het eerste is bedoeld om tegenvallers eenmalig op te vangen en het tweede voor het opvangen van structurele tegenvallers. Zoals gesteld vormen de weerstandscapaciteit en het inzicht in de risico's de ingrediënten van het weerstandsvermogen. De samenhang tussen de verschillende onderdelen wordt als volgt weergegeven:

Om te beoordelen in hoeverre het weerstandsvermogen voldoende is wordt gebruik gemaakt van de weerstandsratio. Dat is het kengetal dat als volgt wordt berekend:

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit (= beschikbare weerstandscapaciteit)}}{\text{Gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit)}}$$

Er is een normtabel (ontwikkeld door Universiteit Twente) die een waardering aangeeft van de hoogte weerstandsratio.

Weerstandsratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

We streven als gemeente Peel en Maas naar een weerstandsratio die minimaal voldoende (> 1,0) moet zijn. In onderdeel 5 'Eindconclusie' van deze paragraaf is de berekening van de weerstandsratio voor 2020 opgenomen.

Wanneer de weerstandscapaciteit te laag is zal er een tijdsplan moeten worden vastgesteld waarbinnen de weerstandscapaciteit op peil wordt gebracht. In deze paragraaf worden de incidentele weerstandscapaciteit, structurele weerstandscapaciteit en de risico's nader toegelicht. Verder zijn deze paragraaf (financiële) kengetallen opgenomen over o.a. schuldquota, solvabiliteit.

2. Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is dat deel van de weerstandscapaciteit dat bedoeld is om tegenvallers eenmalig op te vangen. Tot het incidentele weerstandscapaciteit rekenen we de algemene reserve en de bestemmingsreserves die bedoeld zijn om bepaalde specifieke risico's op te vangen. De volgende reserves worden tot de incidentele weerstandscapaciteit gerekend.

Incidentele weerstandscapaciteit:	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024
Algemene reserve	3.365.750	2.858.538	3.993.743	5.535.300	7.592.273
Algemene risicoreserve	5.631.400	5.631.400	5.631.400	5.631.400	5.631.400
Reserve Sociaal domein	616.347	500.000	500.000	505.000	510.050
Reserve Werk en Inkomen	418.985	418.985	418.985	418.985	418.985
Totaal	10.032.482	9.408.923	10.544.128	12.090.685	14.152.708

De reserve risico's grondexploitatie behoort ook tot de weerstandscapaciteit maar wordt apart beoordeeld in de paragraaf grondbeleid (volgens de IFLO methode). De risico's m.b.t. grondexploitatie zijn ook in die paragraaf opgenomen.

De post onvoorzien, bedraagt € 150.000 per jaar en rekenen we tot de incidentele weerstandscapaciteit gerekend. Daarmee komt de totale incidentele weerstandscapaciteit voor 2020 uit op **€ 10.182.482**.

Stille reserves

Stille reserves zijn de meerwaarden van eigendommen (activa) die niet of tegen een te lage waarde gewaardeerd zijn maar direct verkoopbaar zijn indien dit wenselijk is. Het betreft vooral de waarde van gronden, onroerende goederen/zaken (niet noodzakelijk voor de bedrijfsvoering), deelnemingen opgenomen in de balans tegen nominale waarden e.d.. In veel gevallen is de werkelijke waarde niet of moeilijk te bepalen omdat hiervoor geen markt aanwezig is. Hoe groot de waarde is van de nog in bezit zijnde gronden (o.a. bossen en restpercelen), onroerende zaken en deelnemingen, is niet exact aan te geven maar moet blijken uit concrete verkoopbesluiten.

3. Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is dat deel van de weerstandscapaciteit dat gebruikt kan worden om onverwachte tegenvallers structureel op te vangen. Tot de structurele weerstandscapaciteit rekenen we de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele ruimte op de begroting.

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de gemeente Peel en Maas worden de belastingtarieven jaarlijks bepaald. Tussen de tarieven die Peel en Maas hanteert en de tarieven die door het Rijk als redelijk worden geacht zit ruimte. Die ruimte wordt de onbenutte belastingcapaciteit genoemd. De onbenutte belastingcapaciteit wordt bepaald aan de hand van de norm welke het Rijk hanteert voor het bepalen van het artikel 12-status, het zogenaamde redelijk peil. Jaarlijks wordt deze norm vastgesteld in de meicirculaire inzake de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze norm bedraagt voor 2020: 0,1853% (gecorrigeerd) percentage van de WOZ-waarde gesteld.

Voor de diverse belastingen die in Peel en Maas van toepassing zijn geldt het volgende:

a. Onroerend zaakbelasting

De limitering van de OZB-tarieven is per 1 januari 2008 afgeschaft. Het kabinet heeft wel het voorbehoud gemaakt dat de opbrengststijging voor de OZB landelijk beperkt moest blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. In 2019 bedroeg de macro norm 4,00% (waarvan 1,6% reële trendmatige groei van het BBP en 2,4 % prijsontwikkeling). De OZB-stijging in Peel en Maas over 2019 bedroeg 1,0%.

Vanaf 2020 wordt de macronorm vervangen door een benchmark lokale lasten waarin gemeenten door het COELO worden vergeleken op de lasten voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In de financiële kengetallen die in onderdeel 6 van deze paragraaf zijn opgenomen worden de lokale lasten van Peel en Maas vergeleken met de gemiddelde lasten (kengetal 'belastingcapaciteit'). Daaruit blijkt dat Peel en Maas onder het gemiddelde niveau van de Nederlandse gemeenten zit met de lokale lasten.

b. Rioolrecht

Dit is in 2016 door de gemeenteraad geactualiseerd bij vaststelling van het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). Op basis van dat GRP 2016 volgen de tarieven voor 2020 en verder die maximaal kostendekkend zijn over de gehele looptijd van het GRP.

c. Afvalstoffenheffing

Hierbij is het uitgangspunt maximaal 100% kostendekkendheid en de vervuiler betaalt.

d. Leges

Bij de leges geldt een maximale kostendekkendheid van 100%. Een hogere opbrengst is niet toegestaan. In de paragraaf lokale heffingen de mate van kostendekkendheid van de diverse soorten leges opgenomen. In totaal bedraagt de kostendekkendheid: 72,4%.

e. Verblijfsbelasting

De opbrengst van de verblijfsbelasting wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel. De onbenutte belastingcapaciteit op verblijfsbelasting wordt bepaald door de gemeenteraad aangezien de tarieven ook door de gemeenteraad worden vastgesteld. Voor de tarieven verblijfsbelasting worden van rijkswege geen kaders aangegeven.

f. Nieuwe belastingen

De gemeente Peel en Maas kan nog overgaan tot invoering van bepaalde nieuwe belastingen, zoals hondenbelasting, precario rechten e.d. De onbenutte belastingcapaciteit voor deze mogelijke nieuwe belastingen worden bepaald door de gemeenteraad.

Ruimte in de begroting

De ruimte in de gemeentelijke begroting is de laatste jaren sterk ingeperkt door o.a. de kosten van het sociaal domein in vergelijking met de rijksmiddelen die daarvoor worden ontvangen. Dat blijft ook komende jaren een punt van aandacht. De positieve begrotingssaldi behoren ook tot de structurele weerstandscapaciteit.

4. Risico's

4.1 Risicomanagement bij de gemeente Peel & Maas

Risicomanagement is ingebed in het wettelijk kader van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (de BBV). De uitgangspunten voor het risicomanagement van de gemeente Peel en Maas zijn:

- Risicomanagement voegt waarde toe en draagt bij aan de verbetering van de organisatie;
- Risicomanagement is een integraal onderdeel van de organisatieprocessen en een basis voor keuzes;
- Risicomanagement maakt deel uit van de besluitvorming;
- Zowel interne als externe transparantie rondom risico's wordt nagestreefd, om te zorgen voor meer vertrouwen bij de burgers en de bestuurders/medewerkers van de organisatie.

In de nota risicomanagement is ook aandacht besteed aan de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren in de organisatie op het gebied van risicomanagement. Om zorg te dragen voor implementatie en monitoring van het risicomanagementbeleid is het zogenaamde kernteam risicomanagement ingesteld. De structurele verankering van het risicomanagement op alle niveaus is een meerjarig proces, waarbij steeds aandacht dient te zijn voor de in de nota opgenomen uitgangspunten /doelstellingen.

4.2 De belangrijkste risico's

Risico's vloeien voort uit:

1. eigen beleid;
2. beleid van een hogere overheid;
3. samenwerking met andere gemeenten of instanties;
4. het doen/nalaten van derden;
5. niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen;
6. bedrijfsvoering.

Hieronder zijn de belangrijkste risico's die op dit moment in beeld zijn weergegeven.

4.2.1 Risico's voortvloeiende uit het eigen beleid

Het ontwikkelen en uitvoeren van (eigen) beleid van de gemeente betekent ook dat er risico's ontstaan op diverse gebieden. De belangrijkste risico's zijn:

- Grondexploitatie en projecten (relatie met programma 1.1)

Aan investeringsprojecten en grondexploitatie wordt jaarlijks kosten van personeel doorbelast. Afname of toename van de bouwactiviteiten en investeringen alsmede uitstel van de uitvoering van projecten heeft dus directe consequenties voor de exploitatiebegroting. Dit wordt gemonitord en indien nodig vindt bijstelling plaats. Op de grondexploitatie wordt nader ingegaan in de paragraaf grondbeleid.

- Open eind regelingen Sociaal domein (relatie met thema 2)

In het sociaal domein (thema 2) bestaan de meeste open-einde regelingen die in financiële zin een belangrijk risico vormen. Meer specifiek gaat het hierbij om de volgende onderdelen:

Jeugdzorg, WMO begeleiding en participatie;

De door het Rijk in 2015 gedecentraliseerde taken op het gebied van jeugdzorg en WMO begeleiding betreffen grotendeels open-einde regelingen. De rijksbudgetten die samen met de taken naar de gemeenten zijn overgeheveld zijn verlaagd met een efficiencykorting wat de risico's nog groter maakt. Het gemeentelijk beleid is er op gericht om door meer preventief te werken minder kosten te hoeven maken in (dure) 2^e lijns hulp. Sinds de invoering in 2015 kende het sociaal domein jaarlijks tekorten die kleiner waren dan 5% van het budget.

Door gerichte acties (zoals nauwe samenwerking met huisartsen in het kader van doorverwijzingen) is de verwachting dat de tekorten in het sociaal domein binnen de perken kunnen blijven (< 5% van het budget). Feit blijft echter dat het gaat om open einde regelingen waarbij een enkele casus grote financiële impact kan hebben. In 2020 kan door de voorgestelde verlaging van de eigen bijdragen bij de WMO voor maatwerk- en algemene voorzieningen mogelijk een aanzuigende werking ontstaan waardoor meer mensen een beroep gaan doen op de WMO. In regionaal verband worden de meest intensieve (en dure) vormen van jeugdhulp gezamenlijk ingekocht en worden de kosten via een vaste verdeelsleutel verdeeld. Verder is een financiële buffer gecreëerd voor het sociaal domein in de vorm van de reserve Sociaal domein die waarschijnlijk per 01-01-2020 € 616.000 bedraagt.

Bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG / inkomensdeel participatiewet):

Voor BUIG geldt dat een overschot op het budget dat aan de gemeente toekomt vrij besteedbaar is. Aan de andere kant moet men bij een tekort (budget is lager dan uitgaven) het (financieel) nadeel voor eigen rekening nemen. Indien er een tekort van meer dan 7,5% ontstaat kan, onder bepaalde voorwaarden een beroep worden gedaan op een vangnetuitkering. Daarvoor moet in het jaar zelf met de gemeenteraad zijn gecommuniceerd dat een tekort op de BUIG wordt voorzien en moet worden aangegeven welke maatregelen worden getroffen om dat tekort te verminderen. Afgelopen jaren is er geen tekort ontstaan op de BUIG dus is een vangnetuitkering niet aan de orde. Als financiële buffer is bovendien de reserve Werk en Bijstand aanwezig met een saldo van ca.€ 419.000 per 1-1-2020 die kan worden aangewend voor tekorten op de BUIG.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO):

Ook wat betreft de WMO zijn de uitgaven voor hulp huishoudelijk werk (HHW), persoonsgebonden budgetten (PGB), woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen niet altijd nauwkeurig te voorspellen aangezien het ook hier gaat om open einde regelingen.

Leerlingenvervoer:

Van te voren is moeilijk in te schatten hoeveel personen gebruik zullen maken van deze regeling. Indien er in enig jaar veel meer aanvragen worden gedaan, welke aan de criteria voldoen die zijn gesteld in de verordening, kunnen deze niet worden afgewezen. Er wordt zoveel als mogelijk gestreefd naar openbaar vervoer, fietsvergoeding en naar gecombineerd vervoer. In 2017 en 2018 zijn de werkelijke uitgaven binnen het daarvoor gestelde budget gebleven.

4.2.2 Risico's voortvloeiende uit het beleid van hogere overheid

De rijksoverheid, Europese unie en / of de provincie kunnen regelgeving aanpassen of wetten invoeren die voor gemeenten grote impact hebben. De gevolgen voor gemeenten kunnen financieel van aard zijn maar uiteraard ook organisatorisch grote invloed hebben. De gemeente Peel en Maas onderkent de volgende specifieke risico's m.b.t. het beleid van hogere overheden:

- Algemene uitkering uit het gemeentefonds (relatie met algemene dekkingsmiddelen)

De omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is mede afhankelijk van de groei of krimp van de (gecorrigeerde) rijksuitgaven. Op die uitgaven hebben we als gemeente geen grip maar die bepalen wel in zekere mate de omvang van de algemene uitkering.

Voor de verdeling van de algemene uitkering worden een groot aantal maatstaven gebruikt (zoals inwoneraantallen, aantal uitkeringsgerechtigden, aantal woningen etc.). Om de algemene uitkering te kunnen bepalen moet dus een inschatting worden gemaakt van het verloop van al die maatstaven. Als de werkelijke maatstaven blijken af te wijken van de inschatting ontstaat ook een positief of negatief effect op de algemene uitkering.

De afgelopen jaren is gebleken dat het verloop van de algemene uitkering zeer grillig is en het nagenoeg onmogelijk blijkt om er als gemeente vooraf goed op te anticiperen. Dat heeft tot gevolg dat de algemene uitkering een onzekere factor vormt in het toekomstperspectief van de gemeentebegroting.

- Decentralisaties Jeugdzorg, WMO begeleiding en participatie (relatie met thema 2)

De door het Rijk gedecentraliseerde taken op het gebied van jeugdzorg en WMO begeleiding gaan gepaard met efficiencykortingen waarvan nog moet blijken of gemeenten deze structureel kunnen realiseren. De rijksmiddelen voor het sociaal domein worden verdeeld op basis van objectieve verdeelmodellen waardoor op termijn de inkomsten en uitgaven (meer) in evenwicht zullen geraken en gemeenten meer zekerheid kunnen krijgen over de verwachte inkomsten. In 2021 worden de verdeling van de sociaal domein middelen in het gemeentefonds herijkt en aangepast en zullen ook herverdeelde effecten gaan optreden. In hoeverre die positief of negatief voor Peel en Maas zullen zijn is nog niet aan te geven.

Er is een financiële buffer gecreëerd voor het sociaal domein in de vorm van de reserve Sociaal domein die per 1-1-2020 € 616.000 bedraagt en een minimumsaldo van € 500.000 kent.

In de komende jaren zal ook het beschermd wonen onder onze eigen verantwoordelijkheid gaan vallen. Nu ligt die taak (organisatorisch en financieel) nog bij de centrumgemeenten (in ons geval Venlo) maar in de plannen van de overheid wordt dat vanaf 2021 / 2022 overgeheveld naar alle individuele gemeenten. Uiteraard hangen aan die nieuwe taak en de overheveling van de financiële middelen weer de nodige risico's (en kansen !) vast.

- Vennootschapsbelastingplicht

De gemeente Peel en Maas is met ingang van 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting voor zover zij een onderneming in fiscale zin drijft. Op basis van de ingenomen standpunten, welke met de Belastingdienst zijn besproken worden de aangiften ingediend. Aan de hand van de opgestelde prognoses is de verwachting dat er geen Vennootschapsbelasting verschuldigd zal zijn over de belaste activiteiten. De aangiften over de jaren 2016 en 2017 zijn inmiddels ingediend. De Belastingdienst heeft deze aangiften nog in behandeling maar naar verwachting is er per saldo geen belasting verschuldigd..

- Dwingende uitspraken m.b.t. PAS (Plan aanpak stikstof) en PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen)

Recentelijk is er een uitspraak gedaan door de Raad van State inzake de PAS. Op basis van het PAS wordt vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming "vooraf" mag niet (meer) naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State. Deze uitspraak zorgt ervoor dat de vergunningverlening voor activiteiten in de buurt van Natura2000 gebieden, waarbij stikstof vrijkomt, lastiger is. Provincies en ministeries stellen vergunningverlening uit tot er meer duidelijk is. De ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Infrastructuur en Waterstaat en provincies (verenigd in het Interprovinciaal Overleg) onderzoeken samen de gevolgen van de uitspraak en hoe nu verder. Dit kan ook voor Peel en Maas gevolgen hebben omdat bepaalde investeringen uitgesteld zouden moeten worden en / of de opbrengsten voor bouwleges en vergunningverlening kunnen teruglopen.

Op 8 juli jl. is een handelingskader afgegeven door de staatssecretaris als het gaat om PFAS-houdende grond. Dat heeft tot gevolg dat bij alle civiele werken grond moet worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen). Ook moeten alle te verkopen kavels onderzocht worden op de aanwezigheid van deze stoffen. Verontreinigde grond mag niet meer verwerkt worden en vanwege de controle ontstaan er extra kosten en vertragingen. Ook zal er schaarste ontstaan aan schone grond en wordt het verwerken van slib uit waterbodems en riolen duurder. Dit kan ook invloed hebben op de voortgang van de projecten en investeringen van de gemeente Peel en Maas. Of dat het geval is en welke consequenties dat zal / kan hebben wordt momenteel onderzocht.

4.2.3 Risico's voortvloeiende uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Samenwerking met andere partijen betekent dat er ook een risico ontstaat wanneer er bij de betreffende partners bijv. financiële of organisatorische problemen ontstaan. Bij de gemeente Peel en Maas geldt dat in het bijzonder bij de volgende situaties:

- Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente kan worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van gemeenschappelijke regelingen, waarin de gemeente zich verplicht bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop is niet altijd directe invloed. Ook wordt met de gemeenschappelijke regelingen de discussie gevoerd hoe om te gaan bij de keuzes waar gemeenten voor staan in het kader van bijvoorbeeld rijksbezuinigingen. In de paragraaf verbonden partijen staan deze gemeenschappelijke regelingen benoemd. De specifieke risico's m.b.t. de WSW-organisatie NLW en reinigingsdienst Maasland worden onderstaand nog expliciet toegelicht:

NLW

Peel en Maas is aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap NLW. Dit werkvoorzieningsschap is 100% aandeelhouder van NLW groep NV, waarin de daadwerkelijke activiteiten plaatsvinden. De financiering van de WSW verloopt op dit moment via twee geldstromen. Enerzijds de van het rijk te ontvangen WSW subsidie, (onderdeel van de participatiewet) anderzijds via een additionele gemeentelijke bijdrage. In principe moet de rijksbijdrage voldoende zijn om een SW plek te exploiteren. In de participatiewet is opgenomen dat er jaarlijks een korting zal plaatsvinden op deze rijkssubsidie terwijl de loonkosten van de SW medewerkers niet dalen. Het gevolg is dat er tekorten ontstaan die door een gezonde exploitatie van het NLW bedrijf moeten worden gecompenseerd. Voor NLW blijkt dat er de komende jaren nog flinke exploitatietekorten zullen zijn die door de deelnemende gemeenten worden afgedekt. De daarvoor geraamde bijdragen zijn in de begroting opgenomen. Die bijdragen zijn deels gebaseerd op taakstellende begrotingen van NLW waarbij is uitgegaan van een maximaal exploitatietekort van € 1,9 miljoen.

De gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas oefenen een en strikt toezicht uit op de exploitatie van NLW en de voortgang van de herstructurering. Door een Raad van Advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. De Raad van Advies geeft vervolgens (gevraagd en ongevraagd) een advies aan het bestuur van NLW (wethouders van de betreffende gemeenten). Door deze werkwijze hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, kan het bestuur desgewenst sneller ingrijpen en kunnen de gemeentelijke begrotingen eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW.

In 2017 heeft NLW een egaliseriereserve van € 750.000 gevormd waarmee eventuele tekorten in 2019 en verder kunnen worden opgevangen. Daarmee daalt het risico voor de deelnemende gemeenten dat er een aanvullende bijdrage nodig is om de exploitatietekorten af te dekken. Het resultaat over 2018 was gunstiger dan begroot en voor 2019 wordt verwacht dat de werkelijke realisatie in de buurt van de begroting zal eindigen.

- Samenwerkingsovereenkomsten

Op meerdere terreinen worden de taken van de gemeente uitgevoerd in samenwerking met anderen. Zo wordt er samengewerkt met de gemeenten in de regio op het gebied van, belastingen, brandweer, vergunning toezicht en handhaving e.d. en ook op het gebied van het sociaal domein doen we een aantal zaken samen. Voor de samenwerkingsvormen dienen goede afspraken op maat te worden gemaakt hoe met diverse zaken wordt omgegaan (beleid - informatie - bijsturing - financiën - verantwoording etc.). Wanneer dit niet goed is vastgelegd kunnen aanzienlijke risico's ontstaan (meerkosten, verantwoordelijkheid, claims).

- Gemeente Helden Holding B.V.

De vennootschap 'Gemeente Helden Holding B.V.' is een 100% onderneming van de gemeente Peel en Maas. Deze vennootschap heeft een 100% deelneming in 'Heldense Bossen B.V.' De resultaten van deze dochteronderneming zijn na een aantal jaren onder druk te hebben gestaan al weer enkele jaren positief. Een afwaardering van de deelneming in de vennootschap Gemeente Helden Holding B.V., binnen de jaarrekening van de gemeente Peel en Maas, wordt gelet op aanwezige stille reserves vooralsnog niet noodzakelijk geacht. Ontwikkelingen krijgen vanuit Peel en Maas nadrukkelijk aandacht om zo het risico te minimaliseren.

4.2.4 Risico's voortvloeiende uit het doen/ nalaten van derden

De gemeente Peel en Maas heeft tal van overeenkomsten afgesloten met derden. Wanneer deze partijen hun verplichtingen niet nakomen ontstaan en voor de gemeente mogelijk financiële gevolgen. Het belangrijkste risico in deze betreft:

- *Gemeentegaranties*

De gemeente staat voor bepaalde andere organisaties en particulieren rechtstreeks of indirect (via achtervang) garant voor de betaling van rente en aflossing van aan hen verstrekte langlopende (hypothecaire) geldleningen of de zogenaamde startersleningen. Bij het niet voldoen aan de betalingsverplichtingen kan de gemeente hierop rechtstreeks worden aangesproken of eventueel als achtervang (WSW en NHG).

4.2.5 Risico's voortvloeiende uit voor de gemeente niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen

Op veel zaken die gebeuren kan de gemeente geen of nauwelijks invloed uitoefenen. Dat zijn veelal autonome ontwikkelingen die echter wel gevolgen kunnen hebben voor de gemeente. De belangrijkste risico's worden onderstaand beschreven:

- *Ontwikkelingen grondexploitatie*

Op de risico's grondexploitatie wordt binnen de paragraaf grondbeleid nader ingegaan.

- *Renteontwikkeling*

In de paragraaf financiering wordt nader ingegaan op de risico's met betrekking tot de lening-portefeuille. Rentestijgingen en –dalingen kunnen de (meerjaren) begroting danig beïnvloeden.

- *Onroerende zaakbelastingen*

Jaarlijks zullen alle eigenaren nieuwe beschikkingen ontvangen van de nieuwe waarde van hun eigendommen. Bij de bepaling van het tarief OZB wordt met een bepaald percentage rekening gehouden. Dit kan echter afwijken van de realiteit. Verder is onverwachte leegstand en de bouwcapaciteit een belangrijk item. Achterblijvende bouwactiviteiten betekent een lagere opbrengst. Er vindt jaarlijks een taxatie plaats met als peildatum het vorig jaar. Deze manier van taxeren in combinatie met verder optimalisering van het taxatiemodel, leidt tot meer geactualiseerde WOZ-bestanden, waardoor de risico's kleiner zijn. De waardering van WOZ-objecten wordt voor Peel en Maas uitgevoerd door BsGW.

- *Verblijfsbelasting*

Het risico bij de verblijfsbelasting is jaarlijks weer het aantal daadwerkelijke overnachtingen. Dit kan zeer sterk weersafhankelijk zijn. Ook de bedrijfsvoering van de individuele exploitanten van toeristische bedrijven kan een risico inhouden voor de belastingopbrengst van de gemeente. Er vinden zowel door BsGW als de gemeente steekproefcontroles plaats om de juistheid en volledigheid van de opbrengsten te controleren.

- *Ontwikkelingen in andere bedrijfstakken*

Indirect kunnen ontwikkelingen in andere bedrijfstakken / sectoren ook (financiële) invloed hebben op de gemeente Peel en Maas. Als de loonkosten stijgen in een bepaalde bedrijfstak kan dat effecten hebben op de prijzen waardoor uiteindelijk de kosten voor Peel en Maas kunnen stijgen.

4.2.6 Risico's voortvloeiende uit bedrijfsvoering

Binnen de eigen organisatie van de gemeente Peel en Maas ontstaan ook risico's in het dagelijkse werk dat wordt verzet. De belangrijkste risico's m.b.t. de eigen bedrijfsvoering zijn:

- *De organisatie / personeel*

Op het personele vlak moet aangehaald worden dat in de begroting beperkt rekening wordt gehouden met kosten voor vervanging van medewerkers i.v.m. ziekte. Wanneer het ziekteverzuim groter wordt dan de opgenomen budgetten heeft dat effect op het begrotingssaldo.

- *Aansprakelijkheid*

De gemeenten worden tegenwoordig steeds meer geconfronteerd met aansprakelijkheidsstellingen door zowel particulieren als bedrijven, al dan niet gebaseerd op de Algemene Wet Bestuursrecht. De gemeente is voor wettelijke aansprakelijkheid en de bestuursaansprakelijkheid verzekerd. Bij beleidswijzigingen van de gemeenteraad (eventueel uit kostenoverweging) dienen eventueel daaruit voortvloeiende risico's goed in ogenschouw te worden genomen.

- Tegen de gemeente ingediende claims

Regelmatig worden claims ingediend tegen de gemeente door partijen die de gemeente aansprakelijk stellen voor schade die volgens hen is veroorzaakt door het handelen van de gemeente. Dergelijke claims worden meestal door de gemeente doorgeleid naar de verzekeraar, die bepaalt of de claim terecht is en of dit onder de dekking van de verzekering valt. De gemeente loopt alleen een risico als een claim terecht is ingediend en niet gedekt wordt door de verzekering. In een enkel geval leidt onenigheid tussen de gemeente en de indiener van een claim tot een juridisch geschil, waarbij de rechter uiteindelijk bepaalt of een claim terecht is.

- Onderhoud / investeringen

De beheersplannen worden continue verder geoptimaliseerd. Hiervoor zullen bepaalde (onderhouds)niveaus worden gehanteerd waaruit noodzakelijke onderhoudsbudgetten voortvloeien. De uitvoering van deze programma's zullen zoveel mogelijk worden afgestemd binnen de beschikbare budgetten. Echter deze kunnen leiden tot fluctuaties in de (vervangings)investeringen met mogelijke financiële gevolgen voor de begroting dan wel reservepositie.

5. Eindconclusie

Zoals aangegeven in de vastgestelde nota risicomanagement vindt periodiek een inventarisatie plaats van de (op dat moment) bekende risico's die binnen de organisatie aanwezig zijn. De belangrijkste risico's die ten tijde van het opstellen van deze begroting speelden zijn in hoofdstuk 4 van deze paragraaf opgenomen. Tegenover deze risico's staat de incidentele en structurele weerstandscapaciteit (zoals toegelicht in hoofdstukken 2 en 3). De risico's worden periodiek tegen het licht gehouden en gekwantificeerd. Als blijkt dat de aanwezige weerstandscapaciteit niet toereikend is wordt een voorstel aan de raad gedaan om de weerstandscapaciteit op peil te brengen.

In de onderstaande tabel is aangegeven op welke wijze de belangrijkste risico's zoals die in deze paragraaf zijn opgenomen zijn gekwantificeerd en via welke reserve deze al direct worden afgedekt.

<u>Risico's</u>		<u>Dekking</u>
Risico's eigen beleid en samenwerking		
Specifieke risicodossiers	2.150.000	Algemene risicoreserve => € 1.300.000 Reserve Sociaal domein => € 500.000 Reserve Werk en Inkomen => € 250.000
Risico's beleid hogere overheid en derden		
Algemene uitkering	1.550.000	Algemene risicoreserve
Risico's autonome ontwikkelingen en bedrijfsvoering		
Exploitatie algemeen	2.150.000	Algemene risicoreserve
	<u>5.850.000</u>	

Naast de specifiek benoemde reserves zijn er ook nog andere reserves die tot de weerstandscapaciteit behoren (zoals opgenomen in onderdeel 2 van deze paragraaf) en is de totale incidentele weerstandscapaciteit: € 10.182.482.

De weerstandratio van de gemeente Peel en Maas bedraagt:

$$\text{Weerstandratio} = \frac{10.182.482 \text{ (Weerstandscapaciteit)}}{5.850.000 \text{ (Gekwantificeerde risico's)}} = \underline{1,7}$$

Daarmee valt het weerstandsvermogen van Peel en Maas in de categorie **ruim voldoende** (weerstandratio van 1,4 tot 2,0)

6. Financiële kengetallen

Vanaf 2016 worden in de begroting en jaarstukken ook financiële kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële situatie van de gemeente. De waarde van deze kengetallen kenmerkt zich vooral door het inzicht in het verloop gedurende een langere periode van werkelijke realisatiecijfers. De informatiewaarde van kengetallen die (ver) in de toekomst liggen is beperkt aangezien de cijfers waar de kengetallen op gebaseerd zijn opgebouwd worden uit prognoses en niet op werkelijke realisatie. Dat maakt vergelijking van kengetallen tussen gemeenten onderling ook lastig. Over 2015 t/m 2017 zijn de kengetallen op basis van de werkelijke realisatie opgesteld. In deze begroting worden die werkelijke realisatiecijfers afgezet tegen ramingen van de kengetallen in de komende jaren. De opgenomen kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekend voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36, onderdelen b en c, van het BBV).

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Normering financiële kengetallen

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

De relevantie van het kengetal structurele exploitatieruimte is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetallen onderverdeeld naar 3 categorieën. In het algemeen is categorie A minder risicovol van dan categorie B en B weer minder risicovol dan C.

De onderstaande normering van de kengetallen is opgesteld door het ministerie van BZK en wordt landelijk gebruikt:

NORMEN		CATEGORIE A	CATEGORIE B	CATEGORIE C
		<i>Minst risicovol</i>	<i>Gemiddeld risicovol</i>	<i>Meest risicovol</i>
1a	Netto schuld quote	< 90%	90% - 130%	> 130%
1b	Netto schuld quote excl. leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	>50%	20% - 50%	< 20%
3	Grondexploitatie	<20%	20% - 35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte	>0%	0	<0%
5	Belastingcapaciteit	<95%	95% - 105%	>105%

Kengetallen Peel en Maas 2016 - 2022

De berekeningen van de kengetallen voor de gemeente Peel en Maas leidt tot de volgende uitkomsten waarbij al is aangegeven in welke risicocategorie deze vallen.

	2016 Realisatie	2017 Realisatie	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot	2021 Begroot	2022 Begroot	2023 Begroot
Netto schuld quote	86%	79%	93%	99%	105%	102%	100%	96%
Netto schuld quote excl. leningen	71%	71%	84%	91%	97%	94%	92%	88%
Solvabiliteitsratio	32%	33%	47%	34%	26%	26%	26%	27%
Grondexploitatie	13%	9%	7%	7%	7%	7%	7%	7%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	5%	0%	2%	1%	1%	2%
Belastingcapaciteit	94%	94%	93%	93%	96%	96%	94%	93%

De uitkomsten laten zien dat Peel en Maas in de categorie A en B zit en nergens boven de normen uitkomt van de meest risicovolle categorie (C).

7-B Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Door middel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen krijgt de raad inzicht in de stand van zaken voor het onderhoud van de kapitaalgoederen en daardoor de mogelijkheid om kaders te stellen voor onderhoud van de infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN OPENBARE RUIMTE

Het uitvoeringsplan openbare ruimte is vastgesteld door het college op 26 september 2016 en wordt op dit moment geactualiseerd. Dit plan zet de basisinformatie ter onderbouwing van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen van de gemeente Peel en Maas op een rij. Het betreft gegevens zoals het areaal, de hoeveelheid te onderhouden openbare ruimte, de huidige kwaliteit daarvan, beschikbare middelen en berekende onderhoudskosten. In deze samenvatting gaat het vooral om de financiële consequenties uit voornoemde notitie. Er wordt ingegaan op zowel het technisch onderhoud als de verzorging en reiniging van de openbare ruimte. Beheer en onderhoud van de openbare ruimte richt zich op het veilig en functioneel houden van de openbare ruimte en op het gedurende lange termijn in stand houden. Om dit te bereiken worden maatregelen uitgevoerd, die zijn te splitsen in dagelijks en groot onderhoud en vervangingen (aan het eind van de levensduur).

Riolering

In het uitvoeringsplan openbare ruimte is riolering niet opgenomen. Samen met de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert, Waterschap Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg werken we aan verhoging van de kwaliteit, vermindering van de kwetsbaarheid en verlaging van de kosten binnen het samenwerkingsverband Waterketen Limburgse Peelen. Samen hebben we het "Waterketenplan Limburgse Peelen" opgezet. In dit beleidsplan staan de visie, de gezamenlijke ambities, de uitgangspunten en een actieprogramma die invulling geven aan het samenwerken. Ook hebben we binnen de samenwerking gekeken naar de punten waarop we elkaar aanvullen. Elke partner heeft unieke kennis en ervaring die nuttig kan zijn voor anderen. We zetten in op het anders verdelen van onze werkzaamheden om die kennis en ervaring van elkaar beter te benutten. Het Waterketenplan is de basis voor het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Op 1 november 2016 heeft de raad het Waterketenplan en Gemeentelijk Riolerings Plan 2017-2021 vastgesteld.

In de jaarlijkse begroting zijn de kosten voor regulier onderhoud riolering opgenomen. Een voorziening groot onderhoud is er niet, onderhoud zit in de exploitatielasten. Er is wel een voorziening voor vervanging van riolen, persleidingen en (onderdelen van) gemalen en drukriolering. Daarbij lopen de kapitaallasten uit het verleden af hetgeen ook zorgt voor een wisseling in jaarlijkse kosten. De voorziening functioneert dus als een voorziening voor tariefegalisatie, een 44 lid 2 voorziening zoals in het GRP staat aangegeven. Daarnaast beschikt de gemeente over een bestemmingsreserve riolering (BBV artikel 43 lid 1b), deze bevat gelden die het resultaat zijn van gerealiseerde efficiencyvoordelen of aanbestedingsresultaten. Deze reserve heeft op 1 januari 2019 een stand van € 602.000. Het GRP gaat uit van kostendekkendheid in 80 jaar. Het product riolering is kostendekkend.

Notitie Waardeoriëntatie en kaderstelling thema's ruimte en economie

Het onderhoud van de kapitaalgoederen openbare ruimte maakt in de begroting deel uit van Thema 1 Ruimte van het programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving. De kaderstelling voor de thema's ruimte en economie is in december 2017 door de raad vastgesteld in de notitie Waardeoriëntatie en kaderstelling thema's ruimte en economie. In deze notitie wordt kort uitgelegd wat de gemeente wil bereiken, namelijk het 'goede leven' in Peel en Maas. Vervolgens worden de waarden benoemd, in de vorm van spanningsbogen voor zowel ruimte als economie en worden de bij deze waarden horende omgevingsdoelen weergegeven. Er wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve en klimaatneutrale fysieke leefomgeving. De inwoners worden bewust gemaakt van klimaatveranderingen en we stimuleren en faciliteren maatregelen zoals het ontkoppelen van hemelwater, de aanleg van extra groen, het verminderen van bestaande verhardingen en het tegengaan van nieuwe verhardingen. Water wordt ingezet als kwaliteitsimpuls. Ook wordt er ruimte gemaakt voor de energietransitie.

Areaal openbare ruimte

De gemeente Peel en Maas heeft een oppervlakte van ruim 160 km². Ongeveer 7% van deze oppervlakte is openbare ruimte waarvan het grootste gedeelte in het buitengebied ligt. Het representeert Peel en Maas als uitgestrekte gemeente met een relatief grote afstand tussen de kernen. De openbare ruimte omvat voornamelijk wegen en groen waarvan de verhouding tussen die twee nagenoeg gelijk is.

Naast vierkante meters openbare ruimte staan er objecten in de openbare ruimte zoals bomen, lichtmasten, speeltoestellen, civiele kunstwerken en straatmeubilair.

Kwaliteit

De gemeente Peel en Maas heeft haar ambities voor de openbare ruimte vastgelegd in het uitvoeringsplan openbare ruimte. De centra van de kernen worden onderhouden op niveau A, woongebieden en wegen op bedrijventerreinen en in buitengebied op niveau B en bedrijventerreinen en buitengebied voor de overige onderdelen op niveau C. Op basis van de ervaring en expertise van de beheerders voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte in grote mate aan dit ambitieniveau. Het behaalde niveau voor groen wordt ingeschat op B-niveau. De bomen worden frequent geïnspecteerd. Ook de controles van de speeltoestellen laten geen afwijking van het ambitieniveau zien; de speelvoorzieningen zijn veilig.

Storting in voorziening

Voor verschillende onderhoudsgroepen beschikt de gemeente over een voorziening, waarin een jaarlijkse storting wordt gedaan. Hiermee wordt geanticipeerd op uitgaven voor groot onderhoud en worden fluctuerende uitgaven geëgaliseerd.

VOORZIENINGEN 2020 - 2023	Saldo 1-1-2020	Saldo 1-1-2021	Saldo 1-1-2022	Saldo 1-1-2023	Saldo 1-1-2024
Voorziening openbare verlichting	298.291	228.307	158.323	88.339	18.355
Voorziening groot onderhoud speeltoestellen*	43.595	9.362	PM	PM	PM
Voorziening groenbeheer	695	695	695	695	695
Voorziening onderhoud wegen	302	682	1.062	222	302
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	16.313	32.896	49.479	38.460	16.313
Voorziening onderhoud fontein Meijel	485	0	0	0	0
Voorziening riolering	12.203.683	12.416.883	12.597.649	12.802.593	12.802.593
TOTAAL	12.563.364	12.688.825	12.854.970	13.016.471	12.962.820

* De voorziening groot onderhoud speeltoestellen laat in meerjarig perspectief een negatief bedrag zien. Op dit moment wordt het uitvoeringsplan openbare ruimte geactualiseerd. Aan de hand hiervan zullen de stortingen in de voorzieningen in de begroting 2021 worden bijgesteld en derhalve zijn de saldi van de voorziening groot onderhoud speeltoestellen vanaf 2022 als "PM" post opgenomen. Als bijlage C is een overzicht van de voorzieningen opgenomen waarin ook jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen zijn gespecificeerd.

Investerings

Naast de jaarlijks beschikbare middelen in de exploitatie worden er ook investeringen gedaan ten behoeve van groot onderhoud en de vernieuwing van de openbare ruimte. De afgelopen 10 jaar was dit gemiddeld voor € 3 miljoen per jaar. In de begroting 2020 is dit bedrag € 5,5 mln.

Uitvoeringsbudget beheer en onderhoud

In onderstaande tabel is per onderhoudsgroep een uitsplitsing gemaakt van de bedragen die beschikbaar zijn in de exploitatie en de onttrekking uit de voorziening. Dit is exclusief het beschikbare investeringsbudget van gemiddeld € 3 miljoen per jaar voor herinrichting / vervanging van met name verharding. De budgetten en bedragen die zijn opgenomen betreffen de budgetten 2019. In de begroting 2020 zijn de budgetten met 1% prijsinflatie geïndexeerd.

	beschikbaar in exploitatie	beschikbaar in voorziening	totaal beschikbaar in begroting
<i>Groen</i>	2.139.747	16.583	2.156.330
<i>Reiniging</i>	135.151	0	135.151
<i>Spelen</i>	81.348	38.400	119.748
<i>Straatmeubilair</i>	61.325	0	61.325
Totaal wijk, natuur en landschap	2.417.571	54.983	2.472.554
Openbare verlichting	497.300	50.012	547.312
Verharding	957.289	880.000	1.837.289
Gladheidsbestrijding	62.148	0	62.148
Riolering	1.678.945	154.724	1.833.669
TOTAAL	5.613.253	1.139.719	6.752.972

Vergelijking middelen en kosten

Exploitatie

In onderstaande tabel is de vergelijking weergegeven tussen de beschikbare middelen in de begroting (exploitatie en voorzieningen) en de berekende onderhoudskosten. Deze bedragen zijn exclusief VAT (kosten voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht van het beheer en onderhoud), dus alleen de uitvoeringskosten.

	beschikbaar in begroting	benodigd budget	verschil	%
Groen	2.156.330	2.130.155	26.175	1,2%
Reiniging	135.151	161.956	-26.805	-16,6%
Spelen	119.748	192.745	-72.997	-37,9%
Straatmeubilair	61.325	52.016	9.309	17,9%
Totaal wijk, natuur en landschap	2.472.554	2.536.872	-64.318	-2,5%
Openbare verlichting	547.312	553.858	-6.546	-1,2%
Verharding	1.837.289	2.221.451	-384.162	-17,3%
Gladheidsbestrijding	62.148	62.148	0	0,0%
Riolering	1.833.669	1.833.669	0	0,0%
TOTAAL	6.752.972	7.207.998	-455.026	-6,3%

Investeringsen

Reconstructies worden gefinancierd via investeringen. Dit betreft vooral verharding maar hierin zit ook een gedeelte groen, verlichting en straatmeubilair.

Het gemiddelde investeringsbudget over de afgelopen 10 jaar voor vervanging van verhardingen is ongeveer € 3 miljoen euro per jaar. In de begroting 2020 is hiervoor € 5,5 miljoen opgenomen. Dit betreft onder andere integrale aanpak van projecten in de openbare ruimte, samenloop met investeringen in riolering en samenloop met investeringen in verkeer- en vervoersprojecten.

Gemiddeld bestaan reconstructies uit de volgende onderdelen:

Verharding	95,00	%
Groen	3,84	%
Verlichting	0,33	%
Straatmeubilair	0,83	%
Totaal	100,00	%

In onderstaande tabel is de vergelijking weergegeven tussen beschikbare investeringsbudgetten (in de afgelopen 10 jaar gemiddeld € 3 miljoen per jaar) en de benodigde investeringsbedragen. Deze bedragen zijn inclusief VAT (kosten voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht van het beheer en onderhoud).

	beschikbaar uit investeringen	benodigd uit investeringen	verschil
Groen	115.000	415.056	-300.056
Reiniging	0	0	0
Spelen *	0	113.580	-113.580
Straatmeubilair	25.000	39.005	-14.005
Openbare verlichting	10.000	0	10.000
Verharding	2.850.000	3.428.399	-578.399
Riolering **	0	0	0
TOTAAL	3.000.000	3.996.040	-996.040

* Ten behoeve van speeltoestellen wordt jaarlijks € 38.400 aan de voorziening groot onderhoud speeltoestellen toegevoegd

** De investeringen voor riolering zijn in bovenstaand overzicht niet opgenomen omdat de kapitaallaten voor deze investeringen worden gedekt uit de voorziening riolering

Conclusie

- Op dit moment voldoet de openbare ruimte aan het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau en is er voldoende budget voor het uitvoeren van het dagelijks en groot onderhoud voor alle producten. Ook is er op dit moment bij geen enkel kapitaalgoed sprake van achterstallig onderhoud.
- Het tekort op investeringen in groen wordt op dit moment opgevangen door het groen mee te nemen in civieltechnische investeringen. Bij toekomstige omvangrijke vervangingen van bomen kan het in de toekomst noodzakelijk zijn een afzonderlijk krediet aan te vragen.
- Openbare verlichting laat een klein tekort zien ten opzichte van gemiddelde kengetallen. Op dit moment is er sprake van versnelde vervanging van oude armaturen en lichtmasten. Deze inhaalslag wordt gestimuleerd door het landelijke SER energieakkoord dat inzet op energiezuinige verlichting in de openbare ruimte. Hierdoor zullen de energiekosten in de toekomst lager worden.
- Het tekort op reiniging wordt opgevangen door werknemers van het Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB) in te zetten. Dit zijn de mensen die in een werkervaringsproject werken met behoud van uitkering.
- Het jaarlijkse budget voor klein onderhoud speeltoestellen is voldoende. Echter de toevoeging aan de voorziening speeltoestellen, ten behoeve van groot onderhoud, moet worden opgehoogd. Dit wordt meegenomen in de kadernota 2021.
- De vervanging van straatmeubilair betreft relatief kleine bedragen, deze worden meegenomen in het bedrag van onderhoud straatmeubilair.
- Eind 2019 zal er een inspectie plaatsvinden van alle civiele kunstwerken in Peel en Maas. De financiële gevolgen van de bevindingen en maatregelen zullen worden opgenomen in de kadernota 2021. Het betreft hier zo'n:
 - 400 duikers
 - 30 duikerbruggen
 - 25 fiets-loopbruggen
 - 20 middelgrote bruggen
- Verharding laat voor zowel onderhoud als voor investeringen een tekort zien. Het betreft vooral de (verbindings-)wegen in het buitengebied. De wegen binnen de bebouwde kom worden vaker meegenomen bij wegreconstructies of rioolvervangingen. Toekomstige reconstructies van wegen in het buitengebied zullen als investering worden opgevoerd.
In maart 2020 wordt een nieuwe weginspectie (voor het hele grondgebied) afgerond die ook een doorkijk geeft voor de komende 5 jaar. De financiële gevolgen van de conclusies zullen worden meegenomen in de kadernota 2021.

ONDERHOUD GEMEENTELIJKE GEBOUWEN

Eind 2018 / begin 2019 zijn de onderhoudsplannen voor de gemeentelijke accommodaties geactualiseerd door Rader. Deze zijn gespecificeerd per object en hierin zijn alle geplande onderhoudswerkzaamheden opgenomen van 2019 tot en met 2043; een periode van 25 jaren. Eens in de vier jaren worden de onderhoudsplannen geactualiseerd.

Het onderhoud van de gemeentelijke accommodaties is erop gericht om een bepaalde functionaliteit in stand te houden. Uitgangspunt is de accommodaties zo effectief mogelijk in een dussdanige staat van onderhoud te houden dat er sprake is van een veilige, gezonde en bruikbare accommodatie, met daarbij als uitgangspunt het voorkomen van achterstallig onderhoud en calamiteiten en het behouden van een acceptabele visuele staat. In sommige gevallen is een hoger onderhoudsniveau gewenst en in andere gevallen is een wat lager onderhoudsniveau acceptabel. De kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op de NEN 2767 methodiek.

De uitwerking daarvan gaat uit van zes verschillende kwaliteitsniveaus:

- Niveau 1: uitstekend, nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
- Niveau 2: goed, nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
- Niveau 3: redelijk, het natuurlijke verouderingsproces is duidelijk op gang gekomen.
- Niveau 4: matig, het verouderingsproces heeft het bouwdeel of de accommodatie duidelijk in zijn greep.
- Niveau 5: slecht, het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden c.q. heeft het bouwdeel / de accommodatie zeer duidelijk in zijn greep.
- Niveau 6: zeer slecht, een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren is onder niveau 5.

In de praktijk gaan wij uit van een viertal kwaliteitsniveaus. Het gekozen niveau is afhankelijk van de accommodatie zelf en de toekomstsituatie van de accommodatie.

- Kwaliteitsniveau 2: Hiermee is bewust gekozen deze bijzondere gebouwen in een goede staat te houden met mogelijk wel wat zichtbare veroudering; bijvoorbeeld Het Huis van de Gemeente.
- Kwaliteitsniveau 3: Het merendeel van de gemeentelijke accommodaties wordt op dit niveau onderhouden. Dit betreft een gangbare en meest efficiënte onderhoudsbenadering voor bestaande accommodaties.
- Kwaliteitsniveau 4: Het gaat hier om accommodaties die potentieel afgestoten kunnen worden. We zijn hier terughoudend met het doen van onderhoud, maar waken wel voor het behoud van veiligheid, gezondheid en bruikbaarheid.
- Kwaliteitsniveau 5: Hierbij worden de onderhoudskosten teruggeschroefd vanwege het ontwikkelend karakter, waarmee een potentieel verval in niveau 5 acceptabel is. Het gaat hier specifiek om accommodaties die onder leegstandsbeheer vallen en / of aanstaande sloop van de gebouwen vanwege (toekomstige) ontwikkelingen.

De onderhoudskosten in de meerjarenonderhoudsplannen zijn gesplitst in de volgende categorieën:

- Jaarlijks onderhoud
- Groot onderhoud
- Investeringskosten

Daarnaast is er een onderscheid gemaakt in onderhoudskosten die voor rekening komen van de eigenaar en voor de gebruikers/huurders.

Voor het jaarlijks onderhoud zijn in de begroting jaarlijks budgetten opgenomen. De uitgaven voor het groot onderhoud dekken we uit de daarvoor in het leven geroepen voorzieningen. Jaarlijks storten we eenzelfde bedrag in de voorziening. Dit bedrag moet dan voldoende zijn om al het onderhoud, in dit geval tot met 2043, te kunnen uitvoeren.

Voor de investeringen wordt een nieuw krediet aangevraagd en hierop wordt afgeschreven. Het gaat hier om vervangingsinvesteringen. Deze investeringen zijn in het verleden ook geactiveerd. De "oude" kapitaallasten komen te vervallen omdat de oude investering is afgeschreven en hiervoor in de plaats komen dan de kapitaallasten van de nieuwe vervangingsinvestering.

De gemeente Peel en Maas kent geen voorziening per gebouw, maar heeft er voor gekozen om een voorziening per soort gebouw in te stellen. Dit beperkt het aantal administratieve handelingen en kan er vrijer omgegaan worden met de middelen in een voorziening. Zo kan een tegenvaller op het gebied van groot onderhoud opgevangen worden door een meevaller op het gebied van groot onderhoud als het gaat om eenzelfde soort gebouw.

Op basis van de nieuwe meerjarenonderhoudsplannen onderscheiden we de volgende voorzieningen:

- Binnensportaccommodaties
- Buitensportaccommodaties
- Sociaal culturele accommodaties
- Dok6
- Huis van de Gemeente
- Gemeentewerf en brandweerkazernes
- Overige gemeentelijke accommodaties

Voorheen hadden we zowel een voorziening onderhoud buitensportaccommodaties en een voorziening onderhoud terreinobjecten buitensportaccommodaties. Deze zijn samengevoegd tot één voorziening Buitensportaccommodaties. Hieronder vindt u een overzicht van de stand van de voorzieningen van de gemeentelijke accommodaties over 2020 tot en met 2023. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

	Saldo 1-1- 2020	Saldo 1-1- 2021	Saldo 1-1- 2022	Saldo 1-1- 2023	Saldo 1-1- 2024
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	129.912	209.276	250.531	208.446	168.935
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	321.125	387.294	469.936	476.702	550.695
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	200.834	234.909	266.190	238.181	250.617
Voorziening sociaal culturele accommodaties inzake Dok 6	125.876	161.739	198.739	218.495	205.019
Voorziening onderhoud Huis van de gemeente	308.925	331.458	385.708	421.908	463.258
Voorziening onderhoud gemeentewerf en brandweerkazernes	222.583	238.906	266.906	266.035	274.118
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	99.345	99.589	105.663	101.258	109.587

7-C Paragraaf Financiering

Inleiding

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden van en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Doelstellingen treasury

In het treasurystatuut heeft de gemeente zich als doel gesteld:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities;
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Risicobeheer

Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. De gemeente mag uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de "publieke taak" leningen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen.
2. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van de Wet Fido en het treasurystatuut.
3. Het gebruik van derivaten is toegestaan, maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's. Alvorens de derivatentransactie wordt afgesloten wordt advies ingewonnen bij een onafhankelijke externe ter zake kundig adviseur.

Bestaande wetgeving

De wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo). Met de in voering Schatkistbankieren is de wet Financiering Decentrale Overheden aangepast en is een ministeriële regeling van kracht.

Invoering Schatkistbankieren voor decentrale overheden

Vanaf 15 december 2013 is de 'Wijzigingswet financiering decentrale overheden (Fido) van toepassing. Deze wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Aan de hand van bankstanden en liquiditeitsprognoses wordt bepaald in hoeverre geldmiddelen nodig of overtollig zullen zijn. Aan de hand van deze prognoses worden de mogelijkheden van kasgeldleningen optimaal ingezet. Naar verwachting zal er in 2020 geen sprake zijn van overtollige middelen die afgestort moeten worden naar het ministerie van Financiën waardoor de financiële gevolgen dan ook beperkt zullen zijn.

Algemene ontwikkelingen

De onzekerheden op de financiële markten maken het moeilijker om de renteontwikkelingen goed te voorspellen. De verwachting is dat de rente toch enigszins stabiel zal blijven op dit, voor huidige begrippen, 'laag' niveau. In de begroting 2020 is daarom uitgegaan van een rente van 2,0%.

De toegestane toe te rekenen rente aan de grondexploitatie moet vanaf 2016 gebaseerd zijn op de daadwerkelijke te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet meer toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan de grondexploitatie. Het berekende rentepercentage voor de grondexploitatie bedraagt in 2020 1,21%.

Rentenotitie

In 2017 is een nieuwe notitie rente gemaakt door de commissie BBV. In deze notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018.

Zowel de commissie BBV als de Provincie Limburg adviseert om het onderstaand renteschema op te nemen in de paragraaf Financiering van zowel de begroting als de jaarstukken. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.558.046
b.	De externe rentebaten	-/-125.511
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.432.535
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-140.730
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-51.199
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	51.199
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.291.805
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.291.805
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.825.097
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	1.533.292

Renterisico

Renterisico's worden beheerst door te voldoen aan de kasgeldlimiet en renterisiconorm. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus een grens aan de structuur van de leningen en niet aan de hoogte.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet richt zich hierbij op leningen met een rente typische looptijd van maximaal één jaar. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het totaal van de jaarbegroting en bedraagt 8,5%, ofwel afgerond € 7.992.000. Als er structureel sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet dan moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

De gemiddelde netto vlottende schuld en kasgeldlimiet in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 (2018) en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1 (2019), is als volgt.

Berekening kasgeldlimiet	3e kwartaal 2018	4e kwartaal 2018	1e kwartaal 2019	2e kwartaal 2019
Gemiddelde netto vlottende schuld	13.037.901	10.391.793	9.132.790	6.515.484
Kasgeldlimiet	7.992.000	7.992.000	7.992.000	7.992.000
Ruimte	- 5.045.901	- 2.399.793	-1.140.790	1.476.516

Aangezien de kasgeldlimiet in 2018 structureel werd overschreden, zijn we eind 2018 overgegaan tot het aantrekken van een nieuwe lening. Bovenstaand overzicht laat zien dat we in het 2^e kwartaal 2019 weer voldoen aan de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor beheersing van risico's op lange termijn. De renterisiconorm geeft het maximumbedrag aan van het deel van de langlopende schuld waarover een renteaanpassing plaats kan vinden. Het doel is om spreiding aan te brengen in de rentetermijnen van de langlopende schuld en zo de invloed van een eventuele rentestijging niet te groot te laten zijn. Door binnen de renterisiconorm te blijven zal de invloed van een eventuele rentestijging op de exploitatie beperkt blijven. De renterisiconorm is vastgesteld op een percentage van 20% van het begrotingstotaal. Voor 2019 bedraagt de renterisiconorm van de gemeente Peel en Maas daarom:

20% van € 94.019.000 = **€ 18.804.000**

Overzicht 'renterisico en -norm'	2020	2021	2022	2023
Renteherzieningen langlopende leningen o/g	2.391.300	0	0	0
Renteherzieningen langlopende leningen u/g	0	0	0	0
Aflossingen	7.917.493	7.931.274	7.809.364	7.622.747
Totaal renterisico	10.308.793	7.931.274	7.809.364	7.622.747
Renterisiconorm	18.804.000			
Ruimte binnen renterisiconorm	8.495.207			

Verstreckte geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft uit hoofde van haar publieke taak bepaalde langlopende geldleningen verstrekt.

Onderstaand is weergegeven welk soort leningen zijn verstrekt:

	<i>Restantschulden ultimo jaar</i>			
	2020	2021	2022	2023
Leningen aan woningbouwcorporatie	2.533.047	2.401.589	2.267.714	2.131.357
Leningen aan NLW	1.700.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Leningen aan verenigingen en organisaties	1.943.183	1.914.863	1.886.493	1.858.638
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0
Totaal	6.176.230	6.016.452	5.854.207	5.689.995

Opgenomen geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft diverse langlopende geldleningen opgenomen. Veruit de meeste leningen zijn afgesloten bij de BNG. De rentekosten van de opgenomen geldleningen bedragen in 2020 € 1.391.414. Het gemiddelde rentetarief in 2020 bedraagt 1,79% (afgrond 2%).

De restantschulden zullen zich voor de bestaande leningportefeuille als volgt ontwikkelen:

	<i>Restantschulden ultimo jaar</i>			
	2020	2021	2022	2023
Opgenomen leningen	73.355.162	65.423.887	57.614.523	49.991.776

Koersrisico's

De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury, door uitsluitend de volgende producten te hanteren: rekening-courant, spaarrekening, daggeld, deposito's, obligatiefondsen en garantieproducten. Daarbij geldt altijd de hoofdsomgarantie..

Valutarisico's

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

7-D Paragraaf bedrijfsvoering

Wij zijn een gemeente die bijdraagt aan het goede leven in Peel en Maas. Dat is de missie die de raad bekrachtigde met de vaststelling van de Kaderstelling op het thema 'Bestuur, Communicatie en Dienstverlening'. Om deze ambitie te realiseren is een organisatie met kwaliteiten nodig.

Dit houdt in dat:

- We een rolzuivere organisatie zijn, die stoelt op waardevolle bewegingen in de samenleving en daar waar nodig op aanvult;
- We een gezonde, ontwikkelgerichte en dienstverlenende organisatie zijn die grip heeft op haar bedrijfsvoering en waarin leren een tweede natuur is;
- We een organisatie zijn die een sterk collectief vormt waarin medewerkers goed werk met elkaar leveren.

We zijn een organisatie die veel taken zelf uitvoert en groot belang hecht aan integraal werken en korte lijnen tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering. Verantwoordelijkheden liggen laag in de organisatie. Voor wat betreft omvang van de organisatie kan worden opgemerkt dat de formatie voor 2020 lager is dan in 2019. We zijn kritisch naar onze eigen organisatie en blijven zoeken naar kostenbesparing / efficiency zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit. Overigens moeten we als organisatie wel telkens de balans zoeken tussen enerzijds het zijn van een compacte wendbare organisatie en anderzijds de ambities en taken van onze gemeente.

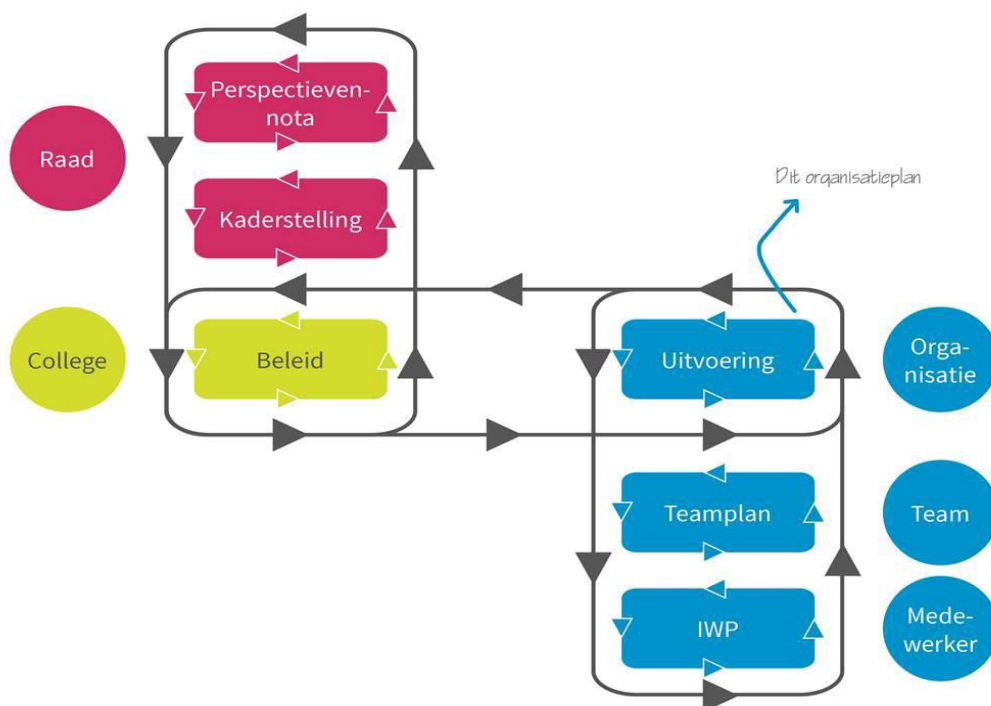
Besturingskompas / Organisatieplan

Om richting te geven aan de eerder genoemde kwaliteiten stelde het college in december 2018 het Besturingskompas vast. Dit Besturingskompas is een vorm van collegebeleid en is feitelijk een concretisering van de programmadoelen en uitvoeringsafspraken die staan opgenomen in de Kaderstelling 'Bestuur, Communicatie en Dienstverlening'. Het Besturingskompas is richtinggevend voor de besturing van de organisatie en daagt de organisatie uit om volgende stappen te zetten in haar ontwikkeling.

Om dit te concretiseren wordt door het MT een Organisatieplan opgesteld waarmee enkele punten uit het Besturingskompas voor de komende jaren nader wordt geconcretiseerd. Dit Organisatieplan heeft de volgende focuspunten:

- het ontwikkelen van collegebeleid als doorvertaling van de kaderstelling van de raad;
- doorontwikkeling van netwerken met diverse partners om doelstellingen beter te bereiken;
- het optimaliseren van de dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers;
- ruimte voor leren van medewerkers.

Onderstaand schema geeft inzicht in hoe de verhoudingen zijn tussen raad, college en organisatie en hoe de verhouding en samenhang is tussen de diverse documenten is.

Bedrijfsvoeringsmiddelen

Om de organisatie goed te laten functioneren zijn diverse zaken van belang. Goede huisvesting, goede digitale ondersteuning, opleidingsmogelijkheden, etc.

De huisvesting in het Huis van de Gemeente is een stevige basis. Er zijn korte 'loop- en zichtlijnen' waardoor medewerkers elkaar makkelijk kunnen ontmoeten en kunnen vinden. Dit zorgt voor goede en zoveel mogelijke integrale samenwerking. Onze huisvesting vraagt bij zowel de binnen- als ook de buitendienst onderhoud. Al werkende blijkt dat er los van een aantal arbo-technische aanpassingen ook verbetermogelijkheden noodzakelijk zijn. De digitale ondersteuning wordt continue doorontwikkeld. Zo is er bijvoorbeeld voor 2020 een nieuw zaaksysteem. Hierdoor kan archivering, samenwerking en dienstverlening worden verbeterd. De ambities die we op het gebied van de dienstverlening hebben gesteld vergen ook continue investeringen in ICT, omdat de ontwikkelingen op dit gebied zich in een snel tempo opvolgen.

We zijn ook een lerende organisatie. Er is ruimte voor leren in de praktijk en het volgen van opleidingen. Dat kan onder andere in onze eigen Peel en Maas Academie waarin (vaak door eigen medewerkers) trainingen worden gegeven in lijn met de koers van de organisatie.

Onderstaand een overzicht van een aantal kostenposten in relatie tot bedrijfsvoering.

	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Salariskosten	23.369.990	23.703.491	23.976.308	24.239.296
Kosten inhuur personeel	1.767.018	1.624.888	1.629.015	1.660.845
Opleidingskosten	364.995	368.430	371.949	375.675
Huisvestingskosten (incl. gemeentewerf)	1.592.272	1.542.989	1.533.886	1.525.487
ICT kosten (2020: incl. éénmalige kosten AVE; € 265.000)	2.753.930	2.186.900	2.283.217	2.134.271
Tractie	476.390	497.764	539.225	538.339
Kantoorbenodigdheden	177.081	178.852	180.640	182.446
Accountantskosten	85.391	86.245	87.107	87.978

Meer inzicht in de specifieke kosten voor bedrijfsvoering van de gemeente zijn opgenomen in hoofdstuk 3 bij de indicatoren en in hoofdstuk 5 bij de nadere specificatie van de overheadkosten.

7-E Paragraaf Verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen waarin de gemeente een bestuurlijk belang heeft **en** een financieel belang en waarbij de participaties zijn gericht op de behartiging van het publieke belang.

De verbonden partijen worden volgens artikel 15 van het BBV onderverdeeld in:

- Gemeenschappelijke regeling
- Vennootschappen en coöperaties
- Stichtingen en verenigingen en
- Overige verbonden partijen.

De gemeente Peel en Maas kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen

- Werkvoorzieningschap Noord Limburg West (NLW)
- Belastingssamenwerking gemeenten en waterschappen (BSGW)
- Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)
- Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)
- Maasveren Limburg - Noord

Vennootschappen en coöperaties

- Gemeente Helden Holding BV
- Nazorg (bodemzorg) Limburg BV

In het besturingskompas is opgenomen dat we als gemeente alleen effectief kunnen werken aan onze ambitie om bij te dragen aan het goede leven wanneer we dit samen met (groepen) inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden doen. We werken dan als organisatie samen met andere organisaties.

De gemeente gaat niet over tot de oprichting van of de deelneming in een verbonden partij, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand kan worden gebracht. De voorkeur heeft de publiekrechtelijke organisatie, omdat deze meer accent op de democratische controle en verantwoording heeft dan een privaatrechtelijke organisatie. Het aangaan van een verbonden partij, is afhankelijk van de vraag of het doelmatig en doeltreffend is om de publieke belangen te dienen. De toetsingscriteria ten aanzien van het wel of niet aangaan van een samenwerking zijn als volgt:

- Er dient sprake te zijn van een publiek belang;
- Dit belang kan niet volledig door de gemeente zelf worden uitgevoerd;
- De taken in het kader van dit belang kunnen niet uitbesteed worden of door marktpartijen uitgevoerd worden.

Daarnaast zijn er enkele aanvullende uitgangspunten opgesteld:

- De gemeente gaat geen toekomstige 50-50 zeggenschapsverhoudingen aan met externe partners wanneer de gemeente garant staat voor eventuele tekorten.
- Wanneer een samenwerking wordt aangegaan worden op voorhand eenduidige en adequate formele afspraken gemaakt tussen betrokken partijen, met name omtrent de rolverdeling, communicatie en informatievoorziening.
- Onnodige financiële verbondenheid van grootschalige projecten wordt vermeden.
- Bij grootschalige (regionale) evenementen zal expliciet een afwikkelfase worden beschreven en in tijd worden weggezet.

De organisaties Enexis B.V. en aanverwante deelnemingen (voormalige Essent) en de BNG, waar de gemeente Peel en Maas weliswaar aandeelhouder is, zijn niet opgenomen omdat het bestuurlijk belang dat Peel en Maas heeft op basis van het aantal aandelen te verwaarlozen is. Het financiële belang met betrekking tot deze organisaties beperkt zich tot het bedrag van de aandelen. Op de dividendpolitiek van deze organisaties kan de gemeente Peel en Maas nagenoeg geen invloed uitoefenen gezien het gering aantal aandelen. Enexis B.V. en de BNG worden dan ook door de gemeente Peel en Maas niet gezien als een verbonden partij.

Op de volgende pagina's wordt een nadere toelichting gegeven per verbonden partij.

Naam:	Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West (NLW)												
Vestigingsplaats:	Venray												
Gemeentelijke visie en doelstelling	Het werkvoorzieningsschap dient op adequate en doelmatige wijze de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) te verzorgen namens de gemeente Peel en Maas. De doelstelling van de organisatie is om samen met de andere deelnemers (gemeente Venray en Horst aan de Maas) WSW- geïndiceerden een passende (WSW) dienstbetrekking aan te bieden. (Gerelateerd aan thema 2 Sociaal domein)												
Reden deelneming:	Uit efficiencyoogpunt is de deelneming aan de gemeenschappelijke regeling gunstiger dan het zelfstandig uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).												
Activiteiten / prestaties:	Het werkvoorzieningsschap voert de volgende taken uit: - Regiefunctie c.q. opdrachtgever voor de uitvoering WSW - Houder van de aandelen in de NLW groep NV en het uitoefenen van de zeggenschapsrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders.												
Organisatie bestuurlijk belang:	Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West is een gemeenschappelijke regeling die bestaat uit de volgende gemeenten: Horst a/d Maas, Peel en Maas en Venray.												
Eigen en vreemd vermogen:	De saldi van het eigen en vreemd vermogen van het werkvoorzieningsschap Noord Limburg West bedragen:												
	<table><tr><td></td><td>31-12-2018 Cf. jaarrekening</td><td>31-12-2019 Cf. begroting</td><td>31-12-2020 Cf. begroting</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>108.000</td><td>113.000</td><td>113.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>5.743.000</td><td>5.766.000</td><td>5.614.000</td></tr></table>		31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting	Eigen vermogen	108.000	113.000	113.000	Vreemd vermogen	5.743.000	5.766.000	5.614.000
	31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting										
Eigen vermogen	108.000	113.000	113.000										
Vreemd vermogen	5.743.000	5.766.000	5.614.000										
Resultaat verbonden partij:	Resultaat 2018: Het exploitatieresultaat van de gemeenschappelijke regeling over 2018 bedraagt: -/- € 5.000. Verwacht resultaat 2020: Het verwachte resultaat van de GR voor 2020 bedraagt € 0.												
Gemeentelijk aandeel:	Naast de reguliere gemeentelijke bijdrage van € 183.000 in 2020 betaalt Peel en Maas ook een aandeel in het verwachte exploitatietekort van de NLW Groep NV.												
Risico's en weerstandspositie:	Het Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West heeft een 100% deelneming in de NLW Groep NV. De waardering van die deelneming is gebaseerd op de omvang van het eigen vermogen en de stille reserves van de NLW Groep NV. Wanneer het eigen vermogen en de stille reserves van de NLW groep NV structureel lager blijken dan de deelneming bij het werkvoorzieningsschap dan volgt afwaardering. Het afwaarderen van de deelneming heeft nadelige gevolgen voor de deelnemende gemeenten aan het werkvoorzieningsschap Horst aan de Maas, Venray en Peel en Maas.												

Er is besloten dat het eigen vermogen van de NLW groep NV minimaal € 1 miljoen moet bedragen. Wanneer het eigen vermogen onder dat minimum dreigt te komen, verstrekken de gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas aanvullende bijdrages. (In de gemeentelijke begroting van Peel en Maas is hiermee al rekening gehouden bij de bepaling van het weerstandsvermogen.)

Toekomstperspectief:

De herstructurering bij NLW groep NV krijgt een andere wending doordat er meer wordt ingezet op het genereren van extra omzet / toegevoegde waarde i.p.v. het terugdraaien van bedrijfskosten. Dat heeft tot gevolg dat bepaalde elementen uit het herstructureringsplan op dit moment worden heroverwogen of zijn uitgesteld (zoals de verkoop van bedrijfspanden).

Voor het jaar 2019 wordt een minder groot tekort verwacht dan was begroot vanwege hogere rijksvergoedingen WSW. Daardoor hoeft in 2019 geen beroep gedaan te worden op de egalisatiereserve van NLW.

Het reorganisatie / transitieplan is afgerond en er is zowel financieel als inhoudelijk verantwoording afgelegd over de resultaten. Komende tijd zullen de stakeholders van NLW bekijken hoe de toekomst van NLW er uit moet komen te zien.

Naam:	Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats:	Roermond
Gemeentelijke visie en doelstelling	BsGW dient op adequate en doelmatige wijze de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en verblijfs- en forensenbelasting) te verzorgen namens de gemeente Peel en Maas. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs / prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening. <i>BsGW heeft een relatie met programma 1.2 beheer leefomgeving en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen (belastingen) uit de gemeentelijke begroting.</i>
Reden deelneming:	Uit efficiencyoogpunt is het heffen en innen van lokale belastingen via BsGW voordeliger dan het zelf uitvoeren van die taken.
Activiteiten / prestaties:	BsGW verzorgt de heffing en inning van de lokale belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB, verblijf- en forensenbelasting) namens de gemeente Peel en Maas.
Organisatie bestuurlijk belang:	BsGW is een gemeenschappelijke regeling; bestaande uit:

Waterschappen:
Waterschap Limburg

Gemeenten:

Venlo	Bergen
Nederweert	Roermond
Beek	Leudal
Nuth	Maasgouw
Echt-Susteren	Roerdalen
Peel & Maas	Stein
Brunssum	Heerlen
Landgraaf	Onderbanken
Simpelveld	Voerendaal
Maastricht	Sittard-Geleen
Weert	Eijsden-Margraten
Schinnen	Valkenburg aan de Geul
Meerssen	Vaals
Gulpen-Wittem	Beesel
Gennep	Kerkrade

Eigen en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen

	31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting
Eigen vermogen	268.000	593.000	1.190.000
Vreemd vermogen	5.860.000	4.977.000	4.707.000

Resultaat verbonden partij:

Resultaat 2018

Het tekort op de jaarrekening 2018 bedraagt +/- € 325.000. De tekorten op de jaarrekeningen in de afgelopen jaren hebben voornamelijk te maken met de kosten die samenhangen met ingediend beroep en bezwaar tegen de OZB aanslagen en de WOZ waardering.

Verwacht resultaat 2020

Door het verhogen van diverse onderdelen in de begroting (proceskosten, onvoorzien) stijgt de bijdrage van de deelnemers en verwacht BsGW een exploitatiesaldo van € 0 te realiseren in 2020.

Gemeentelijk aandeel:

In 2020 is de bijdrage van Peel en Maas aan BsGW: € 498.482 (incl. BTW).

Risico's en weerstandspositie:

Afgelopen jaren hebben de deelnemers aan BsGW aanvullende bijdrages gedaan waarmee het (negatieve) eigen vermogen is aangevuld tot het benodigde weerstandsvermogen. Door het negatief rekeningresultaat 2018 daalt het eigen vermogen opnieuw onder de grens van het minimale weerstandsvermogen en zal in 2019 opnieuw een aanvullende bijdrage worden gevraagd / betaald.

Toekomstperspectief:

Het aantal deelnemers aan BsGW zal in de toekomst niet veel verder stijgen aangezien nog slechts 3 gemeenten in Limburg niet deelnemen. Grote schaalvoordelen vanwege nieuwe toetreders zijn dan ook niet te verwachten. De schaalvoordelen van de toetreders per 1-1-2015 en 2016 worden voorlopig benut om de exploitatieresultaten te verbeteren en het eigen vermogen en de weerstandspositie te versterken. In 2018 is BsGW gestart met een twee jaar durende traject (ondernemingsplan BsGW) om de organisatie toekomstbestendig te maken en meer kosten efficiënt te werken. De efficiency voordelen die als gevolg hiervan ontstaan worden in de eerste jaren gebruikt om de kosten van het traject te dekken.

Naam:	Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg Noord (MGR SDLN)												
Vestigingsplaats:	Venlo												
Gemeentelijke visie en doelstelling:	De MGR SDLN behartigt de belangen van de deelnemers ten aanzien van uitvoerende taken binnen het sociaal domein. (Gerelateerd aan thema 2 Sociaal domein) Sinds de start kent de MGR SDLN één module, het Regionaal Bureau Opdrachtgeven (RBO). Deze werkorganisatie is gericht op uitvoering van de volgende taken: - initiële inkoop (vormgeven en faciliteren van Ontwikkelafels); - contracteren (uitvoeren van inkooptrajecten); - contractbeheer; - leveranciersmanagement (monitoring); - voorfinancieren bovenregionale functies. Bij die taakuitvoering gelden de volgende kaders: 1) goede prijs-kwaliteitverhouding raamcontracten; 2) kennisontwikkeling; 3) efficiency- en schaalvoordelen bij inkoop sociaal domein; 4) goede kwaliteit dienstverlening leveranciers; 5) ondersteunen deelnemende gemeenten; 6) sturingsinformatie.												
Reden deelneming:	Voor de inkoop van bepaalde bovenlokale en bovenregionale diensten is regionale samenwerking verplicht. Voor de andere inkoop binnen het sociaal domein is er vooral efficiencywinst te behalen door de regionale samenwerking.												
Organisatie bestuurlijk belang:	Aan de MGR SDLN nemen de volgende gemeenten deel: - Beesel; - Bergen; - Gennep; - Horst aan de Maas; - Peel en Maas; - Venlo; - Venray.												
Eigen en vreemd vermogen:	De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen: <table><tr><th></th><th>31-12-2018 Cf. jaarrekening</th><th>31-12-2019 Cf. begroting</th><th>31-12-2020 Cf. begroting</th></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>632.942</td><td>632.942</td><td>632.942</td></tr></table>		31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting	Eigen vermogen	0	0	0	Vreemd vermogen	632.942	632.942	632.942
	31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting										
Eigen vermogen	0	0	0										
Vreemd vermogen	632.942	632.942	632.942										
Resultaat verbonden partij:	Resultaat 2018 Over 2018 heeft de MGR een (voorlopig) positief resultaat van € 352.210 (excl. BTW) behaald en dit bedrag wordt uitgekeerd aan de deelnemers. Verwacht resultaat 2020 Op basis van de begroting 2020 verwacht de MGR een resultaat van € 0.												

- Gemeentelijk aandeel:* Peel en Maas is één van de 7 deelnemende gemeenten en heeft aandeel van 1/7e deel in het stemrecht.
De gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas in 2020 bedraagt:
€ 276.640 (inclusief BTW).
(Deze bijdrage is opgenomen in programma 2.2 Zorg en ondersteuning.)
- Risico's en weerstandspositie:* Het eigen vermogen van de MGR is € 0 en daardoor is de weerstandspositie minimaal. Dat betekent dat eventuele tekorten ten laste komen van de deelnemers.

Naam:

Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz

Gemeentelijke visie en doelstelling:

Gemeenten organiseren gezamenlijk de aanpak van het doel-groepenvervoer in Limburg waarbij het onderdeel Regiotaxi met ingang van 11 december 2016 nieuwe vervoerder(s) dient te hebben. De gemeenten hebben meer taken in het vervoer gekregen door de decentralisaties terwijl de budgetten beperkt zijn. Gemeenten hebben de ambitie om het doelgroepenvervoer toekomstbestendig te organiseren met een nadrukkelijke aansluiting op het openbaar vervoer. De basis hiervan staat in twee door alle gemeenten vastgestelde regionale visies van Zuid-, Noord- en Midden-Limburg.
(gerelateerd aan programma 2.2 Zorg en ondersteuning)

Organisatie bestuurlijk belang: Aan de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz nemen 32 Limburgse gemeenten deel die allemaal een zetel hebben in het algemeen bestuur.

Eigen en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen:

	31-12-2018 Cf. jaarrekening	31-12-2019 Cf. begroting	31-12-2020 Cf. begroting
Eigen vermogen	1.483.283	1.304.120	1.304.120
Vreemd vermogen	2.861.845	1.566.800	1.418.967

Resultaat verbonden partij:

Resultaat 2018

Over 2018 heeft Omnibuzz een positief resultaat van € 268.412 gerealiseerd en dit bedrag wordt terugbetaald aan de deelnemers.

Verwacht resultaat 2020

Op basis van de begroting 2020 verwacht de Omnibuzz een resultaat van € 0.

Gemeentelijk aandeel:

Naast de vervoerskosten dragen gemeenten volgens een verdeelsleutel bij aan de kosten voor planning, regie en bedrijfsvoering.

De gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas bedraagt in 2020: € 597.813 waarop door de gemeente de opbrengsten in de vorm van eigen bijdragen door cliënten (ca. € 75.000) in minder kunnen worden gebracht. (opgenomen onder programma 2.2 Zorg en ondersteuning)

Risico's en weerstandspositie: Op 31-12-2018 ligt het weerstandsvermogen (€ 921.782) van Omnibuzz boven de norm die op basis van de risico-inventarisatie aanwezig zou moeten zijn (€ 520.000).

Naam:	Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)
Vestigingsplaats:	Venlo
Gemeentelijke visie en doelstelling	De Veiligheidsregio Limburg-Noord moet een coördinerende en uitvoerende rol vervullen op het gebied van veiligheid, gezondheid en diverse specifiek bepaalde onderwerpen. Het uitgangspunt is dat door het onderbrengen van die bepaalde taken bij de Veiligheidsregio efficiency voordelen behaald kunnen worden. De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: 1. De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen op het gebied van: a) de brandweezorg; b) de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c) de rampenbestrijding en crisisbeheersing; d) het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e) het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio. <i>(Gerelateerd aan programma 5.1 Integrale veiligheid)</i> 2. De behartiging van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg en waarvoor samenwerking tussen gemeenten op de schaal van de regio uit het oogpunt van verhoging van efficiency en effectiviteit wordt vereist. <i>(Gerelateerd aan programma 2.2 Zorg en ondersteuning)</i>
Reden deelneming:	Uit efficiency overwegingen en omwille van bestuurlijke duidelijkheid is ervoor gekozen alle taken waarbij de gemeente wil of moet samenwerken met andere gemeenten onder te brengen bij één organisatie.
Organisatie bestuurlijk belang:	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Deze hebben ieder 1 stem.
Eigen en vreemd vermogen:	Volgens de jaarrekening 2018 bedraagt het: Eigen vermogen per 31 december 2018: € 2.809.000 per 31 december 2017: € 2.711.000 Vreemd vermogen per 31 december 2018: € 41.203.000 per 31 december 2017: € 40.589.000

Volgens de begroting 2020 bedraagt het:

Eigen vermogen

per 31 december 2020: € 2.770.000

per 31 december 2019: € 2.965.000

Vreemd vermogen

per 31 december 2020: € 43.517.000

per 31 december 2019: € 42.446.000

- Resultaat verbonden partij:*** Er bestaat geen winsttoogmerk. Een eventueel positief saldo op de baten en lasten in enig jaar zal in overleg met de deelnemende gemeenten worden terugbetaald of worden gestort in de bestemmingsreserve die is ingesteld om risico's op te vangen.
- Gemeentelijk aandeel:*** De bijdrage in 2020 volgens de begroting van de Veiligheidsregio is € 4.472.000. De belangrijkste oorzaak van de stijging ten opzichte van 2019 is, naast de loon- en prijsinflatie, de extra bijdrage van € 117.000 voor paraatheid van de brandweer.
- Risico's en weerstandspositie:*** Vanuit de risico-inventarisatie is een weerstandsvermogen nodig van € 1.250.000. De stand bedroeg op 31 december 2018 € 1.044.000. Om het tekort op het weerstandsvermogen weg te werken heeft het Algemeen Bestuur d.d. 7 juli 2017 besloten om de gemeentelijke bijdrage ingaande 2018 gedurende 4 jaar op te hogen met € 152.500 per jaar (gemiddeld € 0,30 per inwoner). Eventuele positieve resultaten die in deze periode worden behaald, worden in mindering gebracht op de bijdrage van het daaropvolgende jaar.
- De Veiligheidsregio maakt op geregelde tijden gedurende een dienstjaar een doorrekening van het resultaat. Dit om het risico op een afwijkend resultaat bij de jaarstukken zoveel mogelijk te voorkomen.
- Toekomstperspectief:*** 2020 is het eerste uitvoeringsjaar van het nieuwe beleidsplan 2020- 2023. In 2019 zijn, samen met experts en partners, risico's vastgesteld op de domeinen gezondheid en veiligheid. Vanuit deze risico's heeft de Veiligheidsregio, in samenspraak met de raden van de gemeenten, vastgesteld en geprioriteerd wat de opgaven zijn om door te groeien naar de veiligste en gezondste regio.
- De Veiligheidsregio gaat aan de slag om gezondheidsachterstanden in onze regio in te lopen door nog meer in te zetten op het verbeteren van de gezondheid van laag opgeleiden. Behalve in het domein van de zorg liggen er kansen voor oplossingen in opvoeding, onderwijs, werk en sociale cohesie. De nadruk wordt gelegd op het voorkomen van ziekte door preventieve jeugdgezondheidszorg. Door alle kinderen in de regio in beeld te hebben, kan de Veiligheidsregio risico's tijdig signaleren.
- Paraatheid van de brandweer heeft hoogste prioriteit. Op verschillende plaatsen in de regio heeft de Veiligheidsregio steeds meer moeite om, vooral overdag, paraat te zijn. Met extra middelen trekken ze meer beroepspersoneel aan om het vrijwillige deel van de organisatie met name overdag te ondersteunen. Ook het aantal opleidingsplaatsen wordt uitgebreid, zodat nieuwe vrijwilligers snel opgeleid kunnen worden. Daarnaast geven ze brandweervrijwilligers ook de mogelijkheid om lid te zijn van de brandweerpost in de gemeente waar ze werken, zodat ze meer flexibel kunnen worden ingezet.

Naam:	Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)
Gemeentelijke visie en doelstelling:	De GR RUD LN is een innovatieve, slagvaardige en efficiënte organisatie, die bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit, gezondheid en veiligheid van de leefomgeving en aan de verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan burgers, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken. 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
Organisatie bestuurlijk belang:	Aan de GR RUD LN nemen de volgende partijen deel: Provincie Limburg Gemeenten: Beesel Bergen Echt-Susteren Gennep Horst aan de Maas Leudal Maasgouw Mook en Middelaar Nederweert Peel en Maas Roerdalen Roermond Venlo Venray Weert
Eigen en vreemd vermogen:	Volgens de jaarrekening 2018 bedraagt het eigen vermogen: per 31 december 2017 € 0 per 31 december 2018 € 334.000 <i>Dit betreft een bestemmingsreserve ICT.</i> Volgens de begroting 2020 bedraagt het eigen vermogen: per 31 december 2020 € 125.000 per 31 december 2019 € 148.000
Resultaat verbonden partij:	Volgens de begroting 2020 is het resultaat € 0.
Gemeentelijk aandeel:	De gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas aan de GR RUD LN bedraagt in 2020: € 102.100 <i>(deze bijdrage is opgenomen onder programma 5.1 integrale veiligheid)</i>
Risico's en weerstandspositie:	Er is een uitgebreide risico-inventarisatie uitgevoerd m.b.t. de GR RUD LN waaruit blijkt dat het niet noodzakelijk is om een eigen weerstandsvermogen op te bouwen.

Toekomstperspectief:

Op verzoek van Roermond wordt in 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van de Uitvoeringseenheid Roermond. Nu zijn de medewerkers in dienst bij Roermond en worden de kosten doorbelast via de RUD. Onderzocht wordt welke mogelijkheden / alternatieven er zijn. De partners binnen de RUD LN worden en zijn hierbij betrokken. Het financiële aspect is één van de onderdelen van het onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek kunnen leiden tot een separaat voorstel voor de Uitvoeringseenheid met een daarbij horende financiële paragraaf. Het zal in ieder geval niet tot een verhoging van de bijdrage leiden.

Er wordt door de RUD een bijdrage geleverd voor de aankoop van een VTH-systeem. De kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve ICT. Vanaf 2024 is de reserve naar verwachting niet meer toereikend en worden de jaarlijkse licentie-, hosting- en beheerkosten verdisconteerd in de deelnemersbijdrage.

<i>Naam:</i>	Maasveren Limburg-Noord
<i>Vestigingsplaats:</i>	Horst aan de Maas
<i>Gemeentelijke visie en doelstelling</i>	De Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg - Noord moet zorg dragen voor het beheer en de exploitatie van de Maasveren op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. In het kader van de Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg-Noord draagt de gemeente Horst aan de Maas als centrumgemeente, in opdracht van de deelnemers aan deze Regeling, er zorg voor dat de belangen van de maasoevergemeenten, elk voor zover het hun grondgebied betreft, worden behartigd op het gebied van onderhoud en vervanging van de vaartuigen Maasveren Limburg-Noord en het onderhoud en beheer van de veerstoeppen. Het uitgangspunt bij de exploitatie is: - Handhaven van de continuïteit en kwaliteit van alle vijf Maasveren - Zo ruim mogelijke vaartijden - Zo laag mogelijke tarieven - Borging van veiligheid <i>(Gerelateerd aan programma 1.2 Beheer vitale leefomgeving)</i>
<i>Reden deelneming:</i>	Om de continuïteit en kwaliteit van alle vijf Maasveren te handhaven.
<i>Organisatie bestuurlijk belang:</i>	De deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg – Noord zijn Horst aan de Maas, Venlo, Beesel en Peel en Maas. Er is tenminste één maal per jaar portefeuillehouders-overleg. Dit overleg bestaat uit de verantwoordelijk portefeuillehouders Veren van de deelnemende gemeenten. Voorzitter van het overleg is de portefeuillehouder van de centrumgemeente Horst aan de Maas. De gemeenteraden van de 4 deelnemers stellen jaarlijks vóór 1 juli, voorafgaand aan het jaar waarvoor deze geldt, de begroting vast.
<i>Eigen en vreemd vermogen:</i>	Volgens de jaarrekening 2018 bedraagt het eigen vermogen: per 31 december 2018 € 2.034.528 per 31 december 2017 € 2.012.626 Volgens de begroting 2020 bedraagt het eigen vermogen: per 31 december 2020 € 1.987.457 per 31 december 2019 € 1.938.595
<i>Resultaat verbonden partij:</i>	Uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie van de vijf Maasveren gezamenlijk. Eventuele overschotten worden in de algemene reserve gestort, eventuele tekorten worden aan de algemene reserve onttrokken. Het verwachte resultaat in 2020 is € 48.862. De exploitatie geschiedt op basis van de op 10 december 2012 overeengekomen Concessieovereenkomst tussen de centrumgemeente Horst aan de Maas (namens de GR Maasveren Limburg-Noord) en Ton Paulus veerbedrijf BV. Het betreft een overeenkomst voor 10 jaar voor de gezamenlijke exploitatie van de vijf veerverbindingen.

De veren blijven in eigendom van de centrumgemeente en worden door middel van een huurbepaling beschikbaar gesteld aan de exploitant, die tevens verantwoordelijk is voor het onderhoud. De exploitant betaalt een concessie vergoeding van € 300.000 per jaar aan de GR Maasveren. Hiermee worden naast de apparaatskosten van de centrumgemeente en het onderhoud aan de veerstoeppen, tevens de algemene reserve aangevuld welke gebruikt wordt voor de vervangingsinvesteringen in de komende jaren.

Gemeentelijk aandeel: Uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie van de vijf Maasveren gezamenlijk. Eventuele overschotten worden in de algemene reserve gestort, eventuele tekorten worden aan de algemene reserve onttrokken.

Risico's en weerstandspositie: Indien uit de exploitatie blijkt dat zich structurele tekorten zouden gaan voordoen, zullen via wijzigingen in de exploitatie (tarieven, veertarieven, in het uiterste geval opheffen van veerverbinding(en)) maatregelen getroffen worden om de exploitatie tenminste kostendekkend te houden of te maken.

Indien sprake is van kosten die de omvang van de reserve te boven gaan, zijn de deelnemers samen verantwoordelijk voor de dekking van de kosten middels een evenredige verdeling op basis van inwoneraantal.

In het kader van de Wet modernisering Vennootschapsbelasting overheidsondernemingen bestaat de kans dat de GR Maasveren Limburg-Noord vennootschapsbelasting is verschuldigd vanaf januari 2016. Zolang hier geen duidelijkheid over is, vormt dit een financieel risico.

Toekomstperspectief: In november 2018 is het laatste nieuwe veerpont in gebruik genomen. Met de ingebruikname van de nieuwe veerponten is bij hoogwater een calamiteit ontstaan bij de veerstoeppen in Lottum-Lomm, Broekhuizen-Arcen, Baarlo-Steyl en Grubbenvorst. De nieuwe veerponten zijn uitgevoerd als gierpont met een schroefaandrijving en niet zoals de oude maasveren met een kettingaandrijving. Hierdoor zijn bij de zojuist genoemde veerstoeppen bij hoogwater de klinkerverharding van de veerstoeppen uitgespoeld. Waardoor bij het zakken van het waterpeil het veer niet meer kan aanleggen. In 2019 wordt zo spoedig mogelijk een permanente reparatie uitgevoerd zodat dit een volgende keer niet meer kan gebeuren. De kosten hiervoor (€ 150.000) zijn meegenomen in de wijziging begroting 2019.

<i>Naam:</i>	Gemeente Helden Holding BV								
<i>Vestigingsplaats:</i>	Helden								
<i>Organisatie bestuurlijk belang:</i>	De Gemeente Peel en Maas heeft via de Gemeente Helden Holding BV 100% van de aandelen van "De Heldense Bossen BV" in bezit. De aandelen van de Holding staan voor een bedrag van € 862.182 op de balans van de gemeente.								
<i>Eigen en vreemd vermogen:</i>	Volgens de jaarrekening (2017) van Gemeente Helden Holding BV bedraagt per 31 december 2017: <table> <tr> <td>Eigen vermogen:</td><td>€ 1.563.162</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen:</td><td>€ 1.675</td></tr> </table> Op 31 december 2016: <table> <tr> <td>Eigen vermogen:</td><td>€ 1.421.716</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen:</td><td>€ 1.675</td></tr> </table> De jaarrekening 2018 is op het moment van het tot stand komen van deze begroting nog niet beschikbaar.	Eigen vermogen:	€ 1.563.162	Vreemd vermogen:	€ 1.675	Eigen vermogen:	€ 1.421.716	Vreemd vermogen:	€ 1.675
Eigen vermogen:	€ 1.563.162								
Vreemd vermogen:	€ 1.675								
Eigen vermogen:	€ 1.421.716								
Vreemd vermogen:	€ 1.675								
<i>Resultaat verbonden partij:</i>	Het netto resultaat 2017 na belastingen is € 141.446 en is toegevoegd aan de reserve.								
<i>Risico's en weerstandpositie:</i>	De groei van het resultaat heeft zich de afgelopen jaren doorgezet tot een substantieel resultaat. De komende jaren wordt de mogelijkheid om te komen tot een dividenduitkering opnieuw afgewogen.								
<i>Toekomstperspectief:</i>	Op 24 mei 2016 heeft de raad besloten om de huidige eigendoms-verhoudingen te handhaven en dus de camping niet te verkopen. In opdracht van de raad zijn aanvullende doelstellingen voor de camping uitgewerkt.								

<i>Naam:</i>	Nazorg (bodemzorg) Limburg BV
<i>Vestigingsplaats:</i>	Maastricht
<i>Gemeentelijke visie en doelstelling:</i>	De kerntaak van Bodemzorg Limburg is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. Er zijn voorzieningen aangebracht die ervoor zorgen dat mogelijk in deze locaties aanwezige verontreinigingen zich niet verspreiden naar de omgeving. Bodemzorg Limburg draagt zorg voor het in stand houden van deze voorzieningen. (Gerelateerd aan programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving)
<i>Reden deelneming:</i>	De kerntaak van Bodemzorg Limburg is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. Er zijn voorzieningen aangebracht welke ervoor zorgen dat mogelijk in deze locaties aanwezige verontreinigingen zich niet verspreiden naar de omgeving. Bodemzorg Limburg draagt zorg voor het in stand houden van deze voorzieningen. Uit het in onze opdracht door een extern bureau uitgevoerde monitoringsonderzoek blijkt dat geen bijzondere maatregelen nodig waren in het kader van de nazorg.
<i>Organisatie bestuurlijk belang:</i>	Geplaatst kapitaal bestaat uit 55.528 aandelen van € 0,45. Bij de gemeenten staan 27.640 aandelen uit. Ieder aandeel geeft recht op één stem. De gemeente Peel en Maas heeft 990 aandelen. Bodemzorg Limburg functioneert als een zelfstandige vennootschap en heeft alle gemeenten in de provincie Limburg als aandeelhouder.
<i>Eigen en vreemd vermogen:</i>	Volgens de laatste vastgestelde jaarrekening 2018 bedraagt het Eigen vermogen Per 31 december 2018: € 1.890.307 Per 31 december 2017: € 3.852.237 Vreemd vermogen Per 31 december 2018 € 28.065.966 Per 31 december 2017 € 27.426.317 Volgens de begroting 2020 bedraagt het: Eigen vermogen per 31 december 2020: € 1.900.000 per 31 december 2019: € 1.900.000 Vreemd vermogen per 31 december 2020: € 29.100.000 per 31 december 2019: € 28.600.000
<i>Resultaat verbonden partij:</i>	Het verwachte resultaat van de begroting 2020 is € 200.000
<i>Gemeentelijk aandeel:</i>	€ 0,25 per inwoner

Risico's en weerstandspositie: In 2015 is door de Raad van Commissarissen een nieuw beleggingsstatuut vastgesteld. Uitgangspunt is dat, conform Wet Fido, tenminste 42% van de portefeuille wordt belegd in producten waarvan de hoofdsom gegarandeerd is, zoals vastrentende waarden en liquiditeiten. Maximaal 58% mag worden belegd in zakelijke waarden. Het beheer van de portefeuille is uitbesteed aan Rabo Institutioneel Vermogensbeheer. Conform het beleggingsstatuut wordt de portefeuille beheerd overeenkomstig de criteria van de Rabobank voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Fondshuizen waar de Rabobank zaken mee doet dienen de regels van de Verenigde Naties voor verantwoord investeren (UNPRI) te ondertekenen.

Per 31 december 2018 bedroeg het financieel actief € 27,6 miljoen, waarvan € 26,1 miljoen is bestemd voor de nazorgvoorziening. Deze voorziening is voor 48,7% belegd in zakelijke waarden (aandelen) en voor 51,3% in vastrentende waarden en liquiditeiten zodat voldaan wordt aan de voorwaarde zoals opgenomen in het beleggingsstatuut.

Toekomstperspectief: Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen

7-F Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop gronden worden gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van publieke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc..

Hoofdpijnen voor kaderstelling vastgoed- en grondbeleid

Ten behoeve van het vastgoed- en grondbeleid van de gemeente Peel en Maas worden de volgende kaders meegenomen bij kaderstelling. De hoofdpijnen zijn:

- De gemeente kiest voor een faciliterend passief grondbeleid voor zowel woningbouw als industrieterreinen;
- Voor de ontwikkeling van de gebieden met een passief grondbeleid worden zoveel mogelijk anterieure overeenkomsten aangegaan, waarbij de gemeente de kaders vaststelt;
- De gemeente bedingt steeds dat zij een beslissende stem heeft betreffende het bouwprogramma, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteit;
- De gemeente wil maatschappelijk gewenst en efficiënt ruimtegebruik bewerkstelligen waarbij gestreefd wordt naar een optimale prijs/kwaliteitsverhouding;
- De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen;
- De gemeente wil via haar grondbeleid ervoor zorgen dat voldoende geld beschikbaar komt voor de realisatie van publieke doelstellingen en gemeenschapsvoorzieningen en eventuele (in financiële zin) negatieve resultaten op bepaalde locaties opvangen door positieve resultaten elders.
- De gemeente heeft niet als primaire taak om vastgoedeigenaar te zijn. Zij zal daarom, daar waar mogelijk en wenselijk, haar vastgoed vervreemden.
- Het vastgoed dat in eigendom blijft bij de gemeente wordt tegen commerciële prijzen beheerd. Waar dit qua gebruikers niet mogelijk is zal dit aan de gebruikers worden gecompenseerd.

Grond- en vastgoedbeleid

Binnen de hiervoor genoemde hoofdpijnen van het grond- en vastgoedbeleid kan het college nadere regels stellen die de uitvoering van de kaders verduidelijken.

Ten aanzien van het grondprijzenbeleid zal het college jaarlijks de grondprijzen herzien.

Nieuwe wet- en regelgeving

Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeente (BBV)

De commissie BBV is in juli 2019 met een nieuwe "notitie grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving juli 2019" gekomen. Wat hiervoor van invloed is op de verantwoording van de grondexploitaties wordt door de diverse adviesbureaus nog nader uitgewerkt. Bij de jaarrekening 2019 wordt deze nieuwe manier van verantwoording, voor zover deze afwijkt van de huidige, toegepast.

Plankostenscan

Per 1 april 2017 is de "Regeling plankosten exploitatieplan", gebaseerd op het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. Indien de gemeente een nieuw exploitatieplan opstelt, dient het onderdeel plankosten van het kostenverhaal volgens deze regelingen berekend te worden.

Omgevingswet

Voor 2020 is er, voor zover nu bekend, geen nieuwe regelgeving voor de grondexploitaties te verwachten. Wel is aanvullingswet grondeigendom op 1 februari 2019 naar de Tweede Kamer verzonden ter behandeling. Deze wet is een aanvulling op de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2021 in werking. In 2020 vinden de nodige voorbereidingen plaats om dit onderdeel van de nieuwe Omgevingswet voor de gemeente uit te werken.

Grondexploitatie

In de toelichting op lopende projecten (plannen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld) over de grondexploitatie worden voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen aangegeven:

- A. De boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
- B. De vermeerderingen (uitgaven en kosten) in het begrotingsjaar;
- C. De verminderingen (verkopen en/of subsidies) in het begrotingsjaar;
- D. De boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar;
- E. De geraamde nog te maken kosten en een onderbouwing hiervan;
- F. De geraamde opbrengsten en een onderbouwing hiervan;
- G. Het geraamde eindresultaat;
- H. Een uiteenzetting van de wijze waarop eventuele nadelige resultaten worden opgevangen;
- I. Van de nog niet in exploitatie genomen gronden wordt de gemiddelde boekwaarde per m² vermeld.

De actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

In de tabel grondexploitaties vindt u de resultaten van de diverse grondexploitaties die bijgewerkt zijn tot en met de (voorgestelde) wijzigingen in de 2^e bijstellingsrapportage 2019. Belangrijk is te vermelden dat de berekeningen van de grondexploitaties zijn gemaakt op basis van aannames en onderhevig zijn aan grote onzekerheden (denk aan afzet grond, inschatting kosten bouw- en woonrijp maken, rentepercentages). Hierdoor kunnen de resultaten van de grondexploitaties ieder jaar afwijken zonder dat de inhoud van het project wijzigt. De uitkomst (het resultaat) is daarom geen hard cijfer omdat dit veel in de toekomst ligt. In april 2019 is de uitwerking kaderstelling thema wonen vastgesteld. Het uitvoeringsplan wonen wordt in het 4^e kwartaal van 2019 verwacht en de mogelijke gevolgen voor de grondexploitaties kunnen derhalve nog niet worden meegenomen.

Geraamde winstneming

In 2020 worden naar verwachting drie projecten afgesloten zijnde Hart voor Maasbree, Bedrijventerrein De Wielen IV en Giel Peetershof fase 1. Voor de eerste twee projecten is in totaal circa € 2,8 miljoen gereserveerd in de voorziening verliezen grondexploitaties en deze zal hiervoor worden aangesproken. Het project Giel Peetershof sluit naar verwachting met een positief resultaat van € 0,1 miljoen.

De meerjarenbegroting voorziet in de volgende winsten en verliezen van de bouwgrondexploitatie meerjarig incidenteel te ramen en ten gunste te brengen van de reserve risico's grondexploitaties. Het gaat om de volgende jaren en bedragen:

- 2020: verwachte winst € 114.000 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 2.810.000
- 2021: verwachte winst € 0 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 105.000
- 2022: verwachte winst € 1.526.000 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 0
- 2023: verwachte winst € 3.648.000 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 0

Voor verliesgevende exploitaties is een voorziening gevormd.

Reserves en risico's

Grondbeleid gaat gepaard met grote financiële kansen en risico's. Uitgangspunt van het grondbeleid is dat de risico's afgedekt moeten kunnen worden. Hierbij geldt dat de reserves voor grondzaken groot genoeg moeten zijn om de grondexploitatie op reguliere wijze te laten functioneren als er onvoorzien een jaar lang bijvoorbeeld geen grond wordt verkocht.

Omvang weerstandvermogen (reserve en voorziening)

De gemeente Peel en Maas heeft ervoor gekozen om het weerstandvermogen te bepalen via de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden). De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van (nog) in exploitatie te nemen complexen en de te maken kosten. De norm bedraagt:

- 10% van de boekwaarden van de exploitaties plus
- 10% van (nog) te maken kosten in de exploitaties.

De IFLO-norm houdt rekening met de toekomstige verplichtingen bij een lopende exploitatie.

Het verwachte verloop van de IFLO norm ziet er als volgt uit:

IFLO-norm						
Begin	Boekwaarde	10 % hiervan	Nog te maken kosten	10 % hiervan	benodigd weerstandsvermogen	Aanwezig weerstandsvermogen
2020	-7.897.542	789.754	3.015.021	301.502	1.091.256	9.956.000
2021	-726.873	72.687	1.626.457	162.646	235.333	
2022	3.065.213	0	875.183	87.518	87.518	
2023	4.327.732	0	286.397	28.640	28.640	

Weerstandvermogen:

Voorziening verliezen grondexploitaties per 1-1-2019	€	9.533.000
Reserve risico's grondexploitatie per 1-1-2019	€	5.612.000 +
Weerstandvermogen per 1-1-2019	€	15.145.000
Verwachte verliezen 2019	€	5.189.000 -
Verwacht weerstandvermogen begin 2019	€	9.956.000

Het aanwezige weerstandvermogen (€ 9.956.000) is hiermee ruim voldoende om aan het benodigde weerstandvermogen (€ 1.091.256) te voldoen.

Grondbank

In de grondbank Peel en Maas zit (strategisch) verworven onroerende zaken waar nog geen definitieve ontwikkeling voor plaatsvindt. De grondbank is als volgt samengesteld:

Overzicht boekwaarde grondbank Peel en Maas			oppervlakte m ²	waarde per m ²
Praktijkruimte JF Kennedylaan 94 opgave B&U Panningen	327.082,00	bedrijfspan	630	€ 519,178
Totaal waarde bedrijfspan	€ 327.082,00			
Geliberaliseerde pacht (vm gemeente Helden)	1.317.463,00	grond	752.836	€ 1,750
Reguliere verpachtingen (vm gemeente Helden)	934.990,88	grond	1.068.561	€ 0,875
Perceel H 979	99.975,00	grond	19.975	€ 5,005
Perceel H 197, 198 en 199	182.005,00	grond	36.401	€ 5,000
Perceel M 130 pachtvrij gemaakt	162.721,25	grond	46.710	€ 3,484
Giel Peetershof fase 2	1.956.780,00	grond	45.011	€ 43,473
Perceel G 4872 en 5045 (vm basisschool Panningen-zuid)	180.553,37	grond	7.324	€ 24,652
Terrein Loosteege voormalig Gourmetsalades Panningen	592.916,11	grond	11.960	€ 49,575
Regulier verpachtingen Kessel	43.337,88	grond	49.529	€ 0,875
Kern Meijel, achterterrein Dorpsstraat	13.825,00	grond	7.900	€ 1,750
Kern Meijel, achterterrein Zorgcentrum	24.612,88	grond	28.129	€ 0,875
BP Industrierrein De Wielen V te Meijel	42.351,75	grond	48.402	€ 0,875
Geliberaliseerde pacht Meijel	8.785,00	grond	5.020	€ 1,750
Reguliere verpachtingen Meijel	171.380,13	grond	195.863	€ 0,875
R 2849 ged. aan de Heideweg te Maasbree	1.620,97	grond	1.845	€ 0,879
R 253 nabij uitbreiding De Schor te Maasbree	41.492,43	grond	47.227	€ 0,879
R 586 nabij uitbreiding De Schor te Maasbree	1.563,86	grond	1.780	€ 0,879
V 328 Rinkesfort te Maasbree (toek.natuurontw.)	2.635,72	grond	3.000	€ 0,879
R 287 nabij uitbreiding De Schor te Maasbree	5.280,23	grond	6.010	€ 0,879
Percelen R 286 en R 342	43.023,75	grond	24.585	€ 1,750
Geliberaliseerde pacht Maasbree/Baarlo	7.752,50	grond	4.430	€ 1,750
Reguliere verpachtingen Maasbree/Baarlo	114.998,63	grond	131.427	€ 0,875
Grondexploitatie Meuleveld 2e fase	486.237,67	grond	30.419	€ 15,98
Grondexploitatie Kuukven fase 5	165.374,10	grond	29.013	€ 5,70
Kuukven fase 3 tijdelijke locatie omliggend terrein	222.155,69	grond	2.968	€ 74,85
Totale waarde gronden	€ 6.823.832,78		2.606.325	€ 2,618
Totale waarde grondbank 31-12-2018	€ 7.150.914,78			

De (verpachte) gronden zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde. De gemiddelde boekwaarde van de totale gronden in de grondbank bedraagt € 2,62 per m².

De gemeente is voornemens om ook in 2020 niet strategische (landbouw)percelen te verkopen maar ook strategische percelen aan te kopen. Hiermee is nog geen rekening gehouden in bovenstaand overzicht.

Overzicht grondexploitaties

Het overzicht op de volgende pagina's laat het verloop van de grondexploitaties zien tot en met de wijzigingen in de 2^e bijstellingsrapportage 2019.

	project	BW 01-01-2020	2020 vermeerd.	2020 vermind.	BW 01-01-2021	2021 vermeerd.	2021 vermind.	BW 01-01-2022	2022 vermeerd.	2022 vermind.	BW 01-01-2023
	Actieve projecten										
1	Centrumplan Koningslust	-17.665									
2	Egchel Hook	-952.661									
3	LOG Eghelse Heide	-4.218.760									
4	Hart voor Maasbree	-2.734.999	279.637	280.600	-2.734.036						
5	Bedrijventerrein De Wielen IV	-352.585	65.160	341.407	-76.339						
6	Giel Peetershof fase 1	-260.871	171.980	547.125	114.275						
7	Heierhof/Kuukven fase 2 Baarlo	-404.448	130.674	467.642	-67.479	144.732	107.282	-104.930			
8	Buitenhof Beringe (voorheen terrein vm St Josephschool te Beringe)	77.745	11.549	128.626	194.822	214.476	130.042	110.387	231.627	129.021	7.780
9	Uitbreiding handelsterrein de Schor Maasbree	267.647	30.903	189.601	426.345	31.520	191.521	586.346	32.149	193.457	747.653
10	Julianahof	378.036	93.749	225.155	509.441	95.624	226.745	640.562	97.537	228.332	771.357
11	Bedrijvenpark Kennedylaan	2.121.076	64.829	203.131	2.259.377	66.126	204.804	2.398.056	67.448	206.482	2.537.090
12	In den Bosch Maasbree	-513.350	160.077	498.978	-174.449	141.191	498.978	183.338	106.760	501.196	577.775
14	Dorpshart Grashoek	-75.532	323.263	110.372	-288.424	31.404	110.372	-209.456	31.007	110.372	-130.090
13	Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	-1.211.175	56.744	377.515	-890.405	26.200	377.515	-539.090	22.258	377.515	-183.832
		-7.897.542	1.388.564	3.370.151	-726.873	751.273	1.847.260	3.065.213	588.786	1.746.375	4.327.732
	(verwachte) winstnames	0			114.275			0			1.526.790
	(verwachte) verliesnames	-5.189.086			-2.810.375			-104.930			0

Vermeerderingen: Uitgaven en kosten die de grondkosten bij een grondexploitatie verhogen. Bijvoorbeeld aanlegkosten wegen of rentelasten.

Verminderingen: Inkomsten die de grondkosten bij een grondexploitatie verlagen. Bijvoorbeeld verkopen van grond of ontvangen subsidies.

	project	BW 01-01-2023	2023 vermeerd.	2023 vermind.	BW 01-01-2024	rest. vermeerd.	rest. vermind.	Resultaat eind	Jaar einde
	Actieve projecten								
1	Centrumplan Koningslust								2019
2	Egchel Hook								2019
3	LOG Eghelse Heide								2019
4	Hart voor Maasbree								2020
5	Bedrijventerrein De Wielen IV								2020
6	Giel Peetershof fase 1								2020
7	Heierhof/Kuukven fase 2 Baarlo								2021
8	Buitenhof Beringe (voorheen terrein vm St Josephschool te Beringe)	7.780							2022
9	Uitbreiding handelsterrein de Schor Maasbree	747.653							2022
10	Julianahof	771.357							2022
11	Bedrijvenpark Kennedylaan	2.537.090	67.448	206.482	2.676.123				2023
12	In den Bosch Maasbree	577.775	106.760	501.196	972.211				2023
14	Dorpshart Grashoek	-130.090	30.616	110.372	-50.334	30.232	110.372	29.807	2024
13	Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	-183.832	18.273	377.515	175.410	33.068	763.670	906.013	2025
		4.327.732	223.097	1.195.566	3.773.410	63.300	874.042	935.819	
	(verwachte) winstnames	1.526.790			3.648.334			935.819	
	(verwachte) verliesnames	0			0			0	

Vermeerderingen: Uitgaven en kosten die de grondkosten bij een grondexploitatie verhogen. Bijvoorbeeld aanlegkosten wegen of rentelasten.

Verminderings: Inkomsten die de grondkosten bij een grondexploitatie verlagen. Bijvoorbeeld verkopen van grond of ontvangen subsidies.

7-G Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf geven we inzicht in de omvang van de lokale heffingen die de gemeente Peel en Maas haar inwoners oplegt. Onder lokale heffingen worden de OZB, afvalstoffenheffing en reinigingsrecht en rioolheffing verstaan. In deze paragraaf komt ook de verblijfsbelasting aan bod maar voor de lokale lastendruk van de inwoner van Peel en Maas speelt verblijfsbelasting geen rol.

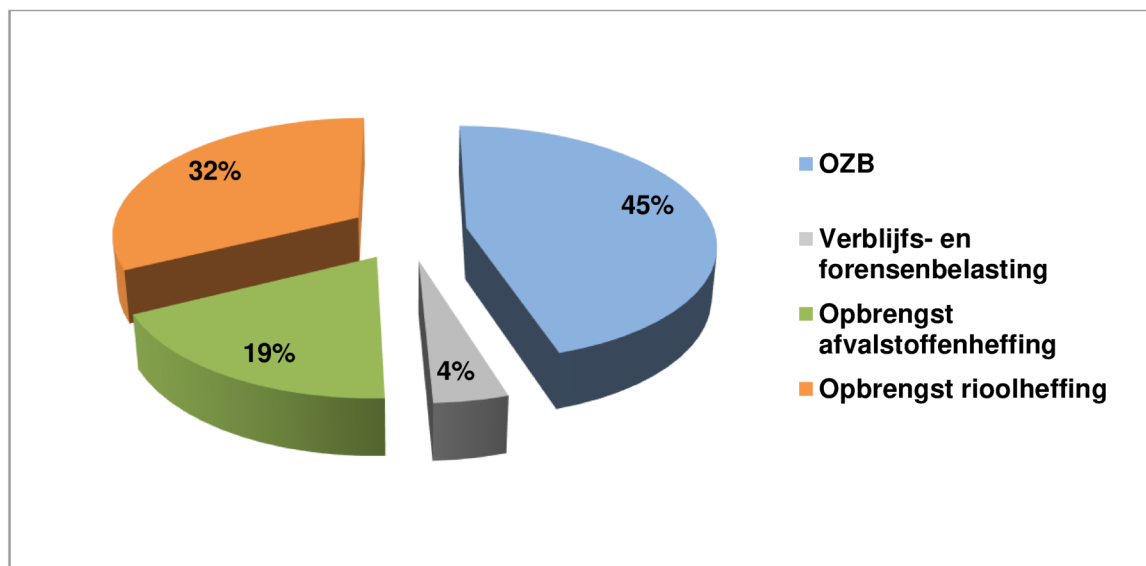
Algemeen / visie:

Voor riolering en afval zijn de tarieven gebaseerd op het uitgangspunt van kostendekkendheid. Voor riolering geldt dat op basis van het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) over een periode van meerdere jaren de kostendekkendheid is bepaald. De tarieven voor riolering zijn dus gebaseerd op het GRP. Vanaf 2020 wordt rioolrecht volledig geheven bij eigenaren in plaats van gebruikers.

Voor de OZB-opbrengsten geldt dat er voor 2020 en verder een opbrengststijging is opgenomen van 2,0% (conform de uitgangspunten in de Kadernota 2020). Dit betreft de stijging exclusief de reaaluitbreiding. De opbrengsten die voortkomen uit OZB vormen voor de gemeente algemene opbrengsten die vrij mogen worden ingezet. De jaarlijkse fluctuatie in de OZB tarieven wijkt meestal meer af dan de genoemde opbrengststijging omdat bij de bepaling van de tarieven ook de waardeontwikkeling van de onroerende zaken wordt meegenomen. Als bijvoorbeeld de WOZ waarde in Peel en Maas stijgt dan moeten de OZB tarieven minder stijgen dan 2,0% om toch de benodigde OZB opbrengst te realiseren. Voor de inwoners kan het in individuele gevallen zo zijn dat de waardeontwikkeling van het eigen pand niet exact gelijk is aan de gemiddelde waardeontwikkeling in Peel en Maas waardoor een andere lastenontwikkeling ontstaat.

De totale opbrengst aan lokale heffingen voor 2020 is als volgt verdeeld:

Lokale heffingen:	Baten 2020	Onderdeel begroting
Opbrengst afvalstoffenheffing	3.325.000	Programma 1.2 beheer vitale leefomgeving
Opbrengst rioolheffing	5.720.820	Programma 1.2 beheer vitale leefomgeving
OZB	7.921.180	Algemene dekkingsmiddelen
Verblijfs- en forensenbelasting	867.685	Algemene dekkingsmiddelen

Meerjarig gelden de volgende opbrengsten

Lokale heffingen	2020	2021	2022	2023
Opbrengst afvalstoffenheffing	3.325.000	3.400.000	3.400.000	3.400.000
Opbrengst rioolheffing	5.720.820	5.806.101	5.892.804	5.981.335
OZB	7.921.180	8.120.002	8.323.814	8.532.742
Verblijfs- en forensenbelasting	867.685	868.000	868.000	868.000

Afvalstoffenheffing

Vanaf 2018 wordt binnen de gehele gemeente Peel en Maas op dezelfde wijze afval ingezameld hetgeen een kostenbesparing oplevert t.o.v. de situatie in voorgaande jaren. Tegelijkertijd zijn de kosten voor afvalverwerking de afgelopen jaren sterk gestegen. Het gaat dan vooral om de verwerkingskosten: minder opbrengsten van oud papier, minder inkomsten uit PMD (Afvalfonds), belasting op afval dat wordt gestort of verbrand. Kosten waar wij geen invloed op hebben.

Dit betekent dat de tarieven voor afvalstoffenheffing onder druk staan en we zeker op de langere termijn (2021 e.v.) hoogstwaarschijnlijk niet ontkomen aan tariefstijgingen.

Voor het jaar 2020 kunnen we het tarief afvalstoffenheffing echter gelijk houden aan 2019 (€ 197,00 voor een meerpersoonshuishouden) mits we de (poort)tarieven voor het milieupark aanpassen. Vanaf 2010 zijn de tarieven voor het milieupark ongewijzigd terwijl de verwerkingskosten voor het afval op het milieupark in de afgelopen 5 jaar zijn verdrievoudigd. Om die stijging in de verwerkingskosten te kunnen compenseren is verhoging van de poorttarieven in 2020 noodzakelijk.

Rioolheffing

De gemeente heeft, naast de zorgplicht voor het afvalwater, ook de zorgplicht voor het hemel- en grondwater als het redelijkerwijs niet mogelijk is voor de perceeleigenaar om het hemelwater zelf te verwerken. Dit betekent dat alle kosten die gerelateerd zijn aan deze zorgplicht verhaald kunnen worden via de zorgplicht voor hemelwater. De heffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Alle verwachte kosten m.b.t. riolering voor de komende 80 jaar zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In dat GRP wordt expliciet rekening gehouden met het feit dat, naast de reeds bestaande planverplichting voor de riolering, ook de nieuwe zorgplichten voor hemel- en grondwater de verantwoordelijkheid zijn van de gemeente.

In het (rekenkundig geactualiseerde) GRP wordt gerekend met een jaarlijkse tariefstijging van 1,5% ter compensatie van loon- en prijsstijgingen. In 2019 is die tariefstijging niet doorberekend aan de inwoners maar gecompenseerd uit de reserve riolering waardoor de stijging in 2020 hoger is.

Er is voor gekozen om vanaf 2017 de rioolheffing weer terug te leggen bij de eigenaar van een object in plaats van bij de gebruiker er van. Die verschuiving heeft onder andere tot gevolg dat leegstand van woningen geen effect heeft op de opbrengst van rioolrecht. De verhouding in 2020 is 100% eigenaren en 0% gebruikers.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De grondslagen voor de onroerende-zaakbelastingen worden jaarlijks aangepast aan de marktontwikkeling. De waarden voor 2020 worden vastgesteld op basis van de situatie op 1 januari 2019. Deze WOZ waarde is nog niet exact bekend en dus kunnen op dit moment de OZB tarieven voor 2019 nog niet worden aangegeven. De tarieven zullen in december 2019 aan de gemeenteraad worden voorgelegd waarbij het uitgangspunt is dat de OZB opbrengst in 2020 met 2,0% mag stijgen ten opzichte van 2019 exclusief de areaaluitbreiding als gevolg van nieuwbouw.

OPBRENGST OZB	2020	2021	2022	2023
OZB Woningen - eigenaar	4.606.860	4.722.492	4.841.027	4.962.537
OZB Niet woningen - eigenaar	1.994.098	2.044.150	2.095.458	2.148.054
OZB Niet woningen - gebruiker	1.320.222	1.353.360	1.387.329	1.422.151
	7.921.180	8.120.002	8.323.814	8.532.742

Verblijfsbelasting + forensenbelasting

De opbrengsten verblijfsbelasting zijn gebaseerd op een tarief van € 1,00 per overnachting. Het aantal overnachtingen is flink toegenomen en daardoor wordt een hogere opbrengst verwacht van € 850.000 aan verblijfsbelasting en € 17.000 voor forensenbelasting.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet is voldaan. Bij zowel de afvalstoffenheffing als bij rioolrecht is rekening gehouden met een bedrag aan kwijtscheldingen. Door de verschuiving van gebruiker naar eigenaar bij de rioolheffing wordt er nauwelijks nog kwijtschelding voor rioolheffing verleend.

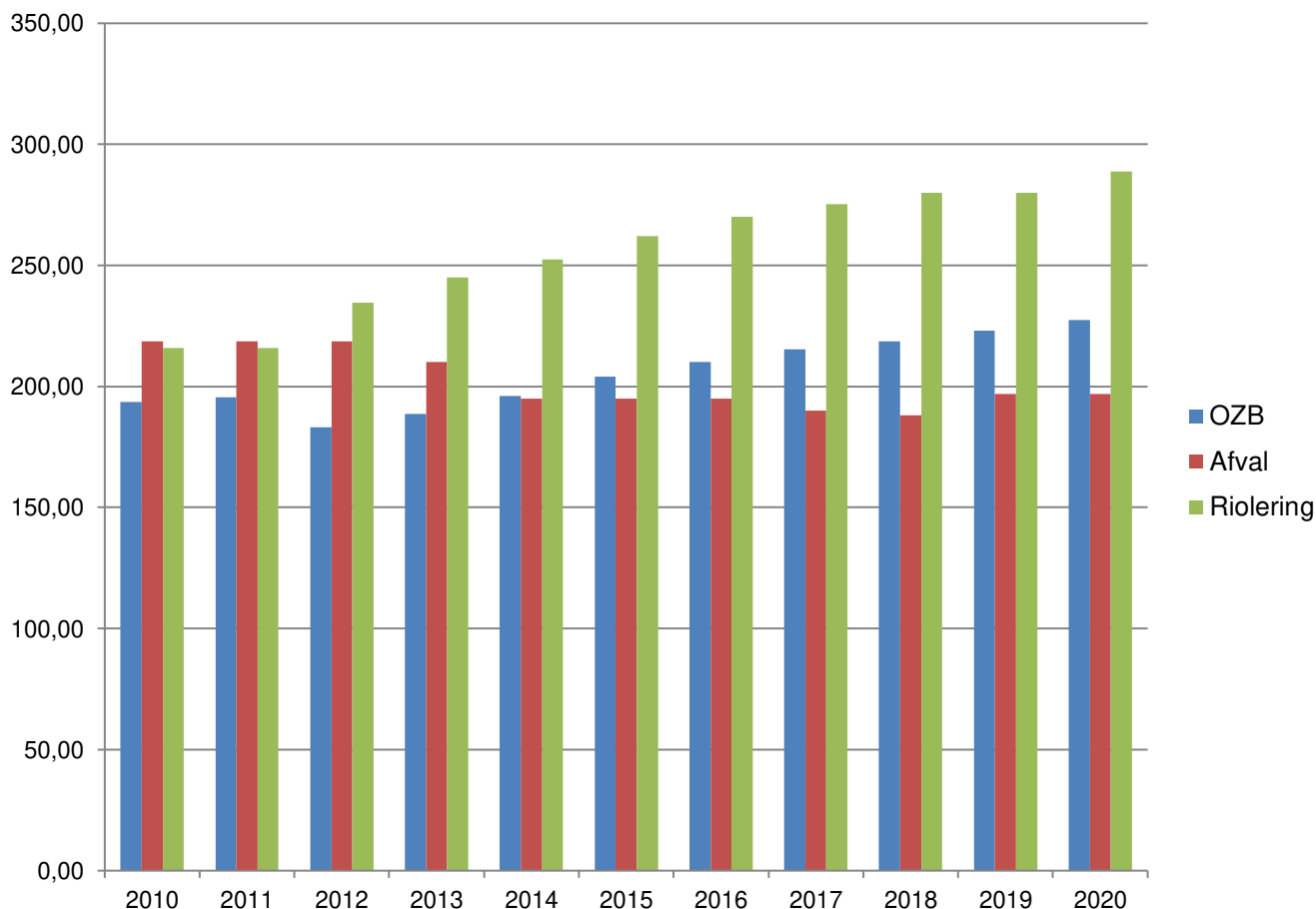
Lokale lastendruk

In de onderstaande tabel wordt de gemiddelde lastendruk van de inwoners van Peel en Maas voor de komende jaren weergegeven. Voor OZB is rekening gehouden met een stijging van 2,0 % in 2020 en voor de daaropvolgende jaren. De tarieven voor rioolrecht stijgen conform GRP stijgen met 1,5% maar omdat de tariefstijging in 2019 is betaald uit de reserve riolering stijgt het tarief riolering met 3%.

Zoals aangegeven is de verwachting dat het tarief voor afvalstoffenheffing vanaf 2021 moet stijgen. Als raming is nu aangehouden dat het tarief in 2021 stijgt met € 5.

Lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden* in Peel en Maas					
	2019	2020	2021	2022	2023
OZB	223,03	227,49	232,04	236,68	241,41
Riolering	280,04	288,76	293,10	297,50	301,96
Afval	197,00	197,00	202,00	202,00	202,00
	700,08	713,25	727,14	736,18	745,37
stijging in euro's		13,17	13,89	9,04	9,19
stijging in %		1,88%	1,95%	1,24%	1,25%
* <u>gemiddeld huishouden</u> : meerpersoonhuishouden met eigen woning met gemiddelde WOZ waarde					

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de lokale lastendruk vanaf 2010 weergegeven voor een gemiddeld huishouden in Peel en Maas:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing, rioolrecht en leges

De tarieven die worden geheven inzake afvalstoffenheffing, rioolrecht en leges mogen maximaal kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat de gemeente geen 'winst' mag maken op deze heffingen en leges. In deze paragraaf geven we een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing, het rioolrecht en overige leges uit de legesverordening.

Het is, als gevolg van de gewijzigde regels van het BBV, niet meer mogelijk om rechtstreeks uit de begroting te herleiden wat de totale kosten zijn die samenhangen met bijvoorbeeld afval of riolering. In het verleden was BTW de enige component die niet rechtstreeks was terug te vinden op de producten in de begroting, maar daar is met ingang van 2017 ook de component overhead bijgekomen. Overhead wordt in deze begroting als apart taakveld / categorie opgevoerd en niet verder doorverdeeld naar de andere programma's en producten. Een gevolg daarvan is dat de kosten die in de begroting zijn opgenomen voor afval en riolering niet de volledige kosten zijn die moeten worden gebruikt voor de bepaling van de kostendekkendheid. Onderstaand wordt eerst ingegaan op de wijze waarop de overheadcomponent is bepaald in deze begroting en vervolgens wordt specifiek per soort heffing aangegeven wat de kostendekkendheid is en hoe deze is berekend.

Overhead

Op het taakveld overhead zijn alle kosten verzameld die onder de overhead vallen. Dat betreft:

- Huisvesting gemeentehuis
- Management en directie
- ICT
- Financiële administratie
- Facilitaire zaken
- Bestuurssecretariaat
- P&O
- Juridische zaken (algemeen)
- Inkoop (algemeen)
- Bezwaarschriftencommissie
- P&C

Voorheen werden deze kosten verzameld op een kostenplaats en dan doorverdeeld naar de 'directe' producten in de begroting op basis van een opslag op het uurtarief van de betreffende teams. Met ingang van de begroting 2017 is die doorverdeling niet meer toegestaan en blijven de overheadkosten 'hangen' als een aparte rubriek (taakveld) in de begroting. De overheadkosten die samenhangen met investeringen en projecten mogen wel nog worden doorbelast maar alle overige overhead staat als totaalbedrag apart in de begroting. In de begroting 2020 bedraagt het totale overhead € 13,1 miljoen waarvan een bedrag van € 451.000 wordt doorbelast naar investeringen en projecten.

Om te bepalen welk deel van de overhead (extracomptabel) mag worden toegerekend aan de producten afval en riolering is de volgende systematiek gehanteerd:

Het totaalbedrag aan overhead (afgerond € 13,1 miljoen) is gedeeld door het aantal 'productieve uren'. Dat is dezelfde systematiek die ook in voorgaande jaren is toegepast. Om te komen tot het aantal 'productieve uren' is het aantal FTE genomen van de teams die aan producten werken die rechtstreeks in de begroting zijn opgenomen. Dat zijn de teams zoals VTH, Omgevingsontwikkeling, Openbare ruimte etc..

Daaruit volgt een aantal FTE van 166,88. Per FTE gaan we uit van 1.400 productieve uren per jaar zodat er in totaal ($166,88 \times 1.400$) 233.632 productieve uren voor 2020 zijn geraamd.

De opslag voor overheadkosten wordt berekend op **€ 56,21** per uur. ($\text{€ } 13,1 \text{ milj.} / 233.632 \text{ uur}$).

Dit bedrag per uur is gebruikt om de overhead te bepalen die kan worden toegerekend aan investeringen en projecten en wordt eveneens gebruikt voor de (extracomptabele) bepaling van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing, rioolrecht en leges.

Afvalstoffenheffing

Het merendeel van de kosten voor afvalstoffenheffing is in de begroting al opgenomen op het product / taakveld afval (121: afvalinzameling). De rechtstreekse uitgaven op dit product bedragen: € 3.598.274. Ook een deel van de kosten voor straatreiniging (1/3^e deel) mag worden toegerekend aan afval. Er is een bedrag van € 3.325.000 geraamd als opbrengsten voor reinigingsrecht en afvalstoffenheffing.

In de rechtstreekse uitgaven op product 121 is een aantal componenten niet opgenomen die wel onderdeel uitmaken van de kostendekkendheid. Aan overheadkosten wordt een bedrag van € 540.665 toegerekend aan afval. Dit bedrag is gelijk aan de overhead die ook in voorgaande jaren is toebedeeld aan afval. Vanaf 2018 is het aantal productieve uren toegenomen aangezien we de afvalinzameling uitvoeren met eigen personeel. Als elk uur wordt belast met een overheadopslag leidt dat tot een onevenredig groot aandeel overhead voor afval.

Verder is er nog de BTW component over de uitgaven die voor de kostendekkendheid aan de kosten moet worden toegerekend. Het bedrag aan BTW bedraagt € 415.000.

Bij de opbrengsten moeten ook de bedragen worden meegenomen die worden ontvangen als vergoeding van Nedvang bijvoorbeeld voor PMD restafval, opbrengsten afvalstromen zoals textiel en oud papier milieupark en subsidie m.b.t. zwerfafval.

Het overzicht voor de bepaling van de kostendekkendheid afvalstoffenheffing is als volgt:

Onderdelen kostendekkendheid afval	Uitgaven	Opbrengsten
Uitgaven product afval rechtstreeks (prod. 121)	€ 3.598.274	
Uitgaven m.b.t. straatreiniging (1/3e deel)	€ 43.660	
Overheadkosten afval	€ 540.665	
Btw-kosten m.b.t. afval	€ 415.000	
Rechtstreekste opbrengsten m.b.t. afval (prod. 121) zoals - vergoedingen Nedvang, - opbrengsten milieupark, - subsidies m.b.t. zwerfafval		€ 1.149.762
Opbrengst reinigingsrecht en afvalstoffenheffing		€ 3.325.000
Kwijtschelding afvalstoffenheffing		-€ 50.000
	€ 4.588.599	€ 4.424.762

Hieruit blijkt dat in 2020 de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht voor **96,43%** kostendekkend is. In 2019 was de kostendekkendheid 94,14%.

Rioolrecht

Met betrekking tot riolering zijn de uitgaven en opbrengsten in de begroting gegroepeerd op product 124 Water en riolering. Voor de bepaling van de kostendekkendheid moeten echter ook nog de kosten met betrekking tot overhead en BTW worden meegenomen.

De bepaling van de overheadkosten gebeurt door middel van een overheadopslag per uur dat wordt gewerkt aan riolering door de eigen medewerkers. De overheadopslag bedraagt € 56,21 en in totaal wordt 10.404 uur gewerkt aan het product water en riolering in 2020. Dat leidt tot een overheadopslag van € 584.809 (10.404 uur x € 56,21).

Het bedrag aan BTW (incl. investeringen riolering) dat nog voor de bepaling van de kostendekkendheid moet worden toegerekend aan water en riolering is (afgerond) € 1.042.000.

Het overzicht voor de bepaling van de kostendekkendheid rioolrecht is als volgt:

Onderdelen kostendekkendheid riolering*	Uitgaven	Opbrengsten
Uitgaven product riolering rechtstreeks (prod. 124)	€ 4.192.699	
Overheadkosten riolering	€ 584.809	
Btw-kosten m.b.t. riolering	€ 1.042.000	
Rechtstreekste opbrengsten riolering (prod. 124)		€ 0
Opbrengst rioolheffing		€ 5.720.820
Kwijtschelding rioolheffing		-€ 0
	€ 5.819.508	€ 5.720.820

De kostendekkendheid voor rioolrecht in 2020 is: **98,30%**
In 2019 bedroeg de kostendekkendheid 99,06%

** Op 1 november 2016 heeft de raad het Waterketen plan en Gemeentelijk Riolerings plan 2017-2021 vastgesteld. Dit Gemeentelijk Rioleringsplan gaat uit van een kostendekkende berekening in 80 jaar. Uit de BBV-notitie uit november 2014 volgt dat de voorziening riolering zoals wij die berekenen, een voorziening BBV 44 lid 2 is, van derden verkregen middelen met een specifiek doel, namelijk de bekostiging van de gemeentelijke watertaken ex GW 288a. Die taken willen we bekostigen met een heffing die niet elk jaar fluctueert, en dan zijn er dus jaren dat er geld over is en jaren dat er geld tekort is. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat de kapitaallasten uit het verleden aflopen hetgeen zorgt voor een wisseling in jaarlijkse kosten. De voorziening functioneert dus als een voorziening voor tariefegalisatie, een 44 lid 2 voorziening. De heffingsinkomsten zijn van derden verkregen middelen met een specifiek doel. De berekening van de voorziening sluit aan het einde (na 80 jaar) op 0. Er wordt dus kostendekkend gewerkt.*

Leges

Om te bepalen in hoeverre de leges die worden geheven op basis van de legesverordening kostendekkend zijn moet een andere systematiek worden toegepast dan bij afvalstoffenheffing en rioolrecht. De uitgaven en opbrengsten moeten per onderdeel worden bepaald en die gegevens zijn niet rechtstreeks uit de begroting te herleiden. De kostendekkendheid wordt per titel (zoals ook in de legesverordening beschreven) bepaald. Titel 1 betreft leges / producten die betrekking hebben op algemene dienstverlening (burgerlijke stand, rijbewijzen etc.). Titel 2 betreft dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving en betreft producten zoals omgevingsvergunningen. Titel 3 tenslotte betreft dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn en bevat producten zoals horeca- en exploitatievergunningen.

In Peel en Maas bepalen we de kostendekkendheid van deze leges op productniveau. Per product is bepaald wat de kosten zijn. Daarbij worden uiteraard de externe kosten meegenomen (zoals af te dragen rijksleges bij rijbewijzen en paspoorten) maar ook de kosten van de eigen medewerkers.

Om die kosten te bepalen zijn normtijden opgesteld die aangeven hoe lang het verstrekken van een bepaald product gemiddeld duurt. Die normtijden zijn in 2018 geactualiseerd. Om de kosten van de eigen medewerkers te bepalen wordt het uurtarief gebruikt van het betreffende team. In dat uurtarief zijn de salariskosten en overige directe personeelskosten van het team verrekend. Daar wordt dan de overheadtoeslag voor 2020 (€ 56,21) nog bij opgeteld om te komen tot een totaal uurtarief. Dat uurtarief wordt afgezet tegen de normtijd per product om de kosten te bepalen voor de eigen medewerkers. In de kosten wordt bovendien nog rekening gehouden met een BTW component op diverse soorten (overhead)kosten. Op die manier wordt de kostprijs van een product bepaald.

Het tarief voor de producten wordt vastgesteld in de legesverordening. De legesverordening voor 2020 wordt pas in december vastgesteld maar voor de bepaling van de kostendekkendheid is wel al uitgegaan van de verwachte tarieven voor 2020. Om te komen tot totaalbedragen (opbrengsten en kosten) is per product een raming gemaakt van het aantal producten dat in 2020 zal worden verstrekt.

Dat leidt er toe dat voor 2020 de volgende mate van kostendeckendheid wordt verwacht m.b.t. leges:

<i>Producten</i>	<i>Kosten 2020</i>	<i>Opbrengsten 2020</i>	<i>Kostendeckendheid 2020</i>
Titel 1: Algemene dienstverlening	757.042	613.876	81,1%
Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving	1.235.717	857.455	69,4%
Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	90.990	36.594	40,2%
TOTAAL	2.083.749	1.507.925	72,4%

In totaal komt dit neer op een gemiddelde kostendeckendheid van **72,4 %** in 2020 (2019: 71,1%).

7-H Paragraaf Demografische ontwikkelingen

In 2019 heeft het CBS haar prognosecijfers bekend gemaakt van de bevolkingsontwikkeling van Peel en Maas tot 2050. Daaruit blijkt dat de verwachting is dat de bevolking de komende jaren groeit naar 45.000 inwoners in 2050. Volgens deze cijfers is de verwachting dat het aantal 65-plussers in 2040 een hoogtepunt bereikt (31% van de bevolking).

Het aantal potentiële werknemers, leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar daalt van 26.040 in 2010 naar 21.500 in 2040 ofwel een afname van ruim 17%. Vervolgens verwacht het CBS dat deze groep van potentiële werknemers weer stijgt.

Algemene tendensen zoals groei aantal ouderen door dubbele vergrijzing, afname aantal potentiële werkenden en afname aantal jeugdigen zijn aan de orde. Zaken als migratie spelen echter ook een rol. Juist in Noord Limburg is het economisch perspectief van de voormalige anticipeerregio's in vergelijking met andere regio's sterk. Dit verklaart waarschijnlijk voor een belangrijk deel het feit dat het aantal inwoners in Noord Limburg voorsnog niet daalt en dat het CBS verwacht dat het aantal inwoners van Peel en Maas zal groeien.

Als regio Venlo is een programma vastgesteld dat zich richt op sterke kanten van de regio om die voor de toekomst nog beter te positioneren. De projecten zijn voor een belangrijk deel ook gericht op het bijsturen van de consequenties van de demografische ontwikkeling.

BIJLAGEN:

- A. Overzicht baten en lasten 2020 op productniveau
- B. Overzicht structureel begrotingsevenwicht 2020 – 2023
- C. Overzicht reserves en voorzieningen 2020 – 2023
- D. Specificatie algemene uitkering
- E. Begroting 2020 op taakveldniveau
- F. Overzicht baten en lasten 2018 en 2019

BIJLAGE A: BATEN EN LASTEN 2020 OP PRODUCTNIVEAU

Deze bijlage bevat een overzicht van de baten en lasten op productniveau voor de jaren 2020 – 2023.

		2020		2021		2022		2023	
Product		uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
100	Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling	935.340	0	894.614	0	752.261	0	759.591	0
103	Gronden	340.018	362.252	345.108	364.774	348.205	367.322	350.986	369.895
104	Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling	1.052.562	239.933	759.405	176.282	763.082	177.644	764.225	179.020
105	Beleidskader wonen	66.937	0	68.366	0	69.118	0	69.838	0
106	Wonen-volkshuisvesting	137.701	70.597	137.805	68.242	135.809	65.820	136.246	63.437
107	Grondexploitatie wonen	471.633	0	482.526	0	487.903	0	493.008	0
108	Beleidskader vergunning en toezicht	221.126	0	222.663	0	224.966	0	227.266	0
109	Integrale vergunningverlening	1.250.130	759.622	1.253.971	740.768	1.267.874	746.976	1.281.370	703.946
110	Toezicht fysieke omgeving	635.234	0	637.102	0	644.388	0	651.447	0
120	Beleidskader openbare ruimte	93.351	0	93.601	0	94.064	0	94.533	0
121	Afvalinzameling	3.589.274	4.424.762	3.685.624	4.505.000	3.717.962	4.512.000	3.704.654	4.518.500
122	Wegen	3.639.842	12.419	3.863.992	12.543	3.922.439	12.668	3.891.860	12.795
123	Wijk natuur en landschap	2.847.622	5.141	2.851.272	5.192	2.879.590	5.193	2.901.389	5.245
124	Water en riolering	4.192.699	5.720.820	4.331.146	5.806.101	4.420.271	5.892.804	4.419.629	5.981.335
125	Verkeer en vervoer, ondergrondse infrastructuur	403.978	11.000	410.621	11.000	412.953	11.000	412.365	11.000
126	Openbare verlichting	700.739	0	705.709	0	711.000	0	715.227	0
212	Werk	7.612.291	0	7.449.812	0	7.115.464	0	6.975.997	0
213	Inkomen	6.561.936	6.335.000	6.657.584	6.435.000	6.793.118	6.535.000	6.828.568	6.535.000
214	Minima	1.478.060	60.000	1.443.709	60.000	1.448.670	60.000	1.453.568	60.000
222	Huishoudelijk werk	3.378.771	150.000	3.558.593	150.000	3.760.908	150.000	3.888.223	150.000
223	Woonvoorzieningen	363.239	0	364.994	0	365.836	0	366.678	0
224	Leef en vervoersvoorzieningen	1.323.200	75.000	1.288.280	75.000	1.372.726	75.000	1.457.174	75.000
225	WMO Begeleiding	4.961.318	0	5.073.566	0	5.229.445	0	5.385.323	0
226	Uitvoeringsprogramma WWZ	372.817	0	380.116	0	383.697	0	386.719	0
227	Maatschappelijke opvang	238.193	0	240.128	0	241.376	0	243.075	0
228	Volksgezondheid	97.046	0	97.960	0	98.990	0	99.992	0
229	Bedrijfsvoering sociaal domein	451.836	0	452.442	0	452.733	0	453.024	0
231	Jeugdhulp	9.219.926	0	9.358.630	0	8.826.119	0	8.893.342	0
232	Jeugd en gezin	1.801.384	135.945	1.822.668	136.324	1.843.239	137.637	1.818.845	138.963
233	Onderwijs	1.753.843	180.108	1.765.561	180.589	1.773.779	181.075	1.790.515	182.886
312	Samenlevingsopbouw	2.760.465	42.793	2.738.392	43.221	2.759.316	43.653	2.784.831	44.089
313	Gemeenschapsaccommodaties	552.990	7.431	543.500	7.505	535.945	7.580	529.037	7.656
325	Onderwijshuisvesting	1.824.603	73.825	1.821.411	74.334	1.800.602	74.848	1.798.491	75.547
331	Sport en bewegen	1.465.312	354.684	1.484.348	358.310	1.498.910	361.974	1.512.301	365.570
332	Sportvoorzieningen en accommodaties	1.569.172	181.390	1.561.478	183.154	1.509.070	184.987	1.509.863	186.835

		2020		2021		2022		2023	
Product		uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
341	Cultuurstimulering	1.863.738	24.833	1.881.469	25.051	1.835.670	25.271	1.853.064	25.402
342	Cultuurbehoud	134.326	2.533	135.592	2.558	136.900	2.558	137.962	2.584
343	Culturele voorzieningen en accommodaties	823.558	153.703	825.025	155.240	826.842	156.792	828.802	158.360
411	Beleidskader economische ontwikkeling	198.862	0	203.044	0	205.270	0	207.403	0
412	Regionale economische samenwerking	254.493	0	257.038	0	259.609	0	262.204	0
423	Platteland	9.775	0	9.380	0	9.336	0	9.429	0
424	Detailhandel	191.950	80.800	168.432	81.608	119.644	82.424	120.853	83.248
426	Ondernemersloket	206.217	0	210.920	0	213.265	0	215.495	0
427	Recreatie en toerisme	254.195	259	256.655	262	259.120	265	261.578	268
428	Evenementen	284.482	163.856	287.516	165.694	290.367	167.088	293.473	168.760
510	Openbare orde en veiligheid	537.873	0	542.802	0	547.713	0	552.587	0
515	Brandweerdistrict Peel en Maas	3.092.791	198.229	3.132.956	200.182	3.172.083	202.154	3.210.082	204.145
520	Handhaving fysieke leefomgeving	445.018	0	311.249	0	314.714	0	318.092	0
611	Raad	1.023.200	0	923.955	0	932.544	0	934.662	0
612	College B&W	988.590	0	933.730	0	936.177	0	943.697	0
613	Ondernemingsraad	53.689	0	54.410	0	55.009	0	55.607	0
614	Rekenkamercommissie	78.601	0	79.034	0	79.825	0	80.623	0
615	Regionale bestuurlijke samenwerking	154.997	50.000	156.336	50.000	157.729	50.000	159.306	50.000
616	Verkiezingen	44.160	0	95.090	0	95.999	0	96.917	0
620	Burgerzaken	1.563.151	632.548	1.593.988	638.873	1.609.921	645.264	1.625.277	651.717
710	Belastingen	202.311	8.805.156	204.334	9.004.456	206.378	9.208.433	208.441	9.417.527
711	Algemene dekkingsmiddelen	131.136	61.398.946	286.051	63.364.419	535.964	64.276.828	835.256	65.947.706
712	Dotaties en ontrekkingen aan reserves	1.028.034	2.641.615	2.281.137	2.073.081	2.390.034	1.629.546	2.898.751	1.533.943
713	Onvoorzien	150.000	0	150.000	0	150.000	0	150.000	0
714	Overhead	12.784.954	75.000	12.442.062	75.000	12.562.885	75.000	12.508.333	75.750
715	Treasury	-1.417.556	189.196	-1.595.933	159.196	-1.635.149	149.196	-1.609.847	149.196
TOTAAL*		93.447.136	93.619.396	94.672.969	95.388.960	94.929.677	96.274.000	96.207.245	98.135.326
		172.260		715.991		1.344.322		1.928.081	

* Door afrondingsverschillen kunnen kleine afwijkingen ontstaan in de totaalstellingen.

BIJLAGE B: OVERZICHT STRUCTUREEL BEGROTINGSEVENWICHT 2020 – 2023

		INCIDENTELE MUTATIES							
		2020		2021		2022		2023	
Product	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
100	Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling <i>kosten omgevingswet € 210.000 (t.l.v. reserve)</i> <i>werkbudget HWBP Baarlo € 50.0000</i>	260.000		210.000		60.000		60.000	
104	Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling <i>detachering en kosten inhuur</i>	65.000	65.000	0		0		0	
104	Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling <i>claim 2020; gemeentebreed onderzoek explosieven</i>	72.000		0		0		0	
104	Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling <i>kosten onderzoek arbeidsmigranten (t.l.v. reserve)</i>	175.000		0		0		0	
231	Jeugdhulp <i>stelpost sociaal domein (t.l.v. reserve)</i>	250.000		150.000		0		0	
312	Samenlevingsopbouw <i>kosten m.b.t. integratie nieuwkomers</i>	50.418		0		0		0	
424	Detailhandel <i>claim 2020: onderzoek bedrijventerreinen (t.l.v. reserve)</i> <i>claim 2020: retailmanagement</i>	55.000		30.000		0		0	
520	Handhaving fysieke omgeving <i>claim 2020: inhuurkosten VTH € 50.000</i> <i>onderzoek permanente bewoning € 85.000</i>	135.000		0		0		0	
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>bijdrage reserve bestemmingsplannen</i>		210.000		210.000		60.000		60.000
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>dekking kosten onderzoek arbeidsmigranten</i>		175.000		0		0		0
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>dekking stelposten sociaal domein</i>		250.000		150.000		0		0
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>dekking onderzoek bedrijventerreinen</i>		25.000		0		0		0
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>dekking onderzoek bedrijventerreinen</i>		85.000		0		0		0
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>toevoeging algemene reserve</i>			1.250.000		1.500.000		1.750.000	
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves <i>dekking bijdrage VTH module AVE</i>		265.000						
911	KP directie <i>claim 2020: meerkosten vanwege OLS</i>	40.000							
943	KP Informatisering en automatisering <i>kosten VTH module AVE</i>	265.000							
943	KP Informatisering en automatisering <i>kosten digitaliseren milieuvergunningen</i>	55.000		50.000					
TOTAAL per jaar		1.422.418	1.075.000	1.690.000	360.000	1.560.000	60.000	1.810.000	60.000
Per saldo incidentele lasten -/- baten		347.418		1.330.000		1.500.000		1.750.000	

Op de volgende pagina's is een overzicht opgenomen waarin de incidentele mutaties worden gecorrigeerd op de totale saldi en dus het structurele begrotingsevenwicht wordt weergegeven.

BEGROTINGS- EVENWICHT	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel
Lasten programma's												
1.1	5.110.682	572.000	4.538.682	4.801.560	210.000	4.591.560	4.693.605	60.000	4.633.605	4.733.976	60.000	4.673.976
1.2	15.467.505		15.467.505	15.941.964		15.941.964	16.158.279		16.158.279	16.139.657		16.139.657
2.1	15.652.287		15.652.287	15.551.105		15.551.105	15.357.252		15.357.252	15.258.133		15.258.133
2.2	11.186.420		11.186.420	11.456.079		11.456.079	11.905.711		11.905.711	12.280.208		12.280.208
2.3	12.775.154	250.000	12.525.154	12.946.859	150.000	12.796.859	12.443.138		12.443.138	12.502.703		12.502.703
3.1	3.313.455	50.418	3.263.037	3.281.892		3.281.892	3.295.261		3.295.261	3.313.868		3.313.868
3.2	1.824.603		1.824.603	1.821.411		1.821.411	1.800.602		1.800.602	1.798.491		1.798.491
3.3	3.034.484		3.034.484	3.045.826		3.045.826	3.007.980		3.007.980	3.022.163		3.022.163
3.4	2.821.622		2.821.622	2.842.086		2.842.086	2.799.411		2.799.411	2.819.828		2.819.828
4.1	1.399.973	55.000	1.344.973	1.392.985	30.000	1.362.985	1.356.611		1.356.611	1.370.434		1.370.434
5.1	4.075.682	135.000	3.940.682	3.987.007		3.987.007	4.034.510		4.034.510	4.080.761		4.080.761
6.1	3.906.388	360.000	3.546.388	3.836.543	50.000	3.786.543	3.867.205		3.867.205	3.896.089		3.896.089
TOTAAL LASTEN PROGRAMMA'S	80.568.256	1.422.418	79.145.838	80.905.316	440.000	80.465.316	80.719.565	60.000	80.659.565	81.216.311	60.000	81.156.311
Baten programma's												
1.1	1.432.404	65.000	1.367.404	1.350.066		1.350.066	1.357.762		1.357.762	1.316.298		1.316.298
1.2	10.174.142		10.174.142	10.339.836		10.339.836	10.433.665		10.433.665	10.528.875		10.528.875
2.1	6.395.000		6.395.000	6.495.000		6.495.000	6.595.000		6.595.000	6.595.000		6.595.000
2.2	225.000		225.000	225.000		225.000	225.000		225.000	225.000		225.000
2.3	316.053		316.053	316.913		316.913	318.712		318.712	321.849		321.849
3.1	50.224		50.224	50.726		50.726	51.233		51.233	51.745		51.745
3.2	73.825		73.825	74.334		74.334	74.848		74.848	75.547		75.547
3.3	536.074		536.074	541.464		541.464	546.961		546.961	552.405		552.405
3.4	181.069		181.069	182.849		182.849	184.621		184.621	186.346		186.346
4.1	244.915		244.915	247.564		247.564	249.777		249.777	252.276		252.276
5.1	198.229		198.229	200.182		200.182	202.154		202.154	204.145		204.145
6.1	682.548		682.548	688.873		688.873	695.264		695.264	701.717		701.717
TOTAAL BATEN PROGRAMMA'S	20.509.483	65.000	20.444.483	20.712.807	0	20.712.807	20.934.997	0	20.934.997	21.011.203	0	21.011.203
SALDO PROGRAMMA'S	-60.058.773	-1.307.418	-58.701.355	-60.192.509	-440.000	-59.752.509	-59.784.569	-60.000	-59.724.569	-60.205.109	-60.000	-60.145.109

BEGROTINGS- EVENWICHT	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel
Lasten diverse												
Alg. dekkingsmiddelen	333.447		333.447	490.386		490.386	742.342		742.342	1.043.697		1.043.697
Overhead	12.784.954		12.784.954	12.442.062		12.442.062	12.562.885		12.562.885	12.508.333		12.508.333
Treasury	-1.417.556		-1.417.556	-1.595.932		-1.595.932	-1.635.149		-1.635.149	-1.609.847		-1.609.847
VPB	0		0	0		0	0		0	0		0
Onvoorzien	150.000		150.000	150.000		150.000	150.000		150.000	150.000		150.000
TOTAAL LASTEN DIVERSE	11.850.845	0	11.850.845	11.486.516	0	11.486.516	11.820.078	0	11.820.078	12.092.183	0	12.092.183
Baten diverse												
Alg. dekkingsmiddelen	70.204.102		70.204.102	72.368.875		72.368.875	73.485.261		73.485.261	75.365.233		75.365.233
Overhead	75.000		75.000	75.000		75.000	75.000		75.000	75.750		75.750
Treasury	189.196		189.196	159.197		159.197	149.196		149.196	149.197		149.197
VPB	0		0	0		0	0		0	0		0
Onvoorzien	0		0	0		0	0		0	0		0
TOTAAL BATEN DIVERSE	70.468.298	0	70.468.298	72.603.072	0	72.603.072	73.709.457	0	73.709.457	75.590.180	0	75.590.180
SALDO DIVERSE	58.617.452	0	58.617.452	61.116.556	0	61.116.556	61.889.379	0	61.889.379	63.497.997	0	63.497.997
PROGRAMMA'S en DIVERSE	-1.441.321	-1.357.418	-83.903	924.047	-440.000	1.364.047	2.104.810	-60.000	2.164.810	3.292.889	-60.000	3.352.889
Mutaties reserves												
Stortingen in reserves	1.028.034		1.028.034	2.281.137	1.250.000	1.031.137	2.390.034	1.500.000	890.034	2.898.751	1.750.000	1.148.751
Onttrek. aan reserves	2.641.615	1.010.000	1.631.615	2.073.081	360.000	1.713.081	1.629.546	60.000	1.569.546	1.533.943	60.000	1.473.943
SALDO RESERVES	1.613.581	1.010.000	603.581	-208.056	-890.000	681.944	-760.488	-1.440.000	679.512	-1.364.808	-1.690.000	325.192
GERAAMD RESULTAAT	172.260	-347.418	519.678	715.991	-1.330.000	2.045.991	1.344.322	-1.500.000	2.844.322	1.928.081	-1.750.000	3.678.081
TOTAAL STRUCT. LASTEN	92.024.718			92.982.969			93.369.677			94.397.245		
TOTAAL STRUCT. BATEN	92.544.396			95.028.960			96.214.000			98.075.326		
STRUCTURELE BATEN - LASTEN	519.678			2.045.991			2.844.322			3.678.081		

BIJLAGE C: OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN 2020 – 2023

Op de volgende pagina's wordt een totaaloverzicht gepresenteerd van het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen van Peel en Maas voor zover deze mutaties nu bekend zijn.

relatie met thema	Omschrijving	Saldo	toevoegingen		onttrekkingen	Saldo	toevoegingen		onttrekkingen	Saldo
		01-01-2020	vast	overige		01-01-2021	vast	overige		01-01-2022
1	Reserve parkeerfonds	5.839	58			5.898	59			5.957
1	Reserve kasteeltuinen/ruïne Kessel	46.491	465			46.956	470			47.425
1	Reserve Wowezo Baarlo	40.000	0			40.000	0			40.000
1	Reserve fonds infrastructurele werken	697.678	13.954		0	711.631	14.233		0	725.864
1	Reserve herstructureringsfonds	1.452.917	14.529			1.467.446	14.674			1.482.120
1	Reserve risico's grondexploitatie	2.457.317	0	50.000		2.507.317	0	50.000		2.557.317
1	Reserve riolering	260.494	2.605		0	263.099	2.631		0	265.730
1	Reserve materieel openbare werken	219.335	2.193	13.073		234.601	2.346	13.073		250.020
1	Reserve egalisatie afval	25.842	258			26.100	261			26.361
1	Reserve fonds strategische grondverwervingen	500.000	0			500.000	0			500.000
1	Reserve kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwikkeling	307.438	3.074			310.512	3.105			313.617
1	Reserve concessie openbaar vervoer	75.964	760			76.724	767			77.491
1	Reserve herziening bestemmingsplannen	398.882	3.989	56.000	210.000	248.871	2.489	56.000	210.000	97.359
1	Reserve thema 1	36.498	365			36.863	369			37.231
2	Reserve werk en inkomen	418.985	0			418.985	0			418.985
2	Reserve thema 2	66.958	670		0	67.628	676		0	68.304
2 + 3	Reserve sociaal domein	616.347	6.163	127.489	250.000	500.000	5.000	145.000	150.000	500.000
3	Reserve onderwijshuisvesting	7.212.398	144.248	215.671	263.982	7.308.335	146.167	215.671	285.382	7.384.791
3	Reserve voorzieningen voor jeugd	67.157	672			67.829	678			68.507
3	Reserve kunst en cultuur	51.515	515			52.030	520			52.551
3	Reserve Hockeyclub Helden	40.735	407	4.202		45.344	453	4.202		50.000
3	Reserve integratie nieuwkomers	198.252	1.983			200.234	2.002			202.236
3	Reserve thema 3	43.225	432			43.657	437			44.094
4	Reserve schering en inslag	719.325	7.193			726.518	7.265			733.783
4	Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	188.958	1.890	50.000	41.000	199.847	1.998	50.000	41.000	210.846
4	Reserve thema 4	58.233	582			58.815	588			59.403
5 + 6	Reserve thema 5 + 6	53.933	539		40.000	14.472	295			14.767
algemeen	Algemene reserve	3.365.750	35.277	0	542.489	2.858.538	30.205	1.250.000	145.000	3.993.743
algemeen	Algemene risicoreserve	5.631.400	0			5.631.400	0			5.631.400
algemeen	Reserve ICT	100.500	2.010	110.000	154.500	58.010	1.160	110.000	119.500	49.670
algemeen	Reserve dekking kapitaallasten	6.878.405	137.568	17.218	577.039	6.456.152	129.123	17.218	559.594	6.042.899
algemeen	Reserve uitgezette middelen	11.801.724	0		562.605	11.239.119	0		562.605	10.676.514
algemeen	Reserve strategische investeringen	198.047	1.980			200.027	2.000			202.028
	Totaal reserves	44.236.540	384.380	643.653	2.641.615	42.622.958	369.973	1.911.164	2.073.081	42.831.014

relatie met thema	Omschrijving	Saldo	toevoegingen		onttrekkingen	Saldo	toevoegingen		onttrekkingen	Saldo
		01-01-2022	vast	overige		01-01-2023	vast	overige		01-01-2024
1	Reserve parkeerfonds	5.957	60			6.016	60			6.076
1	Reserve kasteeltuinen/ruïne Kessel	47.425	474			47.900	479			48.379
1	Reserve Wowezo Baarlo	40.000	0			40.000	0			40.000
1	Reserve fonds infrastructurele werken	725.864	14.517		0	740.381	14.808		0	755.189
1	Reserve herstructureringsfonds	1.482.120	14.821			1.496.942	14.969			1.511.911
1	Reserve risico's grondexploitatie	2.557.317	0	50.000		2.607.317	0	50.000		2.657.317
1	Reserve riolering	265.730	2.657		0	268.387	2.684		0	271.071
1	Reserve materieel openbare werken	250.020	2.500	13.073		265.594	2.656	13.073		281.323
1	Reserve egalisatie afval	26.361	264			26.625	266			26.891
1	Reserve fonds strategische grondverwervingen	500.000	0			500.000	0			500.000
1	Reserve kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwikkeling	313.617	3.136			316.754	3.168			319.921
1	Reserve concessie openbaar vervoer	77.491	775			78.266	783			79.049
1	Reserve herziening bestemmingsplannen	97.359	974	56.000	60.000	94.333	943	56.000	60.000	91.276
1	Reserve thema 1	37.231	372			37.604	752			38.356
2	Reserve werk en inkomen	418.985	0			418.985	0			418.985
2	Reserve thema 2	68.304	683		0	68.987	690		0	69.677
2 + 3	Reserve sociaal domein	500.000	5.000		0	505.000	5.050		0	510.050
3	Reserve onderwijshuisvesting	7.384.791	147.696	215.671	318.793	7.429.365	148.587	215.671	318.190	7.475.433
3	Reserve voorzieningen voor jeugd	68.507	685			69.192	692			69.884
3	Reserve kunst en cultuur	52.551	526			53.076	531			53.607
3	Reserve Hockeyclub Helden	50.000	500	4.202		54.702	547	4.202		59.451
3	Reserve integratie nieuwkomers	202.236	2.022			204.259	2.043			206.301
3	Reserve thema 3	44.094	441			44.535	445			44.980
4	Reserve schering en inslag	733.783	7.338			741.121	7.411			748.533
4	Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	210.846	2.108	50.000	41.000	221.954	2.220	50.000	41.000	233.174
4	Reserve thema 4	59.403	594			59.997	600			60.597
5 + 6	Reserve thema 5 + 6	14.767	298			15.065	301			15.365
algemeen	Algemene reserve	3.993.743	41.557	1.500.000	0	5.535.300	56.973	2.000.000	0	7.592.273
algemeen	Algemene risicoreserve	5.631.400	0			5.631.400	0			5.631.400
algemeen	Reserve ICT	49.670	993	110.000	155.000	5.664	113	110.000	60.000	55.777
algemeen	Reserve dekking kapitaallasten	6.042.899	120.858	17.218	542.148	5.638.827	112.777	17.218	542.148	5.226.673
algemeen	Reserve uitgezette middelen	10.676.514	0		512.605	10.163.909	0		512.605	9.651.304
algemeen	Reserve strategische investeringen	202.028	2.020			204.048	2.040			206.088
	Totaal reserves	42.831.014	373.870	2.016.164	1.629.546	43.591.502	382.588	2.516.164	1.533.943	44.956.311

VERLOOP VOORZIENINGEN 2020 – 2023

VOORZIENINGEN 2020 - 2023	Saldo 1-1-2020	mutaties 2020		Saldo 1-1-2021	mutaties 2021		Saldo 1-1-2022
		dotaties	onttrekkingen		dotaties	Onttrekkingen	
Voorziening vordering Escrow Attero	51.297	0	0	51.297	0	0	51.297
Voorziening verliezen grondexploitatie	9.533.444	0	0	9.533.444	0	0	9.533.444
Voorziening verkoop vennootschap	121.959	0	0	121.959	0	0	121.959
Voorziening dubieuze (belasting) debiteuren	43.941	0	0	43.941	0	0	43.941
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's <i>(gepubliceerd als correctie op activa)</i>	9.750.641	0	0	9.750.641	0	0	9.750.641
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	129.912	90.000	10.636	209.276	90.000	48.745	250.531
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	321.125	110.000	43.831	387.294	110.000	27.358	469.936
Voorziening onderhoud cultuurobjecten	53.865			53.865			53.865
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	200.834	35.000	925	234.909	35.000	3.719	266.190
Voorziening sociaal culturele accommodaties inzake Dok 6	125.876	37.000	1.137	161.739	37.000	0	198.739
Voorziening onderhoud Huis van de gemeente	308.925	56.000	33.467	331.458	56.000	1.750	385.708
Voorziening onderhoud gemeentewerf en brandweerkazernes	222.583	28.000	11.677	238.906	28.000	0	266.906
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	99.345	13.000	12.756	99.589	13.000	6.926	105.663
Voorziening openbare verlichting	298.291	50.016	120.000	228.307	50.016	120.000	158.323
Voorziening groot onderhoud speeltoestellen*	43.595	38.400	72.633	9.362	38.400	PM	PM
Voorziening groenbeheer	695	0	0	695	0	0	695
Voorziening onderhoud wegen	302	880.380	880.000	682	880.380	880.000	1.062
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	16.313	16.583	0	32.896	16.583	0	49.479
Voorziening onderhoud fontein Meijel	485	0	485	0	0	0	0
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.822.146	1.354.379	1.187.547	1.988.978	1.354.379	1.088.498	2.207.097
Voorziening riolering	12.203.683	213.200	0	12.416.883	180.766	0	12.597.649
Voorziening pensioen wethouders	698.199	0	0	698.199	0	0	698.199
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	12.901.882	213.200	0	13.115.082	180.766	0	13.295.848
Totaal	24.474.669	1.567.579	1.187.547	24.854.701	1.535.145	1.088.498	25.253.586

VOORZIENINGEN 2020 - 2023	Saldo 1-1-2022	mutaties 2022		Saldo 1-1-2023	mutaties 2023		Saldo 1-1-2024
		dotaties	onttrekkingen		dotaties	onttrekkingen	
Voorziening vordering Escrow Attero	51.297	0	0	51.297	0	0	51.297
Voorziening verliezen grondexploitatie	9.533.444	0	0	9.533.444	0	0	9.533.444
Voorziening verkoop vennootschap	121.959	0	0	121.959	0	0	121.959
Voorziening dubieuze (belasting) debiteuren	43.941	0	0	43.941	0	0	43.941
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's <i>(gepubliceerd als correctie op activa)</i>	9.750.641	0	0	9.750.641	0	0	9.750.641
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	250.531	90.000	132.085	208.446	90.000	129.511	168.935
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	469.936	110.000	103.234	476.702	110.000	36.007	550.695
Voorziening onderhoud cultuurobjecten	53.865			53.865			53.865
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	266.190	35.000	63.009	238.181	35.000	22.564	250.617
Voorziening sociaal culturele accommodaties inzake Dok 6	198.739	37.000	17.244	218.495	37.000	50.476	205.019
Voorziening onderhoud Huis van de gemeente	385.708	56.000	19.800	421.908	56.000	14.650	463.258
Voorziening onderhoud gemeentewerf en brandweerkazernes	266.906	28.000	28.871	266.035	28.000	19.917	274.118
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	105.663	13.000	17.405	101.258	13.000	4.671	109.587
Voorziening openbare verlichting	158.323	50.016	120.000	88.339	50.016	120.000	18.355
Voorziening groot onderhoud speeltoestellen*	PM	38.400	PM	PM	38.400	PM	PM
Voorziening groenbeheer	695	0	0	695	0	0	695
Voorziening onderhoud wegen	1.062	880.000	880.840	222	880.080	880.000	302
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	49.479	16.583	27.602	38.460	16.583	38.730	16.313
Voorziening onderhoud fontein Meijel	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen ter egalisering van kosten	2.207.097	1.353.999	1.410.090	2.112.606	1.354.079	1.316.526	2.111.759
Voorziening riolering	12.597.649	204.944	0	12.802.593	0	598.910	12.802.593
Voorziening pensioen wethouders	698.199	0	0	698.199	0	0	698.199
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	13.295.848	204.944	0	13.500.792	0	598.910	13.500.792
Totaal	25.253.586	1.558.943	1.410.090	25.364.039	1.354.079	1.915.436	25.363.192

* De voorziening groot onderhoud speeltoestellen laat in meerjarig perspectief een negatief bedrag zien. Op dit moment wordt het uitvoeringsplan openbare ruimte geactualiseerd. Aan de hand hiervan zullen de stortingen in de voorzieningen in de begroting 2021 worden bijgesteld en derhalve zijn de saldi van de voorziening groot onderhoud speeltoestellen vanaf 2022 als "PM" post opgenomen.

BIJLAGE D: SPECIFICATIE ALGEMENE UITKERING 2020

ALGEMENE UITKERING 2020 PEEL en MAAS o.b.v. septembercirculaire 2019

Gemeente:

Peel en Maas

Opgave:

Septembercirculaire 2019

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1c Waarde niet-woningen eigenaren	7.595.000,00	-0,1576	-1.196.972,00
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	7.031.038,00	-0,127	-892.941,83
1a Waarde woningen eigenaren	36.468.000,00	-0,0939	-3.424.345,20
Subtotaal			-5.569.287,13

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	703,5	380,05	267.365,18
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	399,67	2.147,82	858.412,06
3a Eén-ouder-huishoudens	925	820,25	758.731,25
2 Inwoners	43.480,00	160,23	6.966.800,40
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	9.451,00	100,55	950.298,05
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	3.021,00	26,44	79.875,24
7 Lage inkomens	5.100,00	30,58	155.958,00
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.198,30	687,78	2.199.726,77
12 Minderheden	1.145,00	323	369.835,00
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	2.586,67	86,12	222.763,73
3b Huishoudens	18.800,00	90,6	1.703.280,00
3c Eenpersoonshuishoudens	4.957,00	51,22	253.897,54
8b Loonkostensubsidie	125	1.954,21	244.276,25
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	7.760,00	720,3	5.589.528,00
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	620,8	239,17	148.476,74
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	11.732,50	-121,93	-1.430.543,73
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	2.862,60	-477,13	-1.365.832,34
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	118,49	3.520,33	417.126,64
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	353	1.245,77	439.756,81
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	108	642,17	69.354,36
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	97,33	1.700,88	165.552,32
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	2.187,00	1.053,68	2.304.398,16
11c-2 Wajong	606	857,77	519.808,62
3i-2 Medicijngebruik met drempel	6.968,84	370,65	2.582.999,06
8e Re-integratie klassiek	0,2102252	334.300,78	70.278,45
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	34.029,00	4,06	138.157,74
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	5.519,00	0,18	993,42
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	911	0,18	163,98
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	863	15,8	13.635,40
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	934	63,21	59.038,14
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	441	110,61	48.779,01
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	543,22	123,78	67.240,39

7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	328,79	494,75	162.670,86
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	102,59	864,63	88.702,80
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	1.515,52	112,93	171.147,22
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	918,69	451,77	415.038,21
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	286,68	790,59	226.647,29
3j Bedden	76.193,00	0,82	62.478,26
13 Klantenpotentieel lokaal	39.639,00	45,99	1.822.997,61
14 Klantenpotentieel regionaal	16.929,00	23,62	399.862,98
15e Leerlingen VO	1.193,60	370,5	442.228,80
15d Leerlingen (V)SO	103,8	230,78	23.954,96
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	73	-1.590,37	-116.097,01
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	62	-2.496,37	-154.774,94
38 Bedrijfsvestigingen	4.482,00	74,8	335.253,60
27a Oppervlak historische kernen basisbedrag	5	3.200,28	16.001,40
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00041444	6.087.306,96	2.522,82
31b ISV (b) herstructurering	0,00025301	3.736.019,31	945,25
36 Kernen	18	9.071,77	163.291,86
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	18	14.878,30	267.809,40
36a Kernen met 500 of meer adressen	6	60.228,10	361.368,60
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.817,00	11,72	21.295,24
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	4.895,78	5,82	28.493,42
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	10.915,76	58,64	640.100,05
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	238	1.525,03	362.957,14
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	290	3.089,49	895.952,10
21 Oppervlakte bebouwing	515	588,37	303.010,55
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	238	1.921,87	457.405,06
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	290	2.284,96	662.638,40
19 Oppervlakte binnenwater	203	38	7.714,00
16 Oppervlakte land	15.934,00	41,07	654.409,38
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	15.934,00	26,89	428.465,26
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	19.017,00	57,04	1.084.729,68
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	19.017,00	50,79	965.873,43
39 Vast bedrag	1	249.626,63	249.626,63
Subtotaal			36.324.850,95

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,619
Subtotaal (B x C (=uf))	58.809.933,69

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-15.473,00	-15.473,00
Subtotaal		-15.473,00

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	174.095,00	174.095,00
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	147.874,00	147.874,00
103 Gezond in de stad (DU)	40.454,00	40.454,00
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	71.106,00	71.106,00
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	104.812,00	104.812,00
262 Schulden en armoede (DU)	44.666,00	44.666,00
320 Verhoging taalniveau statushouders (DU)	50.418,00	50.418,00
Subtotaal		633.425,00

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	5.818.204,00	5.818.204,00
261 Voogdij/18+ (IU)	1.000.604,00	1.000.604,00
Subtotaal		6.818.808,00

Totaal algemene uitkering 2020:	60.732.434,67
--	----------------------

BIJLAGE E: Begroting 2020 op taakveldniveau

Taakveld		2020	
		uitgaven	inkomsten
0.1	Bestuur	2.299.077	50.000
0.10	Mutaties reserves	1.028.034	2.641.615
0.2	Burgerzaken	1.559.650	584.065
0.4	Overhead	12.784.953	75.000
0.5	Treasury	-1.383.821	855.707
0.61	OZB woningen	172.941	3.314.320
0.62	OZB niet-woningen	0	4.606.860
0.64	Belastingen overig	14.353	16.291
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	60.732.435
0.8	Overige baten en lasten	469.661	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.092.791	198.229
1.2	Openbare orde en veiligheid	537.873	0
2.1	Verkeer en vervoer	4.901.650	23.419
3.1	Economische ontwikkeling	453.355	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31.446	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	445.092	124.010
3.4	Economische promotie	485.098	988.590
4.2	Onderwijshuisvesting	1.675.736	73.825
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.899.710	180.108
5.1	Sportbeleid en activering	1.485.414	354.684
5.2	Sportaccommodaties	1.569.173	181.390
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.620.871	167.213
5.4	Musea	61.874	10.510
5.5	Cultureel erfgoed	145.037	3.346
5.6	Media	993.840	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.353.638	5.141
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.866.170	50.224
6.2	Wijkteams	2.680.615	135.945
6.3	Inkomensregelingen	8.239.996	6.795.000
6.4	Begeleide participatie	9.858.361	225.000
6.5	Arbeidsparticipatie	1.296.930	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.116.439	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.911.318	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.475.000	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	238.193	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.200.000	0
7.1	Volksgesondheid	1.673.348	0
7.2	Riolering	4.328.771	5.720.820
7.3	Afval	3.589.273	4.424.762
7.4	Milieubeheer	403.144	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	47.660	48.483
8.1	Ruimtelijke ordening	1.828.930	239.933
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	811.656	362.252
8.3	Wonen en bouwen	2.756.146	830.219
Eindtotaal		94.019.396	94.019.396

BIJLAGE F: Baten en lasten 2018 en 2019

Ter informatie en vergelijking zijn onderstaand de baten en lasten opgenomen volgens de jaarstukken 2018 en de begroting 2019.

Programma	2018 cf. jaarstukken		2019 cf. begroting	
	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN
1.1 Vitale leefomgeving	8.225.628	6.130.084	4.622.419	1.254.363
1.2 Beheer vitale leefomgeving	15.720.795	10.051.197	15.104.624	9.817.797
2.1 Werk en inkomen	16.381.993	8.138.567	16.287.410	7.025.000
2.2 Zorg en ondersteuning	11.324.190	580.329	10.725.275	200.000
2.3 Jeugd en onderwijs	12.944.716	423.664	11.627.169	348.337
3.1 Gemeenschaps-ontwikkeling	4.234.286	203.334	3.199.793	32.757
3.2 Onderwijshuisvesting	1.877.814	45.919	1.978.990	50.322
3.3 Sport en bewegen	2.776.420	457.498	2.719.771	458.588
3.4 Kunst en cultuur	2.609.248	183.834	2.728.614	184.266
4.1 Toekomstbestendige economie	275.980	10.000	380.696	0
4.2 Recreatie en toerisme	1.992.990	1.403.878	827.869	242.293
5.1 Integrale veiligheid	3.143.566	206.182	3.624.962	193.297
6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening	4.016.996	830.722	3.857.682	742.365
Algemene Dekkingsmiddelen			238.068	67.696.246
Overhead			12.031.243	61.000
Treasury			-475.514	213.113
Onvoorzien			150.000	0
Resultaat voor bestemming	99.638.904	95.127.954	89.629.071	88.519.744
TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	-4.510.950		-1.109.327	
Dotaties en onttrekkingen aan reserves	1.864.091	6.408.634	1.199.940	2.411.036
Resultaat baten lasten	101.502.995	101.536.588	90.829.011	90.930.780
GERAAMD RESULTAAT	33.593		101.769	

Begroting 2020

Een uitgave van
de gemeente Peel en Maas

Postbus 7088,
5980 AB Panningen
Wilhelminaplein 1
5981 CC Panningen
T (077) 306 66 66,
E info@peelenmaas.nl
www.peelenmaas.nl